

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิต
ของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด
ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจ
และความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ศุภมาส ชุมภูทอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิต
ของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด
ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจ
และความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

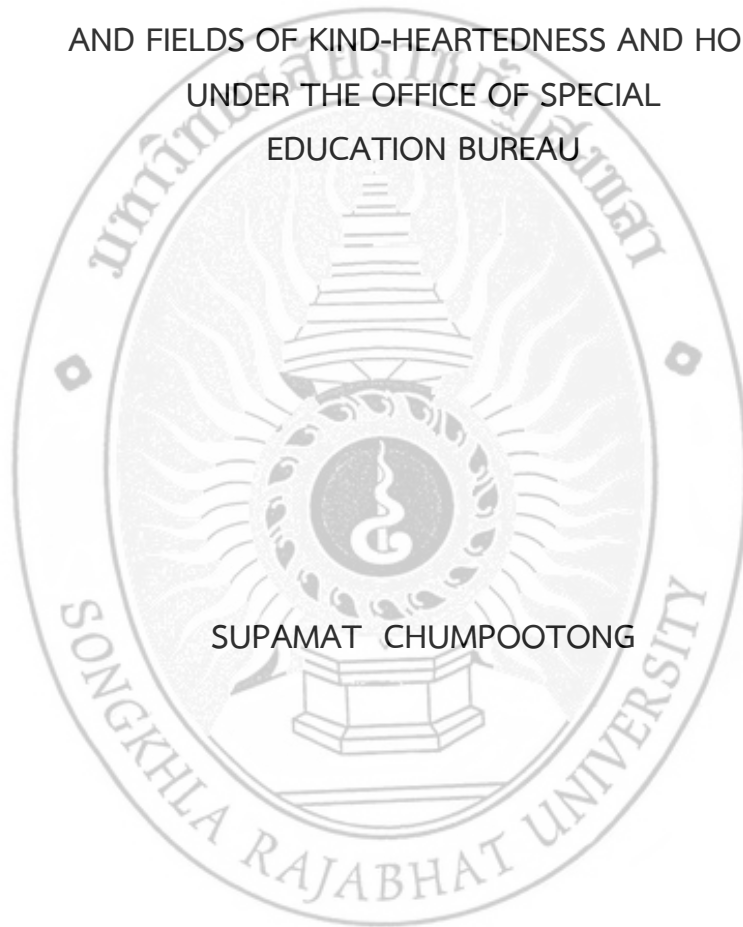
ศุภมาส ชุมภูทอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

INDEPENDENT STUDY

A STUDY ON ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS SUPPORTING THE CREATION
OF ACADEMIC WORK CAREER SKILLS AND LIFE SKILLS OF STUDENTS JOINING
THE ROYAL PROJECT ENTITLED ARAYA KASET SUEBSAN RAKSA TORYOD
FOLLOWING THE ROYAL INITIATION REGARDING SUFFICIENCY
ECONOMY PRINCIPLE WITH THE USES OF MOURDS PONDS
AND FIELDS OF KIND-HEARTEDNESS AND HOPE
UNDER THE OFFICE OF SPECIAL
EDUCATION BUREAU

SUPAMAT CHUMPOOTONG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

2023

COPYRIGHT OF SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

ใบรับรองการค้นคว้าอิสระ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ชื่อการค้นคว้าอิสระ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงาน วิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการ พระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนา แห่งน้ำใจและความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ

A STUDY ON ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS SUPPORTING THE CREATION OF ACADEMIC WORK CAREER SKILLS AND LIFE SKILLS OF STUDENTS JOINING THE ROYAL PROJECT ENTITLED ARAYA KASET SUEBSAN RAKSA TORYOD FOLLOWING THE ROYAL INITIATION REGARDING SUFFICIENCY ECONOMY PRINCIPLE WITH THE UES OF MOURDS PONDS AND FIELDS OF KIND HEARTEDNESS AND HOPE UNDER THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION BUREAU

ผู้วิจัย

นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาเห็นชอบโดย

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข) ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
..... กรรมการและเลขานุการหลักสูตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย)
..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(อาจารย์ ดร.พรรณี ผุดเกตุ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รับรองการค้นคว้าอิสระแล้ว

..... รองอธิการบดีปฏิบัติราชการแทน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายณเรศ อากาศสุวรรณ) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทานอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนา แห่งน้ำใจและความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ		
ผู้วิจัย	นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง	ปีการศึกษา	2566
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข		

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และ 3) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง ครูการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 255 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.981 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด 2) การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

(2)

โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา ได้แก่ บทบาทด้านบริหารงานบุคคล (X_3) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน (X_5) ได้ร้อยละ 35.7 ($R^2 = .357$) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.295 + .385 (X_3) + .288 (X_5)$$

$$\hat{Z} = .356 + .385 (X_3) + .263 (X_5)$$

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร, การสร้างเสริมงานวิชาการวิชาชีพ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Independent Study Title	A Study on the Role of School Administrators Supporting the Promotion of Academic Work, Career Skills, and Life Skills of Students in the Royal Agricultural Civilization Project, Continuing, Maintaining, and Expanding According to the Royal Initiative Projects Regarding Sufficiency Economy Principle with the “Khok Nong Na of Kindness and Hope” of Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau
Researcher	Miss Supamat Chumputong Academic Year: 2023
Degree	Master of Education Program in Education Administration
Advisor	Assistant Professor Dr. Kanokkorn Sirisuk

Abstract

The objectives of this study were 1) Study the role of school administrators of the Southern Welfare School under the Office of Special Educational Bureau, 2) Study the supporting the promotion of academic work, career skills, and life skills of students in the Royal Agricultural Civilization Project, Continuing, Maintaining, and Expanding according to the Royal Initiative Projects regarding Sufficiency Economy Principle with the “Khok Nong Na of Kindness and Hope” of Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau, and 3) Study on the role of school administrators supporting the promotion of academic work, career skills, and life skills of students in the Royal Agricultural Civilization Project, Continuing, Maintaining, and Expanding according to the Royal Initiative Projects regarding Sufficiency Economy Principle with the “Khok Nong Na of Kindness and Hope” of Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau. The sample group was a group of 255 teachers in Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau. They were selected by Stratified Random Sampling and Simple Random Sampling by drawing lots or lottery. The tool used to collect data was a questionnaire which was a checklist type and a 5-level rating scale. It had a reliability value as 0.981. Statistics used in this research were percentage, average, standard deviation, and multiple regression coefficients.

The results showed that 1) The role of school administrators of the Southern Welfare School under the Office of Special Educational Bureau, in the whole aspect, was at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level and the highest level, 2) The supporting the promotion of academic work, career

skills, and life skills of students in the Royal Agricultural Civilization Project, Continuing, Maintaining, and Expanding according to the Royal Initiative Projects regarding Sufficiency Economy Principle with the “Khok Nong Na of Kindness and Hope” of Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau, in a whole aspect, was at a high level. When considering in each aspect, it was found that it was at a high level in every aspects, and 3) Multiple regression analysis of the role of school administrators supporting the promotion of academic work, career skills, and life skills of students in the Royal Agricultural Civilization Project, Continuing, Maintaining, and Expanding according to the Royal Initiative Projects regarding Sufficiency Economy Principle with the “Khok Nong Na of Kindness and Hope” of Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau showed that factors affecting the promotion of academic work, career skills, and life skills of students in the Royal Agricultural Civilization Project, Continuing, Maintaining, and Expanding according to the Royal Initiative Projects regarding Sufficiency Economy Principle with the “Khok Nong Na of Kindness and Hope” of Southern Welfare School under the Office of Special Education Bureau were: Personnel Management Role (X_3), Promoting of teaching and learning Role (X_5) with the percentage of 35.7 ($R^2 = .357$). Predictive equations could be created in the form of raw scores and standard scores as follows:

$$\hat{Y} = 1.295 + .385 (X_3) + .288 (X_5)$$

$$\hat{Z} = .356 + .385 (X_3) + .263 (X_5)$$

Keywords: Role of school administrator, Promotion of academic work and career work, School administrator

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ต้องขอขอบพระคุณบุคคลอันเป็นที่รักทุกคน สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำพาผู้วิจัยให้ประสบความสำเร็จในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำหรับความช่วยเหลือให้คำแนะนำ การสนับสนุน ติดตามอย่างต่อเนื่อง และสำคัญที่สุด คือ เคี้ยวเชิญผู้วิจัยอย่างสุดกำลังความสามารถ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุภาพ สิกขาพันธุ์ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพรรณ คงช่วย กรรมการและเลขานุการ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะแนวคิด และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ด้านการบริหารการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พรรณี ผุดเกิด และอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นายสุทัศน์ พานรัตน์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาสงเคราะห์พิทลุง ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่กรุณาใช้เวลาช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัย แก้ไขข้อบกพร่อง และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพจนเครื่องมือในการทำวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ครอบครัว พ่อ แม่ และพี่สาว ที่สนับสนุนทุนการศึกษาตลอดทั้งด้านการเรียน การทำวิจัย การเดินทางรวมถึงกำลังใจที่มอบให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณเพื่อน พี่ นักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2563 ทุกคน ที่คอยช่วยกันผลักดัน เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกด้าน

ขอขอบพระคุณสถานที่ในการทำวิจัยโดยเฉพาะ อาจารย์ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนผู้วิจัยจนกระทั่งการทำงานวิจัยฉบับนี้แล้วเสร็จลุล่วง

นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง

ตุลาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา	15
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา	20
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	30
การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการ พระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจ และความหวัง	46
โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
แบบแผนการวิจัย	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	74
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
สรุปผล	98
อภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	129
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ..	131
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	137
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	146
ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	38
2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	71
3 แบบแผนการวิจัย	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษในภาพรวมและรายด้าน	81
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบาย สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ	82
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านการประเมิน โดยภาพรวมและ รายข้อ	83
8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม และรายข้อ	84
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ในการทำงานโดยภาพรวมและรายข้อ	85
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้อ	86
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคใต้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวมและรายด้าน	87
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบ ตัวเองได้ โดยภาพรวมและรายข้อ	88
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนพึ่งพาตนเองได้ โดย ภาพรวมและรายข้อ	89
14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ประโยชน์ส่วนรวม โดยภาพรวมและรายข้อ	90
15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนกตัญญูทวดเที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยภาพและรายข้อ	91
16 ผลการทดสอบการแจกแจงปกติของข้อมูล (Normality)	92
17 ผลการทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปร	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพหุคูณ (Multicollinearity)	94
19	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	95
20	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม	147
21	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	148
22	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนใน โครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและ ความหวัง	153
23	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของ นักเรียนในโครงการพระราชทานอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจ และความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	156

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
2 ผลการทดสอบการกระจายของตัวแปรตามทุกค่าของตัวแปรอิสระมีความแปรปรวนเท่ากัน (Homoscedasticity)	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 มาตรา 54 ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษ ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบ ต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับและโดยรัฐมีหน้าที่เน้นการกำกับ ส่งเสริม และ สนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลทั้งนี้ ตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการ และตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560: 14)

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนา ทักษะ ความสามารถในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาหรืออาชญากรรม ต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ สอดคล้องกับความสามารถความถนัดและความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้ เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจน การพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ของประเทศ มีทักษะชีวิตสามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561: 37) แต่ในขณะนี้โลกกำลังเผชิญปัญหาของ การถดถอย ลดลงของทรัพยากรที่จะนำมาเป็นทุนในการพัฒนาและการสร้างสรรค์ดีทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความไม่สมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เช่น การเพิ่มจำนวนประชากรและแนวโน้ม ที่จะเกิดความไม่สมดุลในการพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้จากประชากรที่มีการศึกษาและฐานะดี จะมีบุตร น้อยลง ในขณะที่ประชากรที่เพิ่มขึ้นเกิดจากความไม่พร้อมของพ่อแม่ที่ขาดแคลนโอกาสมีจำนวน มากขึ้น เป้าหมายของการพัฒนาจึงจะเบี่ยงเบนไปในหลายประเทศ ปัจจุบันการพัฒนาประเทศ ในหลาย ๆ ประเทศของโลกจึงหันมาให้ความสนใจและดำเนินการให้กับแผนพัฒนาอย่างยั่งยืน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ระบุความจำเป็นในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีใจความสำคัญเกี่ยวกับความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs, 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาจัดทำเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้แก่ นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ และกำหนดตัวชี้วัดที่ 3 จำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพ ทั้งด้านทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ที่เหมาะสมกับบริบท นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3.1 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Career Education) และตัวชี้วัดที่ 1 ร้อยละของสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักการคิดที่ถูกต้อง รักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดีมีความ เป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพตามความต้องการ และมีทักษะในการป้องกัน ตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 1)

ทั้งนี้ แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs, 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิคุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่ง

การเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือกันกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดัก ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ฉ)

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ เป็นโรงเรียนที่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยการมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย ซึ่งมีมาตรการในการขับเคลื่อนในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 2 ข้อ คือ 1) พัฒนา ระบบส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ด้วยระบบ ทวิศึกษาในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ 2) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และขยายภาคีเครือข่ายการให้ความร่วมมือในการประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ โดยการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำดังนี้ 1) รายวิชาเพิ่มเติมตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) หลักสูตรอาชีพระยะสั้น 3) การจัดการศึกษาด้านอาชีพในระบบทวิศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในด้านอาชีพอย่างหลากหลาย และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการ 4 ประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559: 9-46) และโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยได้กำหนดบทบาทในการบริหารสถานศึกษา แนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา แนวทางในการดำเนินงานอาชีพในสถานศึกษา วิธีการทำให้เกิดความยั่งยืนและปัจจัยสู่ความสำเร็จ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559: 37)

พุทธศักราช 2550 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร ด้านการศึกษาและนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการดำเนินงานของสถานศึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาบุคลากร โดยพัฒนาเครือข่าย และขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550: 5) โดยมีโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง โคก หนอง นา โมเดล เป็นโครงการที่น้อมนำเอา “เกษตรทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาใช้เพื่อเป็นแนวทางการรับมือภัยพิบัติเรื่องน้ำให้มีความสำคัญกับการกักเก็บน้ำ และระบบการจัดการน้ำเป็นหลักมีสิ่งที่ต้องพิจารณาในการออกแบบจัดสรรพื้นที่โดยการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อความพอเพียง เพื่อความมั่นคงทางการเกษตรและอาหาร มีตัวแปรและมีข้อพิจารณาทั้งหมด 5 ปัจจัย ได้แก่ คนและวัฒนธรรม ดิน น้ำ ลม และไฟ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลในการกำหนดการใช้พื้นที่ โคก หนอง นา (คมสันต์ พุฒยานวงศ์, 2558: 7) ต่อมาในปีพุทธศักราช 2564 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้การสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้โครงการอารยเกษตรฯ สำเร็จลุล่วง

ตามวัตถุประสงค์ ด้วยการพลิกโฉมการจัดการศึกษาในมิติการบริหารโครงการและมิติวิชาการ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะเยาวชน ให้เป็นอารยเยาวชนไทยตามแนวทางพระราชทานให้เด็กและเยาวชน สร้างเสริมวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพ โดยมีความรู้และคุณธรรม เป็นคนดี มีระเบียบวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พึ่งพาตัวเองได้ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม มีความกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พร้อมเป็นฮีโร่ของชุมชน และประเทศชาติ (ตรีนุช เทียนทอง, 2564: 1)

การจัดการศึกษาตามโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง นักเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการตอบสนองปรัชญาของการจัดการศึกษาสงเคราะห์อย่างแท้จริง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพื่อต้องการทราบความสำเร็จ อีกทั้งเพื่อให้การดำเนินการจัดการของการจัดการศึกษาเพื่อทักษะชีวิตและอารยเกษตร โคก หนอง นา โมเดล ของนักเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้ประสิทธิภาพประสิทธิผล นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ สร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพ โดยมีความรู้และคุณธรรมตามเป้าหมาย ได้แก่ 1) เป็นคนดีมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ 2) พึ่งพาตัวเองได้ 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม และ 4) มีความกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ต่อไปในอนาคตได้เต็มตามศักยภาพ ยังมีความสอดคล้องกับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติ ด้วยการส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนอาชีพในรายวิชาเพิ่มเติมทุกระดับชั้น การเรียนอาชีพระยะสั้น และระบบทวิศึกษา และเน้นการปลูกฝังให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความเข้มแข็ง อดทน สร้างลักษณะนิสัย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ และทัศนคติที่ดีในการทำงาน รู้จักคิด ลงมือปฏิบัติ รู้จักการแก้ปัญหา สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบอาชีพสุจริต โดยเน้นอาชีพอิสระ ให้อาชีพคิดสร้างงานมากกว่าใส่ใจในอาชีพรับจ้าง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559: 23) แต่จากรายงานการประเมินโครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2559: 114) พบว่า การจัดการเรียนการสอนอาชีพในโรงเรียนประสบปัญหาหลายประการสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งจะเป็ต้นแบบตัวอย่างของความสำเร็จ ทั้งทางด้านรูปธรรมและนามธรรม โดยน้อมนำองค์ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ตลอดจนคุณธรรมจากการได้ลงมือลงใจศึกษาและปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดผล ตอบสนองต่อแผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามลำดับ

จากนโยบายดังกล่าว สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ซึ่งมีความสอดคล้องในวิถิแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดไว้ในเรื่องการปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้รับสมัครโรงเรียนในกลุ่มการศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนการศึกษาพิเศษเข้าร่วมโครงการโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ตามหนังสือที่ ศธ 04007/140 ลงวันที่ 12 มกราคม 2565 เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป

ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพให้มีความรู้ตามทักษะและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน และประกาศเป็นสถานศึกษาพอเพียงจำนวน 15 โรงเรียน และมีสถานศึกษาผ่านการประเมินเป็น โครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง โดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ทางสถานศึกษาจะต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เป็นอย่างดี ถือว่าเป็นภาระกิจและ หน้าที่ของผู้บริหารและคณะครูทุกท่านที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้สู่การลงมือปฏิบัติ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งทุกโรงเรียนในอำเภอบ้านไร่ก็จะประสบปัญหาในการดำเนินงานอยู่บ้าง อย่างเช่น งบประมาณในการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน ความรู้และประสบการณ์ของผู้ถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ ได้ตอบสนองการจัดการศึกษาตามโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญสำหรับสถานศึกษาทุกแห่ง ทั้งนี้โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเข้าร่วมโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง จำนวน 15 แห่ง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนถือเป็นกลไกสำคัญที่จะต้องแสดงบทบาทในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างจริงจังในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 ด้าน คือ 1) บทบาทด้านเป้าหมายนโยบายสถานศึกษา 2) บทบาทด้านการประเมิน 3) บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล 4) บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และ 5) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดสถานศึกษาในฐานะหน่วยจัดการศึกษาที่เป็นแกนนำของสถานศึกษาต้นแบบการนำร่องการทำโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ในการบริหารจัดการการดำเนินงานโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตลอดจนผู้ปกครองและนักเรียนทุกคน บุคลากร นับว่ามีความสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษาให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารถือเป็นตัวจักรสำคัญเปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษา มิใช่เพียงแต่บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำที่แท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำย่อมสามารถทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถต้องเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไป ทั้งในด้านความสำคัญของการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ในการดำเนินโครงการพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร

สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (ภาคใต้) อันจะเป็นสารสนเทศสำคัญในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคก หนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาศึกษาสำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรพยากรณ์ โดยศึกษาบทบาทของผู้บริหารจากการสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของ Hallinger and Murphy (1989); Davis and Thomas (1989); Heck and George (1990); วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554); ธีระ ฤกษ์เจริญ (2556); สัมมนา วรณิษฐ์ (2556); จิตติมา วรณศรี (2557); ปราโมทย์ คล้ายศิริ (2558); ขวัญใจ โพธิ์นาคทอง (2558) และสุนันธิณี ม่วงเนียม (2560) ประกอบด้วย 1) บทบาทด้านเป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา 2) บทบาทด้านบริหารงานบุคคล 3) บทบาทด้านการประเมิน 4) บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และ 5) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน เกณฑ์ศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร

สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) มีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ 2) พึ่งพาตัวเองได้ 3) เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม และ 4) กตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 712 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามจังหวัด แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ (X) ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

3.1.1 ด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา (X_1)

3.1.2 ด้านบริหารงานบุคคล (X_2)

3.1.3 ด้านการประเมิน (X_3)

3.1.4 ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน (X_4)

3.1.5 ด้านส่งเสริมการเรียนการสอน (X_5)

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียน ในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง (Y) มี 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 มีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้

3.2.2 พึ่งพาตัวเองได้

3.2.3 เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม

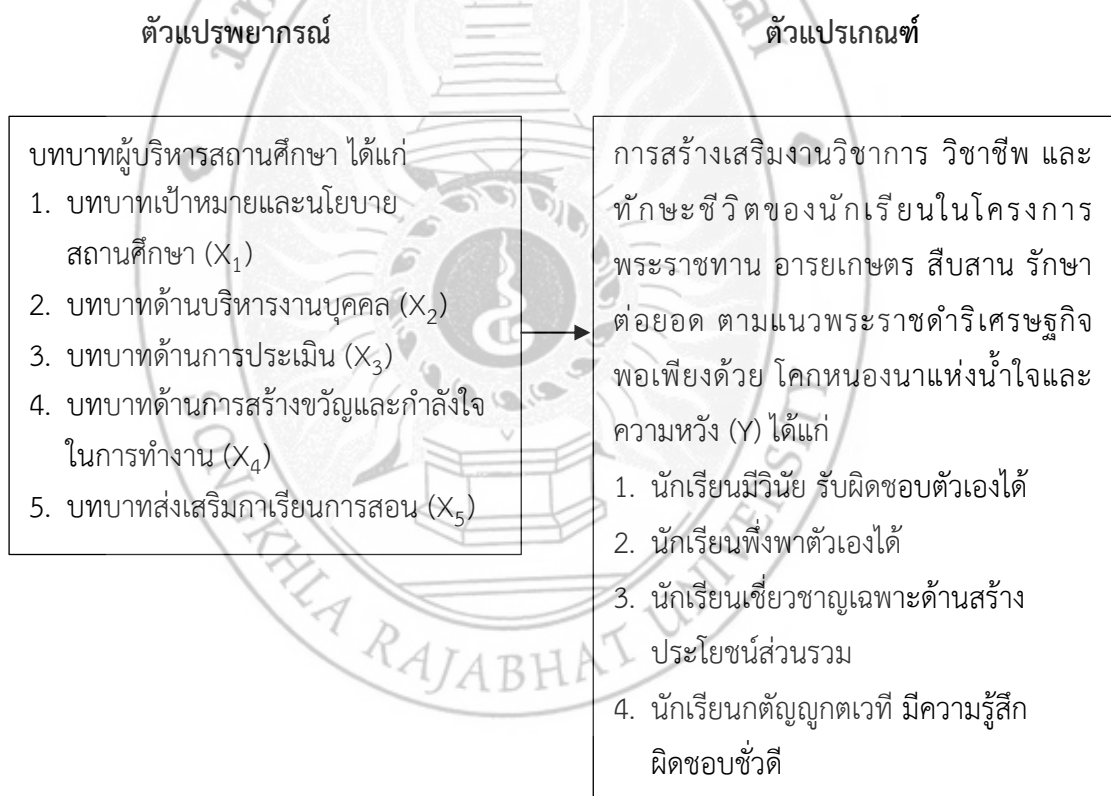
3.2.4 กตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2566

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจากการสังเคราะห์งานวิจัย ได้แก่ 1) บทบาทด้านเป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา 2) บทบาทด้านบริหารงานบุคคล 3) บทบาทด้านการประเมิน 4) บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และ 5) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน และแนวคิดศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) มีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ 2) พึ่งพาตัวเองได้ 3) เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม และ 4) กตัญญูทวดที่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรม การแสดงออกตาม ตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การเป็นผู้ประสานงานตัดสินใจด้วยความรอบคอบ อำนวยความสะดวก เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษาสร้างขวัญกำลังใจและให้ความช่วยเหลือบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1.1 บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมายเป้าหมายนโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนมีการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนและมีการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผน การกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงาน จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมแก่กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

1.2 บทบาทด้านบริหารงานบุคคล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารควรใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ประสานงานระหว่างบุคลากร สถานศึกษาและชุมชน สังคมผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู บุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นกัลยาณมิตร เอาใจใส่ ดูแลปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีมผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน การประสานงานระหว่างบุคคลในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและนำการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 บทบาทด้านการประเมิน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนากิจการศึกษารายละเอียด มีกระบวนการประเมินผลงานการทำงานและปฏิบัติงานของสถานศึกษาผู้บริหารมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการจัดทำแผน และการประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนาระบบและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพการศึกษา กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ

1.4 บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้น ส่งเสริม สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้การบริหารงานเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุยให้คำปรึกษา และการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากร เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน ในสถานศึกษามีการสร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการและการเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน

1.5 บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน หมายถึง บริหารสถานศึกษามีส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ส่งเสริมการทำวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

2. การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง หมายถึง โครงการอารยเกษตรฯ ด้วยการพลิกโฉมการจัดการศึกษาในการศึกษาสงเคราะห์ ในมิติการบริหารโครงการและมิติวิชาการ ทุกคนเข้าใจ เข้าถึง และร่วมมือกันทำ ร่วมมือกันพัฒนา เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้แนวพระราชดำริเพื่อความสุขในชีวิตและทุกขั้นตอนสามารถเรียนรู้ได้ตลอด สร้างเสริมวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิต โดยมีความรู้และคุณธรรม เป็นคนดีมีระเบียบวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พึ่งพาตัวเองได้ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม มีความกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พร้อมเป็นฮีโร่ของชุมชน และโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง พัฒนาสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา สร้างความสอดคล้องพฤติกรรม แนวความคิดสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

2.1 นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ หมายถึง นักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง โดยสามารถปลูกฝังความสำนึกภายในจิตใจที่ได้รับ การอบรม ปลูกฝัง ซึมซับของมนุษย์ในสังคมด้วยความสมัครใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำ การรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะต้องดำรงตนอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตนเองได้ และมีความสามารถที่จะเลือกตัดสินใจในการเป็นที่ยอมรับของสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

2.2 นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้ หมายถึง นักเรียนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างอิสระ มีความมั่นคงในชีวิตตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ได้ หรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตนเอง และการมีปริมาณคุณภาพของเทคโนโลยีทางสังคม ความสามารถในการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงสมบูรณ์ สภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในการปกครองตนเอง ในการป้องกันกิลเลศตมหา หรืออยากได้ อยากมีจนเกินความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังมีความรู้ความสามารถระดับหนึ่ง ติดต่อสัมพันธ์กันด้วยดี สม่่าเสมอ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

2.3 นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดแนวทางวางแผน สนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนเป็นอย่างยิ่งจะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะ

เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมที่ดี และยังเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วมแลเห็น ผลประโยชน์และกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสมบุคคลจะต้องมีโอกาส และมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

2.4 นักเรียนความกตัญญูกตเวทีที่มีความรู้สึกรักผิตชอบชั่วดี หมายถึง นักเรียนมีความกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกรักผิตชอบชั่วดี การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเพื่อสังคม เมื่อเราได้ทำการสิ่งใดแล้ว สิ่งนั้นมีได้เกิดผลลัพธ์ต่อตัวเราเพียงผู้เดียว แต่ยังส่งผลไปถึงบุคคลรอบข้าง ญาติสนิท มิตรสหาย บุคคลทั่วไป ประเทศชาติ สังคม และการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลที่ให้การเลี้ยงดู ที่ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย การนับถือ อุปถัมภ์บำรุง อุทิศกายใจ สติปัญญาหรือทรัพย์สินเพื่อการเผยแพร่ การปฏิบัติธรรม ช่วยกันผดุงรักษาความเป็นเอกราชร่วมกันพัฒนาชาติให้รุ่งเรือง แล้วต้องทำประโยชน์ทดแทนคุณแผ่นดิน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์/ราชประชานุเคราะห์ภาคใต้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนการศึกษาสงเคราะห์ได้แก่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์/ราชประชานุเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

5. การศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ทุกแห่ง รับผิดชอบโอกาสซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่กว่าเด็กปกติทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย และสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุดได้ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดการศึกษาในกลุ่มภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส รวมทั้งหมด 15 แห่ง

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนในการศึกษาสงเคราะห์ ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์/ราชประชานุเคราะห์ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ของสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2553: 153) ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกันได้มาโดยการสุ่ม
2. ประชากรมีการแจกแจงแบบปกติ
3. การกระจายของตัวแปรตามทุกค่าของตัวแปรอิสระมีความแปรปรวนเท่ากัน (Homoscedasticity)
4. ตัวแปรอิสระต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง
5. กรณีตัวแปรอิสระหลายตัวไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบระดับเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะมีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบายของระดับเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่สำคัญและมีความจำเป็นในการพัฒนา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งบทบาทด้านเป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา บทบาทด้านบริหารงานบุคคล บทบาทด้านการประเมิน บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการและ บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน
3. สถานศึกษาสามารถนำผลวิจัยไปกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

4. ผลที่ได้จากการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันจะส่งผลให้การบริหารการศึกษา มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
 - 1.3 กระบวนการบริหาร
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.4 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของบทบาทผู้บริหาร
 - 3.2 ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.3 ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.4 แนวคิดทฤษฎีบทบาทที่ผู้บริหารสถานศึกษา
4. การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง
 - 4.1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 4.2 เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ
 - 4.3 โคก หนอง นา โมเดล
 - 4.4 โครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง
 - 4.5 การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง
5. โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหาร

สมหมาย เจริญภูมิ (2555: 12) สรุปไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานที่ผู้บริหารจะต้องยึดเป็นแม่บทในการดำเนินงาน ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ทรงพล เจริญคำ (2555: 2) ได้สรุปว่า การบริหาร หมายถึง ผู้บริหาร บุคลากร และพนักงาน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ในการปฏิบัติงาน โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการและเทคโนโลยีร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

นวมพุดี นามพุทธา (2555: 34) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าหมายถึง การดำเนินการขององค์กรที่ต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำปัจจัยทางการบริหารมาใช้อย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

อำนาจ ทองโปร่ง (2555: 69) ได้ให้ความหมายการบริหารว่า เป็นการกระทำกิจกรรมในงานต่าง ๆ ร่วมกัน โดยบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มีการประสานสัมพันธ์กัน มีระบบกฎเกณฑ์ มีทรัพยากร และเทคนิคอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งทุกคนในหน่วยงานรับรู้และเห็นด้วยตรงกัน

ชาญชัย อาจินสมมาตร (2556: 1) ยังได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งโดยพื้นฐานแล้วมักเกี่ยวข้องกับการทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยองค์การ สถาบัน ไม่มีองค์กรไหนสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้ นอกเสียจากว่าสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มจะบูรณาการเข้าด้วยกันแล้วทำเป้าหมายให้เป็นจริง

สัมนา รธนิตย์ (2556: 37) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พิทยา บวรวัฒนา (2556: 2) การบริหาร หมายถึง การนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรม และอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นัยนา ตรงบรรทัด (2557: 12) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารเป็นการดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่าง ๆ ได้แก่คน เงิน วัสดุ การจัดการเป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

มะรอมลี อามะ (2564: 15) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคนร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ด้วยการตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน โดยอาศัยความร่วมมือ การเห็นความสำคัญของงานตลอดจนการประสานงานระหว่างกันหรือเรียกได้ว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจากทุกคนทุกฝ่าย ด้วยการบริหารอย่างมีแบบแผนและระเบียบวิธีในการปฏิบัติงาน การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่ คือ คน เงิน วัสดุ และอุปกรณ์อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

ด้านนักริชาการต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ ได้แก่ Fesler and Kettl (1991: 7) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า หมายถึง การจัดการที่ทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหารเป็นกระบวนการระดมความรู้ความสามารถที่ทำให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

Good (1973: 13) ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึง เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานในองค์การทางการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ตั้งไว้

Drucke, 1999 (อ้างถึงใน ภาวิตา ธาราศรีวิสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร, 2542: 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์กรที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นเป้าหมายทรัพยากรหลักขององค์กรที่เข้ามา ร่วมกันทำงานในองค์การซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ ออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคมโดยอาศัยหลักการบริหารด้วย 4Ms

Hersey, Blanchard and Johnson (2001: 21, 45) ได้ให้ความหมายว่าการบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและกลุ่มบุคคลซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณ และเทคโนโลยีเพื่อที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

Wagner and Hollenbeck (1995: 74) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่าเป็น กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การดำเนินงาน และการควบคุมเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

Schermerhorn, 1996 (อ้างถึงใน สัมมา รณิธย์, 2556: 37) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็น กระบวนการของการวางแผน การจัดการองค์การการสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การ และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

Hoy and Miskel (2001: 437) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าหมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ ภาวะผู้นำโดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

จากความหมายของการบริหารที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการบริหารได้ว่าการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคนร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ การควบคุม และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกคนในหน่วยงานรับรู้และเห็นด้วยตรงกัน จัดการโดยใช้ คน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

2. ความสำคัญของการบริหาร

นักริชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารไว้หลายท่าน ดังนี้

ณัฐนันท์ สุขสวัสดิ์ (2556: 27) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารมีส่วนช่วยในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากร จัดแบ่งงานกันทำ ปรับปรุง ขยายองค์การ กิจกรรมทุกอย่างให้เป็นไปได้ด้วยดี ย่อมต้องมีการบริหารกิจกรรมนั้น จึงจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ

นุรไอนี เจ๊ะกา (2557: 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ และเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าการบริหารมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจเป็นการจุดประกายให้มีการเริ่มต้นในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการดำเนินการตามลำดับ เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลในงาานนั้น เนื่องด้วยผู้ปฏิบัติงานได้มองเห็นคุณค่าของการบริหาร

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (2559: 11) ได้กล่าวถึง ความสำคัญ ของการบริหารไว้ว่า การบริหารนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการดำเนินงานที่มีระบบ ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องมีวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีกระบวนการประเมิณผล ดังนั้น การบริหารจึงมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกันขององค์กร

ทัน ไทรงาม (2560: 18) กล่าวว่า การบริหาร (Administration หรือ Management) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) การใช้ทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย หรือการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้สามารถดำเนินงานจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์การกำหนดไว้ การบริหารเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะว่าการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม หากไม่มีการบริหารโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมีน้อยมาก หรือหากว่าสามารถดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ แต่จะพบว่าการทำงานนั้นไม่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย อาทิ คน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณและเงินลงทุน และเทคนิควิธีการเป็นจำนวนมากและอาจใช้เวลายาวนาน การบริหารสามารถช่วยจัดปัญหาเหล่านั้นได้เพราะการบริหารจะมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบว่า จะทำอะไร (กำหนดวัตถุประสงค์) อย่างไร (ระบุกิจกรรมและกำหนด ทรัพยากรที่ใช้) ที่ไหน (ระบุสถานที่) เมื่อใด (กำหนดวัน เวลา) และโดยใคร (ระบุบุคคลที่รับผิดชอบ) ในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนก็จะมี การประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การติดตามและกำกับเพื่อควบคุมก้าวหน้าของงาน คุณภาพของงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นยังมีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ จากเหตุผลที่ยกมานี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารที่ต้องดำเนินการและทำความเข้าใจกับการบริหารงานในทุก ๆ งาน เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับบุคคลอื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ได้ ผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร โดยจะต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร

มะรอมลี อามะ (2564: 17) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารว่าการบริหารเป็นกระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นจะต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการ ช่วยสร้างความเติบโตมั่นคงให้แก่องค์กร ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยให้ผู้บุคลากรตื่นตัวที่จะเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของตนเอง โดยอาศัยความรู้ ความสามารถหลากหลาย เมื่อการทำงานเสร็จแล้วผลงานปรากฏออกมาตรงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

Sergiovani (1989: 19) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการทำงานโดยผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และ Barnard (1983: 168) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารต้องใช้การตัดสินใจในกระบวนการทำงาน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารทั่วทั้งองค์การบริหาร

สรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญ เนื่องจากการบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ การดำเนินงานที่มีระบบ และดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดกิจกรรมทุกอย่างให้เป็นไปได้ด้วยดี การบริหารกิจกรรมโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารทั่วทั้งองค์การบริหารที่ช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. กระบวนการบริหาร

การบริหารงานของผู้บริหารย่อมมีรากฐานของการบริหาร คือ อำนาจหน้าที่ ซึ่งหมายถึงสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้กับตำแหน่ง เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งใช้สำหรับการตัดสินใจ และปฏิบัติหน้าที่การงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ ส่วนความรับผิดชอบเป็นความผูกพันที่ผู้บริหารยึดไว้ในการทำงานตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการบริหาร ไว้ดังนี้

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556: 14) ได้กล่าวไว้ว่าในการดำเนินงานขององค์การทั้งในระดับการบริหาร บุคคล หรือทีมงาน ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกิจการบริหาร หรือกระบวนการบริหาร โดยกระบวนการบริหารประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารของบุคคลต่าง ๆ นั้นจะมากน้อยแตกต่างกันออกไป อาทิ ผู้บริหารระดับสูงมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับการวางแผนงานขององค์การและการนำหัวหน้างานเกี่ยวข้องกับการควบคุม ดูแลกระบวนการผลิต การวางแผน ทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ เป็นการตัดสินใจอย่างเป็นระบบในการกำหนดเป้าหมายและกิจกรรมที่บุคคล กลุ่ม หน่วยปฏิบัติงาน หรือภาพรวมขององค์การที่ต้องการให้เป็นในอนาคต การวางแผนเป็นการระบุเป้าหมายที่เป็นไปได้ และการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์หรือแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ กิจกรรมการวางแผนประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์ การคาดการณ์อนาคต การกำหนดวัตถุประสงค์ การตัดสินใจเลือกประเภทของกิจกรรมที่องค์การต้องการแข่งขัน เลือกความร่วมมือและยุทธศาสตร์ทางธุรกิจและกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นที่ทำให้สามารถดำเนินงานได้ บรรลุเป้าหมายขององค์การ

มะรอมลี อามะ (2564: 17) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหาร คือ กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ ที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ กิจกรรมการจัดองค์การ ประกอบด้วย การดึงดูดบุคคลให้อยู่กับองค์การ การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มงานในแต่ละหน่วยการควบคุมและจัดสรรทรัพยากร สารสนเทศและสร้างเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลและทรัพยากรต่าง ๆ สามารถผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด การทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ ความพยายามของผู้บริหารที่จะกระตุ้นการปฏิบัติงานของบุคคลให้สูงขึ้น เป็นการกระตุ้นบุคคลให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น เป็นการสั่งการ การจูงใจ และการสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ในองค์การ การติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การช่วยชี้แนะ

และดลบันดาลใจบุคคลให้ทำงานจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่มและองค์การ โดยเฉพาะในองค์การขนาดใหญ่ การควบคุม ทำหน้าที่ทางการบริหาร คือ ทำการติดตามความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จำเป็นการวางแผน และการจัดองค์การที่แสดงถึงศักยภาพของผู้บริหารในการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

Bartol and Martin (1997) ได้นำเสนอว่า กระบวนการจัดการ ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ 1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือกำหนดการทำงานขององค์การไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ในการบริหารงานใด ๆ ก็ตามผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ในการวางแผน เพราะการวางแผนเป็นหน้าที่ประการแรกของกระบวนการบริหารผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า แผนงานเป็นกรอบและเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานทั้งหมดถ้าปราศจากแผนงานแล้วเป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลดี การวางแผนในการบริหารงานนั้นจะต้องจัดทำทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว ในการวางแผนนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) จะใช้ทรัพยากรเท่าไร (How Many) จะให้ใครเป็นผู้ทำ (Who) จะกระทำที่ไหน (Where) และทำเมื่อไร (When) 2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดองค์การหรือจัดหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานย่อย พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดสายการควบคุมและบังคับบัญชาในลักษณะของหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนดขนาดของการควบคุมไว้ด้วย การจัดองค์การอาจแสดงไว้ในรูปของแผนภูมิองค์การ เพื่อให้เกิดการสื่อความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชา และการติดต่อสื่อสาร 3) การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้นำใช้การโน้มน้าวให้สมาชิกขององค์การปฏิบัติตามคำสั่งของตัวเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน นอกจากนั้นยังรวมถึงการติดต่อสื่อสาร การสั่งการ และการจูงใจภายในองค์การอีกด้วย และ 4) การควบคุม (Control) หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การว่าสมาชิกขององค์การที่เป็นผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงาน เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ โดยดูได้จากการปฏิบัติงานจริงเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ถ้างานของการทำงานต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานก็จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานและแผนในการทำงาน

Koonz (1936: 21) ได้กำหนดกระบวนการบริหารจัดการเอาไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) เป็นการติดตามและกำหนดสิ่งที่จะทำในอนาคต ซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญมากของการจัดการ ผู้จัดการที่มีวิสัยทัศน์ทางการจัดการ จะต้องคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างแม่นยำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่มีการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรง ผู้จัดการที่มีความสามารถจะต้องกำหนดสิ่งที่จะทำในอนาคตไว้อย่างถูกต้องแม่นยำ 2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การตัดสินใจว่าจะจัดหน่วยงานขององค์การอย่างไร การกำหนดแผนกหรือหน่วยงานย่อย ๆ ในองค์การว่าจะมีแผนกอะไรบ้าง จำนวนกี่แผนก เพื่อให้เห็นโครงสร้างขององค์การ การจัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการมอบหมายหรือสั่งการ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน 3) การจัดคน (Staffing) คือ การจัดการในด้านบุคลากรที่มีอยู่ในองค์การ โดยทำหน้าที่ สรรหา คัดเลือก บรรจุและแต่งตั้ง การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เกิดขึ้นในองค์การ การธำรงรักษาไว้ซึ่งบุคลากรเก่ง ดี มีความสามารถ

การจัดคนลงตำแหน่งที่เหมาะสมกับงาน ในการจัดการเรื่องบุคคลนั้นจะต้องทำให้สอดคล้องกับการจัดตั้งองค์กรจึงทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน 4) การอำนวยการ (Directing) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การสั่งการ การกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเหล่านั้น ควบคุมการทำงานขององค์กรได้ การอำนวยการขององค์กรที่เป็นของรัฐจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดเอาไว้ ส่วนขององค์กรเอกชนมีกฎหมายรองรับแต่จะมีการกำหนดอำนาจหน้าที่เอาไว้เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจนเช่นกัน และ 5) การควบคุมดูแล (Controlling) คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงาน หรือคนงานในองค์กรให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือหน้าที่ที่กำหนดเอาไว้ การทำงานเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนด การควบคุมอาจตรวจสอบจากการรายงานผลการปฏิบัติงาน หรือการประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในปัจจุบันอย่างมากเนื่องจากทรัพยากรในการจัดการมีจำนวนจำกัด ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อาจจะกล่าวได้ว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การวางแผนเป็นการระบุเป้าหมายที่เป็นไปได้ และการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์หรือแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดึงดูดบุคคลให้อยู่กับองค์กร การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดกลุ่มงานในแต่ละหน่วย การควบคุมและจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศและสร้างเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลและทรัพยากรต่าง ๆ สามารถผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อทำให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด การติดตามความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่จำเป็น การวางแผนและการจัดองค์การที่แสดงถึงศักยภาพของผู้บริหารในการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

อำนาจ พลรักษา (2556: 17) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานโดยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ ระเบียบ ตามกระบวนการการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา ทั้งในด้านบุคลากรและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์

จิราภา เพียรเจริญ (2556: 15) ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและงานส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของสถานศึกษา แบ่งงาน กำหนดผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ จะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของสถานศึกษา

สุภัค ยมพุก (2558: 14) ได้เสนอความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย

การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในด้านของขอบข่ายการบริหารงานนั้น

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559: 13) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีของสังคมภายใต้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ

จันทร์หา อัมในบุญ (2559: 21) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจาก บุคลากรหลาย ๆ คนในองค์กรร่วมมือกันบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือ หน่วยงานแต่ละแห่ง เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคน

อัจฉรา จงดี (2560: 8) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา การใช้ทรัพยากรและกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและ เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

ไกรศร เจียมทอง (2561: 31) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษา คือ การบริหาร งานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีมาตรฐานตามหลักสูตรกำหนด โดยบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการจัดการ การศึกษา จัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมเกิดประโยชน์ ประสานชุมชนและองค์กรที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

มะรอมลี อามะ (2564: 17) สรุปความหมายการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่นำหลักการและกระบวนการมาปฏิบัติภารกิจ อย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนางานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ สถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้

Campbell (1979: 22) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง

จากแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นสรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีระบบ ระเบียบ ตามกระบวนการการทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ใน สถาบันการศึกษาเพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง รวมทั้งกระบวนการ ปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนางานให้เป็นไป ตามการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2557: 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการศึกษาของเยาวชนจะทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง หรือจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับ ผู้บริหาร การศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ อย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษา ต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมี ความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้า และความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

กนกลักษณ์ จุลเดช (2558: 23) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการศึกษา การบริหารการศึกษาต้องมุ่งไปสู่เป้าหมาย ที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาให้สูงขึ้น คือ คน เงิน เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีผู้บริหารที่มีความสามารถ ในการบริหาร มีภาวะผู้นำและมีวิสัยทัศน์

จันทรา อัมโนบุญ (2559: 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหาร การศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับ ความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

พัชริ มั่นสนธิ (2559: 18) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามี ความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่าง มีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิต ทางการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา คือ การจัดการกิจการและภารกิจของ สถานศึกษาไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้กระบวนการ บริหารจัดการ บุคคล งบประมาณ เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็น อย่างยิ่ง สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ มีการบริหาร จัดการศึกษามีประสิทธิภาพ การบริหารการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น คือ คน เงิน เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารให้มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้าน การศึกษา มุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา ให้เจริญ ก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา ให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษานั้นจะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและได้มาตรฐาน นักวิชาการได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กิตติธ หล้าปิมปา (2558: 24) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาว่า แบ่งออกเป็นกลุ่มงานได้ 4 กลุ่มงาน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยหลอมรวมกันหรือบูรณาการร่วมกัน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารสถานศึกษา ภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ดารินทร์ สงมะเร็ง (2559: 38) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรโรงเรียนให้สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา ให้การส่งเสริมสนับสนุนและเสนอแนวทาง ให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน มีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ขอบข่ายการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.1) การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน
- 1.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3) การนิเทศการศึกษา
- 1.4) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 1.5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.7) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.8) การแนะแนวการศึกษา
- 1.9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
- 1.10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น
- 1.12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การบริหารวิชาการ ดังนี้

(1) เพื่อให้โรงเรียนบริหารงานด้านวิชาการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น

(2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้มาตรฐานและคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

(3) เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(4) เพื่อให้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

2) การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์การจัด และพัฒนาการศึกษา มีการวางแผนของโรงเรียน มีการวางแผนกลยุทธ์ จัดทำข้อมูลทรัพยากร จัดทำ ระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ และจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มีการกำกับ ตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน ขอบข่ายการบริหารงบประมาณ แบ่งออกเป็น

2.1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ ได้แก่

- 2.1.1) การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
- 2.1.2) การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนการพัฒนาการศึกษา
- 2.1.3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอของงบประมาณ

2.2) การจัดสรรงบประมาณ ได้แก่

- 2.2.1) การจัดสรรงบประมาณในโรงเรียน
- 2.2.2) การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
- 2.2.3) การโอนเงินงบประมาณ

2.3) การตรวจสอบ การติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน ได้แก่

- 2.3.1) การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายและรายงานผลการดำเนินงาน
- 2.3.2) การประเมินผลการใช้จ่ายและผลการดำเนินงาน
- 2.3.3) การระดมทรัพยากรและผลการดำเนินงาน
- 2.3.4) การจัดการทรัพยากร
- 2.3.5) การระดมทรัพยากร
- 2.3.6) การจัดหารายได้และผลประโยชน์
- 2.3.7) การลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.3.8) กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 2.3.9) การบริหารการเงิน
- 2.3.10) การเบิกจ่ายจากคลัง
- 2.3.11) การรับเงิน
- 2.3.12) การเก็บรักษาเงิน
- 2.3.13) การจ่ายเงิน
- 2.3.14) การนำส่งเงิน
- 2.3.15) การกักเงินไว้เบิกเหลือปี
- 2.3.16) การบริหารบัญชี

3) การบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วางแผนและเสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในโรงเรียน ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ มีเกณฑ์

การประเมินผลงาน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ จัดทำทะเบียนประวัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการส่งเสริมพัฒนา สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งขอขยายงานบริหารงานบุคคล มีดังนี้

- 3.1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 3.2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4) วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5) การออกจากราชการ

โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์การบริหารงานบุคคล ดังนี้

(1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารบุคคลถูกต้องรวดเร็วและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

(2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

(3) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) การบริหารงานทั่วไป หมายถึง ภารกิจงานที่เกี่ยวกับการวางแผนและออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบฐานข้อมูล และระบบข้อมูลสารของโรงเรียน มีการประสานงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้บริการและประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสนเทศแก่สาธารณชน รวมถึงการจัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในโรงเรียน ซึ่งมีขอบข่ายการบริหารทั่วไป มีดังนี้

- 4.1) การดำเนินงานธุรการ
- 4.2) งานเลขานุการคณะกรรมการโรงเรียนขั้นพื้นฐาน
- 4.3) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5) การจัดการระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป
- 4.8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10) การรับนักเรียน
- 4.11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัย

- 4.12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.15) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

4.17) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.18) งานบริการสาธารณะ

4.19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

โดยมีวัตถุประสงค์การบริหารทั่วไป

(1) เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริมประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของ โรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(2) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เสื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ณรงค์ อภัยใจ (2560: 21) ได้ยึดแนวทางขอบข่ายการแบ่งภารกิจหลักของสถานศึกษา ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหาร บุคคลและงานบริหารทั่วไป และได้มีการขยายประเด็นในด้านดังกล่าวเพิ่มเติมในด้านการบริหาร วิชาการว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการกิจตามกฎหมายการศึกษา ความหมาย ขอบข่าย ขั้นตอน หลักการบริหารตลอดจนบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ เพื่อจะได้นำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยงานวิชาการมีขอบข่ายการบริหาร งานวิชาการกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยทั่วไปสถานศึกษาที่จัดการศึกษาใน แต่ละระดับชั้น จะมีหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาที่ใช้ร่วมกัน โดยทั่วไปหลักสูตรจัดโดยส่วนกลาง ดังนั้น ขอบข่ายของงานด้านวิชาการจะครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การ จัดดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอนและจัดการวัดและประเมินผล ดังนี้

1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทิน การศึกษา การศึกษาความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนใน แต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2) การจัดดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไป ด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1) การจัดตารางสอน เป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียน ในแต่ละรายวิชา

2.2) การจัดชั้นเรียน เป็นงานฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3) การจัดครูเข้าสอน ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมทั้งเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4) การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือเอกสารที่เตรียมเอง

2.5) การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6) การฝึกงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้นำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการจัดหลักสูตร ซึ่งการทำให้โปรแกรมการศึกษามีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1) การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2) การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3) การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือแนะแนวครู ให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4) การวัดและประเมินผล ใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งการจัดหลักสูตรต้องคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของนักเรียน ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

การบริหารด้านงบประมาณ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา และสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็น คน เงิน วัสดุและการบริหารจัดการ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทั้งสิ้น ทรัพยากรการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน (In Cash) คือ เงินงบประมาณที่มาจากส่วนกลาง หรืออาจจะเป็นเงินบริจาคในท้องถิ่นก็ได้

2) ทรัพยากรที่ไม่เป็นตัวเงิน (In Kind) ได้แก่ ความคิด คำแนะนำ ความร่วมมือที่ได้มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ และวัสดุต่าง ๆ ในชุมชนที่นำมาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอน

มธรมลล อามะ (2564: 36) กล่าวถึง ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษามี 4 กลุ่มงานหลักที่สำคัญ ได้แก่ บริหารด้านวิชาการ คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดและพัฒนาการศึกษา โดยมีการวางแผนกลยุทธ์และรายงานผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน มีการกำกับตรวจสอบติดตามด้านงานบริหารบุคคล คือ การวิเคราะห์วางแผนและเสนอแนะการแต่งตั้งบุคลากรในโรงเรียนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการส่งเสริม พัฒนา สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านบริหารทั่วไป คือ การวางแผนและออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบฐานข้อมูลและระบบข้อมูลสารของโรงเรียน มีการประสานงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้บริการและประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศแก่สาธารณชน ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในโรงเรียน โดยเป็นการบริหารสถานศึกษาภายใต้กรอบการบริหารการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

จากขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาสามารถแบ่งเป็นกลุ่มงานได้ 4 กลุ่มงาน คือ ด้านวิชาการ คือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรโรงเรียน ให้สนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา ให้การส่งเสริม สนับสนุนและเสนอแนะทางให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน มีเครื่องมือวัดและประเมินผล การเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านงบประมาณ คือ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาและสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ การบริหารงานบุคคล คือ หัวใจของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานขนาดเล็ก หรือหน่วยงานขนาดใหญ่จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่าย และด้านบริหารทั่วไป โดยหลอมรวมกันหรือบูรณาการร่วมกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารสถานศึกษา

4. กระบวนการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

Koontz and Odonnell (2001: 297) เป็นนักวิชาการบริหาร ได้ให้ความเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร (Managerial Functions) ได้แก่

1) Planning หมายถึง การวางแผน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล

2) Organizing หมายถึง การจัดองค์การ แผนงานจะดำเนินการไปได้ด้วยดีก็ด้วยการจัดองค์การที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การนำปัจจัยทางการบริหาร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการบริหารที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ผล การจัดองค์การจึงหมายถึงการนำเอาทรัพยากรการบริหารทุกประเภทมาบูรณาการเพื่อดำเนินการ

3) Motivating หมายถึง การจูงใจที่จะช่วยให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจูงใจในที่นี้หมายถึง การอำนวยความสะดวก (Directing) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) และการเป็นผู้นำในการดำเนินการ (Leading)

4) Controlling หมายถึง การควบคุมงาน เป็นการติดตามและประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ ว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

Jesse (1999: 140) ได้เสนอแนวคิดว่ากระบวนการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1) การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

2) การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ชัดเจน

3) การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน

4) การประสานงาน (Co-ordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

5) การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

สวาท ชำนาญยา (2560: 17) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารมีหลากหลายแนวคิด ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้บริหารองค์การให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัชรี มั่นสนธิ (2559: 25) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางและขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

Wiles (1955: 13) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน การจัดสายการบังคับบัญชาและการกำหนดหน้าที่

3) การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การจัดอัตรากำลังการสรรหา การพัฒนา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการและให้พ้นจากงาน

4) การอำนวยความสะดวกสั่งการ (Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการควบคุมบังคับบัญชา

5) การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6) การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติขององค์การเพื่อให้สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินการ

7) การจัดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การใช้จ่ายเงิน การควบคุมการใช้จ่ายและการตรวจสอบดำเนินการ

Sergiovanni and Strarat (1983: 112) กล่าวว่า ขั้นตอนการบริหารที่รู้จักกันโดยทั่วไป คือ “POSDCORB” ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารบุคลากร (Staffing) การตัดสินใจสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Co-ordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดงบประมาณ (Budgeting)

จากการศึกษากระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทาง และขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึง การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การอำนวยการ การสั่งการ การประสานงาน การจูงใจ การจัดงบประมาณ การควบคุมงานและการรายงานผล ซึ่งจะต้องบริหารเชิงบูรณาการ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะด้านความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะอื่น ๆ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของบทบาทผู้บริหาร

การบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งตามบทบาท จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายภายใต้กรอบภารกิจ ของสถานศึกษาในการตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของสังคมได้เป็นอย่างดี ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบทบาท ไว้ดังนี้

พิชาภ พันธ์แพ (2555: 106) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของบุคคล ที่ถูกคาดหวังเมื่ออยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในองค์การ ผู้นำจะต้องมีฐานะผู้บริหารไม่ระดับใด ก็ระดับหนึ่งในองค์การ อันมีหน้าที่สำคัญในการบริหารหน่วยงานภายในองค์การให้บรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในองค์การ

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 648) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

อำนาจ ทองโปร่ง (2558: 60) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ ของบุคคลในหน่วยงานหรือองค์กรเป็นการนำพฤติกรรมส่วนตัว มาผสมผสานกับหน้าที่หรือภารกิจ ที่หน่วยงานหรือองค์กรมอบหมายให้ปฏิบัติจะเกิดเป็นบทบาท เช่น บทบาทของครูที่เหมาะสมจะต้อง เกิดจากพฤติกรรมส่วนตัวรวมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา เป็นต้น

รุ่งระวี เมฆลอย (2560: 11) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลในตำแหน่ง แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่หรือตามความมุ่งหวังของสังคม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออก จริงและสามารถสังเกตได้ จัดเป็นบทบาทที่ปฏิบัติจริงและพฤติกรรมที่บุคคลอื่นต้องการให้บุคคลใน ตำแหน่งนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมออกมา

จารุวรรณ สุวรรณศรี (2560: 18) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติ ที่ได้แสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไป

นฤมล พรหมลัทธิ (2561: 11) ได้สรุปว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติ ของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามภารกิจ หรือแสดง

พฤติกรรมตามสถานการณ์ บทบาทเป็นกลไกอย่างหนึ่งของสังคมที่ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันสามารถสร้างระบบความสัมพันธ์ต่อกันได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกตามอำนาจหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ รวมทั้งความต้องการของตน ซึ่งบุคคลอื่นต้องการให้บุคคลในตำแหน่งนั้น ๆ แสดงพฤติกรรมออกมา หากสภาพของบุคคลเปลี่ยนไปบทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนตามไปด้วยยิ่งบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคมมากเท่าใดบทบาทก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วย

2. ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นระบบย่อยของสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ถ้าจะพิจารณาตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีหลายลักษณะ มีผู้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ภารดี อนันต์นารี (2557: 260) ได้กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งของผู้บริหารที่กำหนดขึ้นในสถานศึกษา

รักศักดิ์ คุ่มชนม์ (2561: 18) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างบรรยากาศในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศ และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำและเป็นผู้บริหารมืออาชีพในการปฏิบัติงาน จัดการให้องค์การไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เกิดความพึงพอใจต่อบุคลากรในองค์การ มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ใฝ่เรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ในกระบวนกรกว้างไกล และมีมนุษยสัมพันธ์ของการเป็นผู้นำที่ดีรู้จักการเสียสละแก้ปัญหา และตัดสินใจด้วยความรอบคอบ

ณัฐธิญา กัปปุลารัตน์ (2562: 48) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง การแสดงบทบาทให้เหมาะสมกับตำแหน่ง คิด จัดการ บริหารกระบวนการ จัดกิจกรรมการทำงานอย่างมีระบบ ด้วยเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์ เงิน ทุน วัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน โดยใช้ความสามารถส่วนบุคคลในการบริหารงานและผู้บริหารที่จะสร้างบรรยากาศการทำงานให้ทุกคนยอมรับ ศรัทธา และส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มศักยภาพ

ทรงพล เจริญคำ (2563: 16) ได้กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทและหน้าที่ มีพฤติกรรมเพื่อนำผู้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บทบาทของผู้บริหารกำหนด ขึ้นอยู่ที่บุคคลและสังคม ดังนั้นผู้บริหารที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของตนเองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง บทบาทที่สำคัญสำหรับผู้บริหาร คือ บทบาทความเป็นผู้บริหาร บทบาทความเป็นผู้นำ บทบาทของผู้รักษาระเบียบวินัย และบทบาทเป็นผู้ประสานงาน

สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรม การแสดงออกตามตำแหน่ง หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การเป็นผู้ประสานงานตัดสินใจด้วยความรอบคอบ อำนาจความสะดวก

เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในสถานศึกษา สร้างขวัญกำลังใจและให้ความช่วยเหลือบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีผลกระทบ มีคุณค่า หรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น เริ่มตั้งแต่เกิดมาและดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ล้วนมีบทบาทแตกต่างกันไป หลายสถานะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

ธารทิพย์ ไชยโวหาร และวรวิทย์ จินดาพล (2559: 1036) ได้กล่าวว่าสถานศึกษา มีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารทางด้านบุคลากร กล่าวคือ การใช้คน ให้ทำงานให้ได้ผลดีที่สุดโดยใช้เวลาน้อยที่สุด และสิ้นเปลืองเงินและวัสดุในการทำงานนั้น ๆ น้อยที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การบริหารให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดีและเกิดประโยชน์สมตามจุดหมายของการศึกษา โดยอาศัยเทคนิคในการคัดเลือกบุคคลที่มาทำงานให้เหมาะสมและเทคนิคในการพัฒนา บุคคลที่มีอยู่แล้วให้มีความรู้ความสามารถที่จะทำงานให้เกิดประโยชน์ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าและได้รับผลตอบแทนเป็นที่พอใจและมีความสุขในการทำงานการบริหารงาน บุคคล คือ ของหน่วยงานทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือหน่วยงานขนาดใหญ่ จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับความสำเร็จสมตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่าย ถ้าผู้บริหารขาดความสามารถในการบริหารงาน บุคคลแม้จะมีวัสดุอุปกรณ์นานาชนิด มีเงินงบประมาณจำนวนมากสนับสนุน และมีคนเป็นจำนวนมาก ในหน่วยงานก็เหมือนไม่มีอะไรสักอย่าง เพราะคนที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ใช้ไม่เป็น ขาดสมรรถภาพ ไม่มีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน และขาดความรับผิดชอบต่างคน ก็จะยื้อแย่งกันหาประโยชน์จากการเงินงบประมาณที่มีอยู่ หาประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ซึ่งได้มาโดย ตำแหน่งและทะเลาะเบาะแว้งกัน แยกแยะสามัคคีต่างคนต่างอยู่และทำงานไปวัน ๆ โดยไม่ร่วมมือกัน โครงการทั้งหลายที่ผู้บริหารวางไว้ ก็จะล้มเหลว เพราะมีคนก็เหมือนไม่มีในเมื่อคนเหล่านั้นไม่ดูแล และหย่อนสมรรถภาพ ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำจะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรใน ด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560: 12) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อ ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางของการศึกษาของ สถานศึกษาและเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทหรือการปฏิบัติ หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

ธัชพนธ์ ไสยาสน์ (2562: 13) ได้กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ ผู้กำหนดนโยบายแนวทางการทำงานของสถานศึกษา บทบาทการเป็นผู้นำในการดำเนินงานต่าง ๆ

เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานขององค์กร

สรุปได้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการเป็นผู้กำหนดทิศทางของการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายของการศึกษา สถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทหรือการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งบทบาทจะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ

4. แนวคิด ทฤษฎีบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

Hallinger and Murphy (1989: 40) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
- 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
- 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
- 4) การประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้
- 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 6) การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
- 7) การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
- 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
- 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
- 10) การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
- 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Davis and Thomas (1989: 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมของพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

- 1) กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียน และมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น
- 2) มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน
- 3) สร้างสิ่งจูงใจให้ครู และใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ
- 4) กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ
- 5) ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์
- 6) สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย และเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 7) ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
- 8) สังเกตการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

Heck and George (1990: 94) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1) กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน

2) สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง

- 3) จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
- 4) อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
- 5) นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
- 6) ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 7) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554: 16) ได้กล่าวถึงบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงงานวิชาการไว้ 8 ด้าน คือ

1) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการสอน

2) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดสรรเวลาและสถานที่ เพื่อประโยชน์ของการสอน

4) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดหา จะใช้วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ เพื่อประโยชน์ของการศึกษาอย่างสูงสุด

5) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย

6) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาด้านการศึกษา

7) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

8) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการประเมินความต้องการของสถานศึกษา

ปราโมทย์ คล้ายศิริ (2558: 15) ได้กล่าวว่าบทบาทเป็นสิ่งที่เรารู้สึกได้ สังเกตเห็นได้ในชีวิตประจำวันและได้แบ่งบทบาทเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Prescribed Role) เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้นมักเกิดจากความคาดหวังของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บทบาทของตัวเองที่เป็นวิทยากร เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้น มักเกิดจากความคาดหวังของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บทบาทของตัวเองที่เป็นวิทยากร เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ

2) บทบาทที่รับรู้จากตำแหน่ง (Subjective Role) เป็นบทบาทที่ตนเองได้รับรู้จากตำแหน่งของตนในลักษณะที่มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เช่น บทบาทของความเป็นพ่อ เป็นลูก เป็นผู้นำ เป็นผู้ตาม เป็นต้น โดยที่ตัวเองเป็นผู้แสดงบทบาทนั้นต่อบุคคลอื่น

3) บทบาทที่คนในสังคมกำหนด (Enactual Role) เป็นบทบาทที่มุ่งถึงพฤติกรรมภายนอกที่แน่นอนของบุคคลตามกฎหมายที่คนในสังคมกำหนดขึ้น

ธีระ รุญเจริญ (2556: 12) บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

- 1) เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 2) เป็นผู้นำในการบริหาร ยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 3) เป็นผู้นำด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
 - 4) เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
 - 5) เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน
 - 6) เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
 - 7) เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในการสร้างสรรค์
 - 8) เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจลงมือทำ และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 9) เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
 - 10) เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน
- จิตมา วรณศรี (2557: 12) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีทั้งหมด 8 บทบาท ดังนี้
- 1) บทบาทผู้นำ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้เริ่มในการคิด กระทำ สิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาสถานศึกษาไปในแนวทางที่ดีขึ้น สามารถมีอิทธิพลต่อความคิด พฤติกรรมของครู บุคลากร และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง สามารถกระตุ้น ชักจูง โน้มน้าว และสร้างแรงบันดาลใจ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายและเกิดจากประสิทธิภาพแก่สถานศึกษา
 - 2) บทบาทผู้ประสานงานและสร้างเครือข่าย หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้ประสานการดำเนินงานระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับหน่วยงานภายนอก สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ๆ หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษา
 - 3) บทบาทนักแก้ปัญหา หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรม/ปฏิบัติตนเป็นผู้พิจารณาในการตัดสินใจแก้ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน ตั้งแต่การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา และพิจารณาเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมโดยยึดหลักคุณธรรมและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ตลอดจนเป็นผู้แทนในการเจรจาต่อรองเพื่อการดำเนินงานใด ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานศึกษา
 - 4) บทบาทนักพัฒนาระบบ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้คิดค้นพัฒนากระบวนการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจนของสถานศึกษา วางแผนการดำเนินงาน จัดโครงสร้างการบริหาร จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมแก่กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผน การกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงาน และการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

5) บทบาทนักวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้สืบค้น แสวงหาและเรียนรู้เพื่อให้เป็นผู้รอบรู้ด้านวิชาการ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูบุคลากร เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ เป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน หรือการไปปฏิบัติงานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6) บทบาทสร้างทีมงาน หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นกัลยาณมิตร เอาใจใส่ดูแลปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้เกิดความผูกพัน สามัคคี กลมเกลียวในการทำงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

7) บทบาทพัฒนาทรัพยากรบุคคล หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ สอนงาน หรือเป็นที่ปรึกษาแก่ครูในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาการของครู เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู

8) บทบาทนักสื่อสาร หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้แสวงหาหรือรวบรวมข่าวสารใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เท่าทันเหตุการณ์ ทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้วยวิธีการหรือเครื่องมือต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และเป็นผู้แจ้ง ประกาศ ถ่ายทอดหรือประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปสู่ ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน ด้วยวิธีการ/ช่องทางต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับรู้และมีความเข้าใจสามารถปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานได้สอดคล้องนโยบายและทิศทางการดำเนินงานที่กำหนด

ขวัญใจ โพธิ์ทองคำ (2558: 17) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาไว้ 6 บทบาท คือ

- 1) บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายของสถานศึกษา
- 2) บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 3) บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
- 4) บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา
- 5) บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือร่วมสติปัญญาของบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเพื่อการบริหาร

6) บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สนั่นธัญญ์ ม่วงเนียม (2560: 34) ได้สังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ และได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้

1) บทบาทด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ได้พัฒนาหลักสูตร จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ มีการส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอน

2) บทบาทด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน หมายถึง ผู้บริหารมีการกำหนดทิศทางการบริหารและการปฏิบัติงานของสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย ออกแบบโครงสร้างการบริหารงาน และจัดกิจกรรมการบริหารสถานศึกษาตามนโยบายของสถานศึกษา พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ตำแหน่งของบุคลากรและกำหนดแนวทางความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3) บทบาทด้านการประสานความร่วมมือ หมายถึง ผู้บริหารมีการประสานงานระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการร่วมกันปฏิบัติงาน โดยการสร้างความร่วมมือร่วมสติปัญญากับบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อบริการชุมชน และร่วมประชุมระดมความคิดในการจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4) บทบาทด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5) บทบาทด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ผู้บริหารมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การจัดทำแผนและการประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนากิจการการศึกษา มีการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

6) บทบาทด้านการจัดสรรทรัพยากร หมายถึง ผู้บริหารมีการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อระดมทรัพยากร และจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนากิจการการศึกษา และควบคุมกำกับติดตามการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ หมายถึง ผู้บริหารมีความรู้ เทคนิควิธีการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่อรอง โกล่เกลี่ยปัญหาหรือความขัดแย้งระหว่างบุคคลทั้งในและนอกสถานศึกษา และมีการสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

8) บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ผู้บริหารให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาและเผยแพร่แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ

9) บทบาทด้านการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างขวัญ กำลังใจ และสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากร เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารดังกล่าวไว้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

	แนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษา											
บทบาทของผู้บริหาร	Hallinger and Murphy (1989)	Davis and Thomas (1989)	Heck and George (1990)	วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554)	ธีระ ฤกษ์เจริญ (2556)	สมมนา วรณิษฐ์ (2556)	จิตินา วรณศิริ (2557)	ปราโมทย์ คล้ายศิริ (2558)	ขวัญใจ โพธิ์นาคทอง (2558)	สนธิณีย์ ม่วงเนียม (2560)	รวม	บทบาทด้านที่เลือก
ด้านประเมิน	✓	✓	✓			✓		✓	✓	✓	7	✓
ด้านผู้คาดการณ์								✓			1	
ด้านการให้คำปรึกษา					✓		✓	✓		✓	4	
ด้านสนับสนุน/ประสานสัมพันธ์					✓		✓			✓	3	
ด้านผู้นำทางวิชาการ	✓	✓			✓		✓			✓	5	
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม					✓		✓			✓	3	
ประสานงาน												
ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ	✓	✓	✓		✓				✓	✓	6	✓
การทำงาน												
ด้านการส่งเสริมสร้าง				✓	✓		✓		✓	-	4	
ความสัมพันธ์กับชุมชน												
ด้านเป้าหมาย นโยบายของ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9	✓
สถานศึกษา												
ด้านจัดสรรหาและสถานที่	✓		✓	✓				✓			4	
เพื่อประโยชน์ต่อการสอน												
ด้านจัดหาทรัพยากรได้อย่าง		✓					✓		✓	✓	4	
เหมาะสม												
ด้านวัสดุ อุปกรณ์และอาคาร		✓	✓	✓	✓						4	
สถานที่												
ด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน	✓	✓	✓	✓		✓			✓		6	✓
ด้านการบริหารบุคคล			✓	✓		✓	✓		✓	✓	6	✓

จากตาราง 1 จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาปัจจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ได้แก่ Hallinger and Murphy (1989); Davis and Thomas (1989); Heck and George (1990); วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554); ธีระ รุญเจริญ (2556); สัมมา รณิธย์ (2556); จิตมา วรณศรี (2557); ปราโมทย์ คล้ายศิริ (2558); ขวัญใจ โพธิ์นาคทอง (2558) และสุนันธิณี ม่วงเนียม (2560) โดยผู้วิจัยได้เลือกบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1) ด้านเป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา 2) ด้านการประเมิน 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และ 5) ด้านส่งเสริมการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียดตัวแปรดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทด้านเป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554: 16) ได้กล่าวว่า บทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร คือ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนา จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2560: 12) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหาร เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้ดำเนินการบริหารด้านเป้าหมายและนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนฐาน

สัมมา รณิธย์ (2556: 55) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างบรรลุเป้าหมาย

จิตมา วรณศรี (2557: 24) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้คิดค้นพัฒนากระบวนการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนของสถานศึกษา วางแผนการดำเนินงาน กำหนดโครงสร้างการบริหาร และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมแก่กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ฯลฯ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผน การกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงาน และการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

ขวัญใจ โพธิ์นาคทอง (2558: 17) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร

Hallinger and Murphy (1989: 40) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
- 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
- 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน

- 4) การประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้
- 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 6) การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
- 7) การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
- 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
- 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
- 10) การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
- 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Davis and Thomas (1989: 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมของพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

1) กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียน และมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

- 2) มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน
- 3) สร้างสิ่งจูงใจให้ครู และใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ
- 4) กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ
- 5) ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์
- 6) สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย และเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 7) ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
- 8) สังเกตการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

Heck and George (1990: 94) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน
2) สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง

- 3) จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
- 4) อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
- 5) นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
- 6) ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 7) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมายเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนมีการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผน การกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงาน จัดสรร

ทรัพยากรอย่างเหมาะสมแก่กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

4.2 บทบาทด้านบริหารงานบุคคล

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554: 16) ได้กล่าวถึง บทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดหมายของการศึกษา

สัมมา รณิธย์ (2556: 56) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทในด้านการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ประสานงานระหว่างบุคลากร สถานศึกษาและชุมชนสังคม ในการร่วมกับปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จิตติมา วรรณศรี (2557) กล่าวถึงบทบาทด้านการบริหารงานบุคคล ไว้ว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติตนเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู บุคลากร และบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นกัลยาณมิตร เอาใจใส่ ดูแลปฏิบัติตนต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมให้เกิดความผูกพัน สามัคคีกลมเกลียวในการทำงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

ขวัญใจ โพธิ์ทองนาค (2558: 17) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารบุคคลไว้ว่า บทบาทหน้าที่ในการประสานงานระหว่างบุคคลในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและนํารับปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560: 56) ได้สังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ และได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บทบาทด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Heck and George (1990: 94) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1) กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน
- 2) สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง
- 3) จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
- 4) อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
- 5) นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
- 6) ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 7) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ดังนั้นบทบาทด้านการบริหารงานบุคคลจึง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารควรใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ประสานงานระหว่างบุคลากร สถานศึกษาและชุมชน สังคม ผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู บุคลากร และบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นกัลยาณมิตร เอาใจใส่ ดูแลปฏิบัติตนต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีมผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน การประสานงานระหว่างบุคคลในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและนำการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

4.3 บทบาทด้านการประเมิน

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554: 16) ได้กล่าวถึงบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงงานไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการประเมินผลการทำงานและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ขวัญใจ โพธิ์ทองนาค (2558: 17) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ในประเมินและควบคุม กำกับติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560: 22) ได้สังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ และได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บทบาทด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ผู้บริหารมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการจัดทำแผน และการประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนาศึกษา กระบวนการจัดทำแผนการจัดการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลงานการทำงานและปฏิบัติงานของสถานศึกษา และคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ และมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

Hallinger and Murphy (1989: 40) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
- 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
- 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
- 4) การประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้
- 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 6) การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
- 7) การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
- 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
- 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
- 10) การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
- 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Davis and Thomas (1989: 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมของพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

1) กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียนและมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

2) มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน

3) สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ

4) กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ

5) ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์

6) สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย

7) ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู

8) สังเกตการณ์สอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

บทบาทด้านการประเมิน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากระบวนการจัดทำแผนการพัฒนา การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลงานการทำงานและปฏิบัติงานของสถานศึกษาผู้บริหารมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการจัดทำแผน และการประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนาประเมินและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพการศึกษา กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ

4.4 บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ธีระ รุญเจริญ (2556: 12) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ เป็นผู้สร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมใน การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขวัญใจ โพธิ์ทองนาค (2558: 17) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุยให้คำที่ปรึกษาและการสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560: 55) ได้สังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บทบาทด้านการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากร เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา

Hallinger and Murphy (1989: 40) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 ด้าน ได้แก่

1) การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน

2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน

4) การประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้

- 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 6) การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
- 7) การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
- 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
- 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
- 10) การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
- 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Davis and Thomas (1989: 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมของพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

1) กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียนและมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

- 2) มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน
- 3) สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ
- 4) กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ
- 5) ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์
- 6) สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 7) ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
- 8) สังเกตการณ์สอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

Heck and George (1990: 94) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน

2) สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง

- 3) จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
- 4) อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
- 5) นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
- 6) ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 7) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน หมายถึง ผู้บริหารมีการกระตุ้นส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้การบริหารงานเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารมีความเป็นกันเองสามารถพูดคุยให้คำที่ปรึกษา และการสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความสุขในการทำงานบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากร เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษามีการสร้างสิ่งจูงใจให้ครู และใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ และการเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน

4.5 บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554: 16) ได้กล่าวถึงบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

สัมมา รธนิตย์ (2556: 55) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บทบาทในด้านการจัดการเรียนการสอนมีการวางแผน ผู้บริหารควรออกแบบโครงสร้างการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ส่งเสริมการทำวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ขวัญใจ โพธิ์ทองนาค (2558: 17) ได้กล่าวว่า คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Hallinger and Murphy (1989) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 11 ด้าน ได้แก่

- 1) การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
- 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
- 3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
- 4) การประสานงานการนำหลักหลักสูตรไปใช้
- 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 6) การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
- 7) การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
- 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
- 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
- 10) การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
- 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

Davis and Thomas (1989) ได้กำหนดองค์ประกอบของบทบาทความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

1) กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียนและมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

- 2) มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน
- 3) สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ
- 4) กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ
- 5) ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์
- 6) สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 7) ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
- 8) สังเกตการณ์สอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

Heck and George (1990: 94) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน
2) สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง

- 3) จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
- 4) อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้
- 5) นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู
- 6) ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 7) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

บทบาทในด้านส่งเสริมการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ส่งเสริมการทำวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อยจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

โครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2550: 3) คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบันเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายสรุปได้ 5 ประการ ดังนี้ (ประเวศ วะสี, 2540: 43)

1) ความพอเพียง คือรู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอกิน พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

2) ตัดสินใจกระทำการสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผล และพิจารณาด้วยความรอบคอบ

3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบ และความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

4) การมีความรู้ คือ นำความรู้มาใช้ในการวางแผนและดำเนินชีวิต

5) การมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554: 14) กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงว่ามีทิศทางเดียวกันกับ เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ มีมุมมองในสองมิติ มิติแรกคือระดับบุคคล กล่าวคือ สามารถเลี้ยงชีพและ พึ่งตนเองได้ตามฐานะ ทัศนภาพ หรือดำรงชีวิตจากสิ่งที่ตนเองมีพอเพียง และมีระดับประเทศ คือ ความสามารถของชุมชนเมือง ภูมิภาค รัฐประเทศ ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

มานิต กิตติงจิต (2555: 15) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) หมายถึง เศรษฐกิจที่เน้นความพอประมาณ ไม่ทำสิ่งที่เกินตัว กินพอดี อยู่พอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุลและ ความสมดุลที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันตนเองเมื่อประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ได้กับเกษตรกร ประชาชนทุกระดับ ทุกอาชีพ ใช้ได้กับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน และระดับประเทศ

สมรภูมิ อ่อนนุช (2558: 25) ได้ให้ความหมายว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท โดยมีการประมาณตนเอง และรู้จักพึ่งตนเองโดยใช้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถแก้ปัญหาให้กับ ตนเองและชุมชน มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักอดทน อดออม อดกลั้น พัฒนาตนเองให้มีความรู้ รู้จักใช้ และรู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติและในสังคม และในพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่ดีต่อ ตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคลชุมชนทุกโอกาส

กระทรวงศึกษาธิการ (2558: 2) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยทุกคน เป็นหลักการสำคัญที่ทุกภาคส่วนในสังคม สามารถน้อมนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต และการประกอบกิจการงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อความเจริญงอกงาม มุ่งสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

รัฐบาลให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลที่ยึดหลักการสำคัญ ทั้งในเรื่องการรู้จักพอประมาณ การมีเหตุผล การป้องกันความเสี่ยงเพื่อการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดำเนินการอย่างมีคุณธรรม อยู่บนพื้นฐาน ขององค์ความรู้ที่ถูกต้อง อีกทั้งรัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบูรณาการการพัฒนา ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อให้ทุกส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อน หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลงานด้านการศึกษาจึงได้ ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปี 2558-2560 โดยกำหนดให้มี การจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา สพฐ. เพื่อทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานกับภาคีความร่วมมือด้านการศึกษาให้มีการดำเนินงานตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและมุ่งสู่ความยั่งยืน

มูลนิธิชัยพัฒนา (2557: 7) กล่าวถึงระบบเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2517 โดยเริ่มต้นจากพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเน้นความสำคัญในการพัฒนาประเทศแบบสร้างพื้นฐาน คือ “ความพอมีพอกิน พอใช้” ต่อมาพระองค์มีพระราชดำรัสอีกครั้งเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 ณ ศาลา ดุสิตดาลัย เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาทรงเน้นคำว่า “พอมีพอกิน” ดังนั้นคำว่า “เศรษฐกิจ พอเพียง” จึงมาจากจุดเริ่มต้นว่า “พอมีพอกินพอใช้” นั่นเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 2) กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา ที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนา เศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่เน้นความพอประมาณ ไม่ทำสิ่งที่ไม่ เกินตัว กินพอดี อยู่พอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุล ผล ดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทโดยมีการประมาณตนเอง สามารถเลี้ยงชีพและพึ่งตนเองได้ และรู้จัก พึ่งตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถ แก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน

2. เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปร ของธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน และความสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็น กรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่แนวพระราชดำริเกี่ยวกับ ทฤษฎีใหม่ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 3 แบบ ดังนี้

2.1 ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียง แบบพื้นฐาน เทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ที่มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำต้องพึ่ง น้ำฝน และประสบความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่พอเพียง แม้กระทั่งสำหรับการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีที่ดินพอเพียงในการขุดบ่อเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว จากการแก้ปัญหาคือความเสี่ยง เรื่องน้ำจะทำให้เกษตรกรสามารถมีข้าวเพื่อการบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายในส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะใช้เป็นค่าใช้จ่าย อื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

อย่างไรก็ตาม แม้กระทั่งในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจาก ชุมชน ราชการ มูลนิธิ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

2.2 ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้น แล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกันสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

2.3 ความพอเพียงในระดับประเทศเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้จะเป็ประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนาหรือร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประเทศอันเป็นสังคมใหญ่ซึ่งประกอบด้วย ชุมชน องค์กร และธุรกิจต่าง ๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง กลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันได้ในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550: 17-21)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติหรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญาการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริอาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ ได้แก่ 1) ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกร และ 2) ความพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร เกษตรทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอนนั้น เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม

3. โคก หนอง นา โมเดล

โคก หนอง นา โมเดล เป็นโครงการต่อยอดจากโครงการเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริขององค์ในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งเป็นการผสมผสานนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์เพื่อ แก้ปัญหาเรื่องปริมาณที่ทำกินที่มีจำนวนจำกัด และแก้ไขปัญหาเรื่องระบบน้ำที่ยั่งยืน โดยมีความหมาย คือ แนวทางทำเกษตรอินทรีย์และการสร้างชีวิตที่ยั่งยืนเป็นระบบการจัดการพื้นที่ดินให้ พอเหมาะกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งเป็นการผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้น ๆ

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน (2560: 15) ได้อธิบายหลักการของ โคก หนอง นา โมเดล ว่ามีหลักการหรือกรอบแนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการเก็บกักน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอ ซึ่งการออกแบบพื้นที่จะให้ความสำคัญต่อการเก็บน้ำ 3 ส่วนหลัก ได้แก่

2) เก็บน้ำไว้บนโคก ทำได้โดยการปลูกป่าและเก็บในระบบรากของต้นไม้ที่ปลูกไว้ 5 ระดับ ได้แก่ ไม้ระดับสูง ไม้ชั้นกลาง ไม้ชั้นเตี้ย ไม้เรียดิน และ ไม้หัวใต้ดิน ไม้แต่ละระดับควรจะมีอย่างน้อย ไม่น้อยกว่า 21 ชนิด เพื่อสร้างความหลากหลายของระบบราก เมื่อฝนตกลงมา ระบบรากจะช่วยอุ้มน้ำไว้ในดิน โดยให้ยึดแนวทางปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ตามโครงการพระราชดำรินีในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งได้ทรงพระราชทานแก่ผู้ร่วมสัมมนาในการวางแผนใช้ดิน ณ โรงแรมริมคำ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ วันที่ 7 มกราคม 2523

ทฤษฎีโคกหนองนา

2) แก้ปัญหาน้ำขาดแคลนด้วยการขุดหนองให้ลึกหน้ากว้างน้อยแก้ปัญหา น้ำ ระบายเร็ว สามารถกักเก็บและเพียงพอใช้ทำการเกษตรเชิงผสม ตลอดจนทำนาได้ตลอดทั้งปีและมีคลองไส้ไก่ไปทั่วพื้นที่ทำให้เกิดความชุ่มชื้นของดินอีกด้วย

3) แก้ปัญหาคุณภาพดินที่เสื่อมโทรมด้วยการปลูกพืชประเภทคลุมดินและพืชที่ เติบโตเร็ว ดิน พืชมีหัว เช่น ถั่ว ผักกอก มัน และอื่น ๆ กว่า 21 ชนิด

4) มีการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง ทั้งด้านร่มเงา เอาไว้ใช้สอย และขายเป็นรายได้เพิ่ม

โครงการ โคก หนอง นา โมเดลนี้มาจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้การสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องปริมาณที่ทำกินที่มีจำนวนจำกัด และ แก้ไขปัญหาเรื่องระบบน้ำที่ยั่งยืน โดยมีความหมาย คือ แนวทางทำเกษตรอินทรีย์และการสร้างชีวิตที่ยั่งยืนเป็นระบบ การจัดการพื้นที่ดินให้พอเหมาะกับการเกษตร ซึ่งเป็นการผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีอยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้น ๆ

4. โครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง พัฒนาสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา

ตรีนุช เทียนทอง (2564: 2) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้การสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้โครงการอารยเกษตรฯ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ด้วยการพลิกโฉมการจัดการศึกษาในมิติการบริหารโครงการและมิติวิชาการ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาสมรรถนะเยาวชนให้เป็นอารยเยาวชนไทยตามแนวทางพระราชทาน ให้เด็กและเยาวชน สร้างเสริมวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพชีวิต โดยมีความรู้และคุณธรรม เป็นคนดีมีระเบียบวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พึ่งพาตัวเองได้ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม มีความกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พร้อมเป็นฮีโร่ของชุมชน และประเทศชาติ ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการทุกคน สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ และจะทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการร่วมกันดำเนินงานโครงการ อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย 'โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง' ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติสืบไป

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เรื่อง "อารยเกษตร" เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2564 ความว่า

“...โคก หนอง นา นอกจากสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางด้านเกษตรกรรมแล้วยังเป็นศิลปะเป็นแบบฝึกหัดที่ดี ในการที่จะรวมเกษตรที่หลากหลาย ให้มาอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ในเวลาเดียวกันรักษาความหลากหลาย แต่ความหลากหลายนั้นก็เกื้อกูลซึ่งกันและกัน...”

โคก หนอง นา ความหมายดีอยู่แล้ว ก็คือเกษตรเพื่อความอุดมสมบูรณ์ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนและชีวิตของพวกเรา เพราะว่าประเทศของเรานี้ไม่หนีเรื่องการเกษตร คือ ปากท้องและเป็นชีวิตของเราตามพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 9 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 อารยเกษตรสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงพระราชทานชื่อ โครงการ อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง แนวทางพระราชทาน ดังนี้

1) เน้นให้ทุกคนได้เห็นปัญหากับสภาพที่เกิดขึ้น ได้ตระหนักว่าปัญหานี้ใหญ่มาก ๆ คือ เป็นเรื่องความอยู่รอดของชาติบ้านเมือง

2) สิ่งที่สำคัญ คือ การให้ทุกคนได้เรียนรู้แนวพระราชดำริ เพื่อความสุขในชีวิต และทุกขั้นตอนสามารถเรียนรู้ได้ตลอด

ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานภาพวาดการหมุนลายผีพระหัตถ์ คือ อารยเกษตรเป็นการสืบสาน (อภิรักษ์ Continuing) รักษา (อนุรักษ์ Sustainable) ต่อยอด (อภิวิน Development) Continuing Sustainable Development สอดรับกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) ซึ่งเป็นต้นแบบแห่งความสำเร็จโดยมีหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ และผลที่คาดหวัง คือ

1) น้อมนำ อารยเกษตรสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง พัฒนาสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา

2) เป็นต้นแบบของความสำเร็จของโรงเรียนตัวอย่างในโครงการอารยเกษตรสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง สู่การพัฒนาคุณภาพวิถีชีวิตของชุมชนสร้างความสอดคล้องด้านพฤติกรรม แนวคิดแบบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) สถานศึกษาและชุมชน มีแหล่งอาหารที่ปลอดภัย อุดมสมบูรณ์ พึ่งพาตนเองได้

4) สถานศึกษาร่วมกับชุมชนนำหลักการ โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง โครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง”

พระราชทานกำหนดให้ประชุมการจัดทำหลักสูตรโครงการพระราชทานอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง” เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 13.00 น. ณ ห้องประชุม ศอญ.จอส. พระราชทาน โดยมีพลตรีวัลย์สรรค์ จันทระเสน รอง ผอ.ศอญ.จอส. เป็นประธาน โดยรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานชื่อโครงการ อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง

2) แนวทางพระราชทาน

2.1) เน้นให้ทุกคนได้เห็นปัญหากับสภาพที่เกิดขึ้น ได้ตระหนักว่าปัญหานี้ใหญ่มาก ๆ คือเป็นเรื่องความอยู่รอดของชาติบ้านเมืองและทุกคน ถ้าได้เข้าใจ เข้าถึง และร่วมมือกันทำร่วมมือกันพัฒนา โดยเริ่มจากพัฒนาดินก่อน ทุกคนก็จะเป็นฮีโร่ของตนเอง ของจังหวัด ของลุ่มน้ำและของประเทศชาติต่อไป

2.2) สิ่งที่สำคัญ คือ การให้ทุกคนได้เรียนรู้แนวพระราชดำริเพื่อความสุขในชีวิต และทุกขั้นตอนสามารถเรียนรู้ได้ตลอด ซึ่งจะเป็ต้นแบบตัวอย่างของความสำเร็จ ทั้งทางด้านรูปธรรม

และนามธรรม โดยน้อมนำองค์ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ตลอดจนคุณธรรมจากการได้ลงมือลงใจศึกษาและปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดผล

3) หลักการและเหตุผล

รูปธรรม = อารยเกษตร การประยุกต์ทฤษฎีใหม่แบบโคก หนอง นา

3.1) สืบสาน รักษา และต่อยอดภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการประยุกต์ทฤษฎีใหม่แบบชาวบ้าน ปันโคก ขุดหนอง ทำนา

3.2) เป็นการสร้างต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ขนาดเล็ก สามารถดำเนินการได้ในทุกเงื่อนไขของพื้นที่

นามธรรม = กระบวนการ (เรียนรู้จากปัญหาท้องถิ่น ศึกษาทฤษฎีใหม่ ลงมือปฏิบัติการ แก้ไขปัญหา ขยายผลกับชุมชน เครือข่าย)

3.3) มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพื้นฐานแนวความคิด ฝึกวินัย ลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหาจริงในท้องถิ่น ส่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3.4) เพื่อให้เกิดผลในมิติต่าง ๆ ทางด้านการพึ่งพาตนเอง มีความกตัญญู การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาทางปัญญา เป็นที่พึ่งของชุมชนได้ อย่างมั่นคง และยั่งยืน

4) วัตถุประสงค์: สร้างเสริมวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพ โดยมีความรู้และคุณธรรม

4.1) เป็นคนดีมีระเบียบวินัย รับผิดชอบตัวเองได้

4.2) พึ่งพาตัวเองได้

4.3) เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม

4.4) มีความกตัญญูทวนที่มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี

5) การดำเนินงานโครงการ แบ่งเป็น 3 ระยะ

6) แนวทางการคิดการจัดทำหลักสูตร

แนวทางการคิดการจัดทำหลักสูตร โดยนำรูปแบบของโรงเรียนปทุมเทวธลัญจกรวิทยาลัยมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

6.1) นักเรียนเรียน 8 หมวดสาระ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หน้าที่การงาน สุขศึกษา

6.2) ผ่านการเรียน 2 รูปแบบ คือการเรียนภาคปฏิบัติและการเรียนแบบคลาสรูม

6.3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้

6.4) มุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน และประเมินรายบุคคล

6.5) ออกแบบการเรียนการสอน ใช้วิธีการออกแบบจากเป้าหมาย

6.6) ย้อนกลับสู่วิธีการ หรือที่เรียกว่า Backward Design

6.7) ทดลองวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน โดยใช้หลัก 5 เปลี่ยน

5 ประเมิน

6.7.1) หลักการ 5 เปลี่ยน

(1) เปลี่ยนห้องเรียน จากห้องเรียนคลาสรูม เป็นห้องเรียนโลกกว้าง

(2) เปลี่ยนวิธีการเรียน จากนักเรียนเป็นผู้เรียน พลิกห้องเรียน เป็นนักเรียน

ทำครูแนะ

(3) เปลี่ยนวิธีการสอน จากครูเป็นผู้สอน เป็นนักเรียนค้นคิด วางแผน ทดลองทำครูเป็นผู้ซักถามและเติมความรู้

(4) เปิดรับโรงเรียน คือนักเรียนแรกสู่พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งเป็นต้นแบบและให้หลักคิด

(5) เปลี่ยนการเรียนเป็นช่วงชั้นเป็นการเรียนรู้ของคนทุกวัย มุ่งจัดกิจกรรม โดยให้มีคนทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม Baby Boom, Gen X, Gen Y และ Gen Z ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญา และปลูกฝังจิตวิญญาณจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยวิธีนี้ทั้งองค์ความรู้ ภูมิปัญญาจะถูกถ่ายทอดผ่าน ห้องเรียนในโลกกว้างและเติมความสัมพันธ์ที่ขาดหายไปในสังคมไทย สร้างความสอดคล้องพฤติกรรม แนวคิดระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็กนักเรียน โดยเน้นเอกลักษณ์ของวิถีพุทธก็คือความอ่อนน้อม ถ่อมตนที่จะศึกษาหาความรู้

6.7.2) หลักการ 5 ประเมิน

(1) ประเมินจากเป้าหมาย Objective Key Result โดยกำหนดปลายทาง และเป้าหมายย่อยที่ต้องสำเร็จได้ในแต่ละช่วงเวลา ในแต่ละช่วงชั้น

(2) ประเมินพัฒนาการเรียนรู้รายบุคคล หรือ Learning Curve โดยใช้ เครื่องมือต่าง ๆ ในระหว่างการใช้ชีวิตร่วมกัน การจัดกิจกรรมโดยครูพี่เลี้ยงและผู้ร่วมกิจกรรม เน้นการสะท้อนการเรียนรู้หลังกิจกรรม การถอดองค์ความรู้ และการพิจารณาตนเอง

(3) ประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลาย ด้านการเรียนการสอน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมินหลักสูตร และการเรียนการสอน การพัฒนาครูต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษ ที่ 21” ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบ การเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้ แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน และการประเมินเปลี่ยนจากครูประเมิน คนเดียวเป็นการประเมินจากผู้เกี่ยวข้องทั้งนักเรียนทั้งหมด

(4) ประเมินฐานสมรรถนะโดยใช้หลักตามทฤษฎีบันได 9 ขั้นสู่ความพอเพียง

(5) ประเมินคุณธรรมโดยใช้มรรค 8 โดยรับการประเมินจากผู้มีส่วนร่วม ทั้งหมด

7) การจัดชุดกิจกรรม (Learning by Doing)

การจัดชุดกิจกรรมการเรียนรู้ : Learning by Doing เรียนรู้ผ่านลงมือปฏิบัติ โดยเนื้อหาวิชาการยังคงครอบคลุมทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผู้บริหารสามารถปรับและออกแบบ ได้ตามแนวทางแบบโรงเรียนพุทธเลิศหล้านภาลัยฯ ตามข้อ 6 แบบ คิด วิเคราะห์ วางแผน ทดลองและลงมือทำ เพื่อให้รับรู้และเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่แบบชาวบ้าน การปั้นโคก ขุดหนอง และทำนา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ (Problem Based Learning) ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ช่วยเหลือชุมชนด้วยการแบ่งปัน มีรายละเอียดเนื้อหา ความรู้ ศาสตร์วิชา ที่สำคัญ ดังนี้

7.1) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของธาตุทั้ง 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ สิ่งมีชีวิต/พืช และรวมถึงการออกแบบการบริหารจัดการ ทำตามภูมิสังคม การเกิดปฏิกิริยาเคมีชีววิทยาในการทำตามหลักสัณฐานธรรมชาติ

7.2) คณิตศาสตร์ เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการคำนวณปริมาตร และการเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติ ความลาดชันของพื้นผิว ความเร็วการเคลื่อนที่ของของเหลว

7.3) สังคมศึกษา ลักษณะภูมิศาสตร์ภูมิอากาศ ภูมิปัญญาไทย กับการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เช่น การลงแขก “การเอามือสามัคคี” การบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัดสุด และผสมผสานศิลปะงามตามท้องถิ่นแบบไทย

7.4) ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสาระวิชาอื่น ๆ สอดแทรกเข้าไปในทุกกระบวนการ และขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสรุปเป็นภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ กระบวนการแลกเปลี่ยนการอ่านนำการอ่าน วิเคราะห์ประโยค พุดคุยและนำเสนอเป็นภาษาต่าง ๆ

7.5) การจัดรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ให้ครอบคลุมทุกช่วงวัยของชุมชนโดยใช้การเรียนรู้ที่ผสมผสานความสนุกสนานตามช่วงชั้นของวัย (Play and Learn) มีความคึกคัก คล่องแคล่ว และครื้นเครง เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินไม่น่าเบื่อหน่ายในการศึกษา ค้นหาต้นแบบสร้างแรงบันดาลใจ ให้เด็ก นำสิ่งที่ได้ที่มีอยู่สืบสานต่อไป อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน ต่อยอดองค์ความรู้ดังกล่าวด้วยการค้นหาความรู้สื่อ เทคโนโลยี เหมาะสมกับยุคสมัยเพื่อส่งเสริมวิชาการ สร้างตัวอย่างความสำเร็จ และติดตามประเมินเสริมสร้างแรงในการพัฒนา

8) ขั้นตอนการดำเนินโครงการ อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง”

8.1) ขั้นตอนที่ 1 การเข้าใจ ด้วยการชี้แจงสร้างความเข้าใจ โดยจัดการประชุมชี้แจงแนวทางโครงการกับผู้เข้าร่วมทั้งหมด อาทิ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้บริหาร ครู แกนนำนักเรียน และเครือข่ายเพื่อให้ทราบขั้นตอนแนวทางการดำเนินงาน การพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด

8.2) ขั้นตอนที่ 2 การเข้าถึง โดยการทำกิจกรรมร่วมกัน (จัดค่ายเด็ก) กระบวนการในค่าย (5 วัน) : มุ่งเน้นผู้เข้าร่วมคือเด็กนักเรียน แกนนำของทั้งโรงเรียน ประถมและมัธยมรวมถึงตัวแทน พ่อ แม่ ปราชญ์ชุมชนในพื้นที่ และแกนนำเครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในพื้นที่

8.2.1) เด็กร่วมกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กสนใจ (Goal Setting) โจทย์ในค่ายเป็นโจทย์ที่สะท้อนปัญหาของของกลุ่มเป้าหมาย

8.2.2) เด็กกำหนดตารางเรียน และตัวชี้วัดด้วยตนเอง (PDCA-Plan, Do, Check, Act)

8.2.3) เด็กนำปัญหาในพื้นที่ชุมชนตามลุ่มน้ำเป็นฐานในการเรียน (Problem-Based Learning)

8.2.4) เปลี่ยนบทบาทครู : ทำหน้าที่เฝ้ามอง จดบันทึกสิ่งที่เห็นเพื่อพัฒนาตัวชี้วัด (Measurement)

8.3) ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา คือ การขยายผลจากการอบรมสู่การลงมือทำด้วยการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ แบบชาวบ้าน การปั้นโคก ขุดหนองและทำนาภายในโรงเรียน เพื่อเป็นตัวอย่างความสำเร็จและขยายผลสู่ชุมชนในท้องถิ่นต่อไป

8.3.1) กลุ่มแกนนำหลายภาคส่วนร่วมกันกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้โรงเรียนเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชน

8.3.2) กระบวนการค้นหาต้นทุนชุมชน ปัญหาชุมชน ทดลองนำปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

8.3.3) สร้างห้องทดลองในโรงเรียน (โคกหนองนาในโรงเรียน)

8.3.4) นำไปปฏิบัติในพื้นที่จริงของชุมชน โดยนักเรียนเป็นกลไกในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

8.3.5) ครู จัดทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วมกับชุมชน โดยนำผลที่ได้รับปรับและพัฒนาตัวชี้วัด จนได้หลักสูตรการเรียนการสอนบนฐานชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ในระดับตำบล และจังหวัด

8.3.6) เสนอแนะเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างต่อไป

9) ผลที่คาดหวัง

9.1) น้อมนำโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง” พัฒนาสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา

9.2) เป็นต้นแบบของความสำเร็จของโรงเรียนตัวอย่างในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง” สู่การพัฒนาคุณภาพวิถีชีวิตของชุมชน สร้างความสอดคล้องพฤติกรรมแนวความคิดระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน หรือ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

9.3) สถานศึกษาและชุมชน มีแหล่งอาหารที่ปลอดภัย อุดมสมบูรณ์ พึ่งพาตนเองได้

9.4) สถานศึกษาร่วมกับชุมชนนำหลักการ โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวังแก้ไขปัญหภายในชุมชน

โครงการอารยเกษตรฯ ด้วยการพลิกโฉมการจัดการศึกษา ในการการศึกษาสงเคราะห์ ในมิติการบริหารโครงการและมิติวิชาการ ทุกคนเข้าใจ เข้าถึง และร่วมมือกันทำ ร่วมมือกันพัฒนา เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้แนวพระราชดำริ เพื่อความสุขในชีวิตและทุกขั้นตอน สามารถเรียนรู้ได้ตลอด สร้างเสริมวิชาการ วิชาชีพและวิชาชีพ โดยมีความรู้และคุณธรรม เป็นคนดีมีระเบียบวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พึ่งพาตัวเองได้ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม มีความกตัญญู กตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พร้อมเป็นฮีโร่ของชุมชน และโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง พัฒนาสู่การเรียนรู้ในสถานศึกษา สร้างความสอดคล้องพฤติกรรม แนวความคิดสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

5. การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนา แห่งน้ำใจและความหวัง

การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนา แห่งน้ำใจและความหวัง ได้แก่

5.1 คนดีมีระเบียบวินัย รับผิดชอบตัวเองได้

ปาจิริย์ เกตุสำเภา (2554: 45) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง การยึดมั่น ในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติทั้งวินัยต่อตนเองและวินัยทางสังคม ผู้มีวินัยคือผู้ที่ปฏิบัติ ตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา/สถาบัน/องค์กรสังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดี ปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ เช่น การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ เข้าแถวรับบริการตามลำดับ

พระมหาจิรัตถกรอริโย (มะสุใส) (2554: 59) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ ตนเองมุ่งหวังโดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ตลอดจนไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิผู้อื่น ที่จะนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

วันทนา อมตาริยกุล และจำนงค์ อมตาริยกุล (2554: 4) สรุปความหมายของ ความมีวินัยว่า หมายถึง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ถือเป็นวิถีปฏิบัติของสังคม

สุคนธา ชินศิริ (2554: 12) สรุปความหมายของความมีวินัยว่า หมายถึง การควบคุม ความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม ได้แก่ การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภคและอุปโภค การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ ทั้งภายในและภายนอก การแต่งกายและควบคุมท่วงท่า กิริยาอาการและใจ และปรับปรุงกิริยาให้งดงาม เป็นระเบียบ มีกิริยาดีสุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคลโอกาส เวลา สถานที่ อันนำไปสู่ความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบในสังคม

สุนันท์ สังข์อ่อง (2555: 38) ได้เสนอทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบไว้ว่า ความสามารถส่วนบุคคลและทักษะการแก้ปัญหาในการโน้มน้าวให้คนอื่นไปสู่เป้าหมายร่วมกัน นำความสามารถของแต่ละคนมาใช้ในการทำงานให้สำเร็จ สร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่นโดยเป็น ตัวอย่างเพื่อไปถึงจุดหมาย แสดงพฤติกรรมของคนมีจริยธรรม

บุญชม ศรีสะอาด (2555: 3) วินัยในตนเองเป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุม พฤติกรรมของตนให้ประพฤติ ปฏิบัติในทางที่พึงปรารถนา ตามความต้องการของตนเองตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระเบียบของโรงเรียน ของชุมชน ตามหลักศีลธรรม เป็นต้น โดยที่ไม่ได้ ปฏิบัติเพราะได้รับคำสั่งจากคนอื่น ซึ่งนอกเหนือจากจะกระทำในสิ่งที่เหมาะสมแล้วยังยับยั้งการกระทำ ที่ไม่เหมาะสมด้วย

อนุชา โสมาบุตร (2556: 23) ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบประกอบไว้ว่า ความสามารถในการเป็นตัวแบบและผู้นำคนอื่น ใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาหระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำพาองค์การก้าวบรรลุดุจดมุ่งหมาย เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะ

และนำพาองค์การก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน และเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้อื่นยอมรับ

ยาใจ เดชพันธ์ (2556: 19) สรุปความหมายของควมมีวินัยว่า หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ระเบียบ แบบแผน กฎหมาย ข้อบังคับและข้อปฏิบัติด้วยความสมัครใจ

รุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง (2557: 60) ให้ความหมายระเบียบวินัยว่า หมายถึง แบบแผนการควบคุมบังคับของบุคคลให้เป็นไปตามความประสงค์ของสังคม เพื่อให้บุคคลมีคุณสมบัติที่พึงามแสดงออกมาได้ทั้งอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสามัญสำนึกภายในจิตใจที่ได้รับการอบรม ปลุกฝัง ซึมซับของมนุษย์ในสังคมด้วยความสมัครใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำซึ่งความมีวินัยนั้นจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและเคารพกติกาของสังคม มีความตรงต่อเวลา มีความมุ่งมั่นตั้งใจต่อตนเองและสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะต้องดำรงตนอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตนเองได้ โดยที่บุคคลควรจะวิเคราะห์และแยกแยะว่าสิ่งใดถูกหรือผิดเหมาะสมหรือไม่ และมีความสามารถที่จะเลือกตัดสินใจในการเป็นที่ยอมรับของสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเองแบ่งได้เป็น

- 1) ความรับผิดชอบในด้านการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง คือ สามารถเอาใจใส่และระมัดระวังสุขภาพอนามัยของตนเอง ให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ
- 2) ความรับผิดชอบในการหาเครื่องอุปโภคบริโภค คือ สามารถจัดหาและดูแลเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อย อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้เหมาะสม
- 3) ความรับผิดชอบในด้านสติปัญญาและความสมารถ คือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนใฝ่หาความรู้ต่าง ๆ การฝึกฝนตนเองในด้านประสบการณ์ต่าง ๆ
- 4) ความรับผิดชอบในด้านความประพฤติ คือ รู้จักประพฤติให้เหมาะสม เป็นผู้มีระเบียบวินัย ดำรงตนให้อยู่ในคุณธรรม จริยธรรม
- 5) ความรับผิดชอบในด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ รู้จักที่จะปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม
- 6) ความรับผิดชอบในด้านเศรษฐกิจส่วนตัวคือรู้จักวางแผนและประมาณการใช้จ่ายของตน โดยยึดหลักการประหยัดและอดออม
- 7) ความรับผิดชอบเรื่องการทำงาน คือ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำกิจใดก็ต้องทำให้เรียบร้อยภายในเวลาที่กำหนด
- 8) ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน คือยอมรับผลการกระทำของตนทั้งผลดีหรือในด้านที่เกิดผลเสีย

วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันใน

การที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม

- 1) รับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่
 - 1.1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ
 - 1.2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - 1.3) ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน
 - 1.4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง
 - 1.5) มีความอดทนเพียรพยายาม
- 2) รับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่
 - 2.1) ช่วยทำงานบ้าน
 - 2.2) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง
 - 2.3) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว
- 3) รับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่
 - 3.1) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ
 - 3.2) เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
 - 3.3) เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นกล่าวว่า คนดีมีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อตัวเองได้ หมายถึง นักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง โดยสามารถปลูกฝังความสำนึกภายในจิตใจที่ได้รับการอบรม ปลูกฝัง ซึมซับของมนุษย์ในสังคม ด้วยความสนใจและมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำ การรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะต้องดำรงตนอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตนเองได้ และมีความสามารถที่จะเลือกตัดสินใจในการเป็นที่ยอมรับของสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

5.2 พึ่งพาตัวเองได้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2556: 72) ได้ให้ความหมายการพึ่งตนเอง (self-reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ การพึ่งตนเองได้มีได้ทั้งระดับปัจเจกชนและชุมชน คำว่า “ปัจเจกชนพึ่งตนเอง” หมายถึง การที่บุคคลสามารถดำรงอยู่ได้อย่างอิสระ เช่น สามารถแยกตัวออกมาต่างหากจากพ่อแม่ มีความมั่นคงในชีวิต ตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ได้ หรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตน แนวคิดการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท 5 ด้าน คือ

1) การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี (Technological Self-reliance) หมายถึง การมีปริมาณและคุณภาพของเทคโนโลยีทางวัตถุ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีทางสังคม เช่น การวางโครงการการจัดการมนุษยสัมพันธ์เป็นการรู้จักใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบำรุงรักษาให้คงสภาพดีอยู่เสมอ เพื่อใช้งานเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมถึงของสมัยใหม่และของดั้งเดิมของท้องถิ่นที่ เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” (Folk-wisdom) ด้วย

2) การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ (Economic Self-reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคง สมบูรณ์พูนสุขพอสมควร และให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน จุดสมดุลอยู่สูงพอสมควรถึงขั้นสมบูรณ์พูนสุขดังกล่าว

3) การพึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource Self-reliance) ซึ่งหมายถึง สิ่งใด ๆ ที่มีอยู่โดยธรรมชาติ ในชุมชนหรือสามารถหาได้จากธรรมชาติ มีความสามารถในการใช้ประโยชน์ และรักษาธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่ให้เสื่อมสลายไป

4) การพึ่งตนเองได้ทางจิตใจ (Psychological Self-reliance) หมายถึง การที่สภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในการปกครองตนเอง ในการป้องกันกิลเลศตณหาไม่ให้ รัก โลภ โกรธ หลง หรืออยากได้อะไรก็มีจนเกินความสามารถของตนเอง

5) การพึ่งตนเองได้ทางสังคม (Social Self-reliance) หมายถึง สภาพการณ์ที่กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งมีความเป็นปึกแผ่นเหนียวแน่น มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำกลุ่มคนเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่หรืออาจขอความช่วยเหลือจากภายนอกได้ เป็นกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถระดับหนึ่งติดต่อสัมพันธ์กันด้วยดีสม่ำเสมอ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้นมิใช่จะเป็นเพียงการสร้างสภาพภูมิใจในการที่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม และสร้างความสามัคคีในชุมชนเท่านั้น แต่จะเป็นส่วนช่วยให้โครงการพัฒนาของรัฐมีความหมายประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องตามความต้องการของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นกลไกที่ช่วยให้ชุมชนสามารถดูแล ควบคุมการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ชุมชนต้องการ

จากการศึกษาการพึ่งพาตัวเองได้ หมายถึง นักเรียนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างอิสระ มีความมั่นคงในชีวิตตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ได้ หรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตนเองและการมีปริมาณคุณภาพของเทคโนโลยีทางสังคม ความสามารถในการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคง สมบูรณ์ สภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในการปกครองตนเอง ในการป้องกันกิลเลศตณหา หรืออยากได้อะไรก็มีจนเกินความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังมีความรู้ความสามารถระดับหนึ่งติดต่อสัมพันธ์กันด้วยดีสม่ำเสมอ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

5.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม

การมีส่วนร่วม นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ประชุม สุวดี (2554: 67) ได้อธิบายถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานหลักการมีส่วนร่วมเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการวางแผนการบริหารจัดการการบริการองค์กร ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 2) เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมและกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้ 3) เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือเป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วม เล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วมจะต้องไม่เป็นการบังคับ

หรือผลักดันให้เข้าร่วมโดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม และ 4) เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้มีโอกาสที่จะเข้าร่วมซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจและกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาส และมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

จอมพงศ์ มงคลนิต (2555: 228) ได้ให้ความหมายคำว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ความรู้สึกนี้จะพลังในการขับเคลื่อนองค์กรและหน่วยงานที่ดีที่สุด ดังนั้นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง ที่จะร่วมกันในการกำหนดแนวทางและวางแผนในการพัฒนาเด็ก ตลอดจนการให้การสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2557: 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงในขณะเดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น 3) เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 4) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น และ 5) การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

จากการศึกษาการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม สรุปได้ว่า นักเรียนสามารถกำหนดแนวทางวางแผน สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้านการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลต่อการขับเคลื่อนเป็นอย่างยิ่งจะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรม และยังเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วมเล็งเห็น ผลประโยชน์และกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาส และมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

5.4 มีความกตัญญูทวาทิตมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

พระศรีธรรมภาณ (2558: 8) แบ่งความกตัญญูทวาทิตออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) กตัญญูทวาทิตต่อบุพการี คือ การตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลผู้ให้การเลี้ยงดู ให้ความรู้ ให้อาศัยอยู่อาศัย จงอย่าลืมนบุญคุณเขา แม้จะมียศศักดิ์แสนวิเศษสักปานใดก็ตาม หากไร้คุณธรรมข้อนี้ก็ไร้คุณค่า ดังที่ สุนทรภู่ กล่าวไว้ในวรรณคดีเรื่อง “พระอภัยมณี”

2) กตัญญูทเวทิต่อพระพุทธศาสนา คือ การนับถือ อุปถัมภ์บำรุง อุทิศกายใจ สติปัญญา หรือทรัพย์สินเพื่อการเผยแพร่ การปฏิบัติธรรม ทำให้ชาวโลก ชาวพุทธได้รู้จักธรรมะของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ดำรงคงอยู่สืบไป แสดงตนเป็นอุบาสก อุบาสิกา มีศีล มีศรัทธา ทำบุญในพระศาสนา ไม่ไปแสวงหาบุญนอกเขต ไม่ถือเหตุแห่งค้ำมงคล

3) กตัญญูทเวทิต่อสังคมหรือสิ่งแวดล้อม คือ การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพื่อสังคม เมื่อเราได้ทำการสิ่งใดแล้วสิ่งนั้นมีได้เกิดผลลัพธ์ต่อตัวเราเพียงผู้เดียว แต่ยังส่งผลไปถึง บุคคล รอบข้าง ญาติสนิท มิตรสหาย บุคคลทั่วไป ประเทศชาติ สังคม และสิ่งแวดล้อมก็ได้ด้วย พระพุทธ องค์ตรัสว่า “บุคคลอาศัยนั่งนอนในร่มเงาของต้นไม้ต้นใด ไม่พึงทำลายแม่ใบของต้นไม้”

4) กตัญญูทเวทิต่อแผ่นดินเกิด คือ ไม่ทำลายลบล้างประเพณี วัฒนธรรมที่ดีของ ประเทศชาติ ช่วยกันผดุงรักษาความเป็นเอกราช ร่วมกันพัฒนาชาติให้รุ่งเรือง ได้ประโยชน์จากแผ่นดินนี้ แล้วต้องทำประโยชน์ทดแทนคุณแผ่นดินบ้าง ดังที่ John F. Kennedy ประธานาธิบดีคนที่ 35 ของ สหรัฐอเมริกา ได้กล่าวปราศรัยต่อประชาชนสหรัฐอเมริกาว่า “อย่าถามว่า ประเทศจะให้อะไรแก่ท่าน จงถามว่า ท่านจะให้อะไรแก่ประเทศได้บ้าง”

ความสำคัญของความกตัญญูทเวทิต่อสรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1) ความกตัญญูทเวทิต่อเป็นวัฒนธรรมที่งดงาม ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมไทยได้สอดแทรกความกตัญญูทเวทิต่อไว้เกือบทุกเรื่อง เช่น การทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับ ผู้ตาย การบวช วันขึ้นบ้านใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น

2) ความกตัญญูทเวทิต่อทำให้สถาบันครอบครัวและสังคมมั่นคง ความกตัญญูทเวทิต่อ ช่วยให้โลกอยู่รอดไม่มีปัญหา ปัญหาคนชราไม่มีคนเลี้ยง ปัญหาความโหดร้ายทารุณ ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสงคราม ก็จะหมดไป

3) สภาวะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจะสมดุลไม่ถูกทำลาย คนมีความกตัญญูทเวทิต่อ ย่อมระลึกถึงบุญคุณของป่าไม้ ทุ่งนา แม่น้ำ ลำธาร ถนนหนทาง และสิ่งสาธารณประโยชน์อื่น ๆ ช่วยกันอนุรักษ์ บำรุงรักษาให้สิ่งเหล่านั้นคงอยู่ร่วมกับมนุษย์อย่างสมดุลและกลมกลืน

4) ความกตัญญูทเวทิต่อเป็นเครื่องหมายของคนดี พุทธศาสนิกชนปฏิบัติ “นิมิตต์ สาธุ รูปานํ กตัญญูทเวทิตา” กล่าวว่า เราจะดูคนไม่ต้องไปดูแหวนที่สวมนิ้ว สายสร้อยห้อยคอ รถยนต์ สิ่งเหล่านั้นเป็นเปลือกทั้งสิ้น แต่ดูเขามีคุณธรรม คือ มีความกตัญญูทเวทิต่อขนาดไหน เขาปฏิบัติต่อ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เครือญาติ อย่างไร คนดีย่อมมีความหนักแน่น อุดม ให้การดูแลบำรุงรักษา พ่อแม่ให้อยู่เป็น เพราะพ่อแม่เป็นพระประจำบ้าน เป็นเทวดาประจำบ้าน ไม่ต้องไปกราบไหว้เทวดา ที่ไหน กราบไหว้บิดามารดาก็พอแล้ว การเคารพกราบไหว้บูชาพ่อแม่เป็นมงคลชีวิต

จากข้อความข้างต้น ความกตัญญูทเวทิต่อมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หมายถึง นักเรียน มีการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพื่อสังคม เมื่อเราได้ทำการสิ่งใดแล้วสิ่งนั้นมีได้เกิดผลลัพธ์ต่อตัวเรา เพียงผู้เดียว แต่ยังส่งผลไปถึงบุคคลรอบข้าง ญาติสนิทมิตรสหาย บุคคลทั่วไป ประเทศชาติ สังคม และการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด หรือบุคคลผู้ให้การเลี้ยงดู ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย การนับถือ อุปถัมภ์บำรุง อุทิศกายใจ สติปัญญา หรือทรัพย์สินเพื่อการเผยแพร่ การปฏิบัติธรรม ช่วยกัน ผดุงรักษาความเป็นเอกราชร่วมกันพัฒนาชาติให้รุ่งเรือง แล้วต้องทำประโยชน์ทดแทนคุณแผ่นดิน

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ความเป็นมาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2496 นายอภัย จันทร์วิมล อธิบดีกรมสามัญศึกษาในขณะนั้นเป็นผู้ริเริ่มและได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์แห่งแรกคือ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัด กาญจนบุรี โดยมีความมุ่งหมายในครั้งแรก 4 ประการ คือ

1. เพื่อให้เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีบ้านอยู่ห่างจากโรงเรียนเกินกว่า 2,000 เมตร ซึ่งได้รับยกเว้นในขณะนั้นได้เข้าเรียนแบบอยู่ประจำ ให้ความรู้อย่างน้อยในระดับการศึกษาภาคบังคับ และได้รับการฝึกด้านวิชาชีพให้สามารถกลับไปดำรงชีวิตในถิ่นกำเนิดของตนเอง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลของประเทศได้
2. เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเองครอบครัวและสังคมที่เน้น ในเรื่องนี้เพราะว่าเด็กที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาจึงจำเป็นต้องสร้างความสำนึกในหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อตนเองครอบครัวและสังคม
3. เพื่อสร้างผู้นำที่จะนำความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้กลับไปสู่ท้องถิ่น และสามารถเป็นสื่อกลางระหว่างรัฐกับชุมชนของตนเองได้
4. เพื่อให้รู้จักรักษาและซาบซึ้งในคุณค่าของขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชาติ ในช่วงเริ่มต้นของการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์จะเน้นในเรื่องยุทธศาสตร์ ความมั่นคง ปัญหาเสียดิต ตามแนวตะเข็บชายแดนไทยทุกด้าน เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย และช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ชนกลุ่มน้อยเผ่าต่าง ๆ ซึ่งประสบความสำเร็จสามารถสร้างผู้นำในท้องถิ่นได้มากมาย นอกจากนี้ยังได้ดูแลเด็กยากจน เด็กเร่ร่อน เด็กชาวทะเล รวมทั้งบุตรผู้ป่วยเป็นโรคเรื้อน และเด็กที่มีความเสี่ยงในธุรกิจทางเพศ (โครงการเสมาพัฒนาชีวิต) ต่อมามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ได้มีบทบาทส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็กที่ประสบภัยธรรมชาติโดยจัดตั้งโรงเรียนประชานุเคราะห์ 19 อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขึ้น เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ประสบภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์และจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 ถึง 38 ขึ้น เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ประสบภัยธรณีพิบัติ (คลื่นสึนามิ) ในปี พ.ศ. 2548 และจัดตั้งโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 ถึง 43 ขึ้น เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี พ.ศ. 2549 กล่าวได้ว่า โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์นอกจากจะมีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสแล้ว ยังเป็นกลไกในการสร้างความเป็นเอกภาพให้กับคนในชาติอีกด้วย จากผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสงเคราะห์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2496 จนถึงปัจจุบันรูปแบบการจัดการศึกษาได้พัฒนาปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคมและนโยบายของรัฐบาลของแต่ละยุคสมัยมาโดยตลอด ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนสำหรับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งขาดความเข้มแข็งด้านหลักการแนวคิดและปรัชญาของการจัดการศึกษาสงเคราะห์ของประเทศไทยมาโดยตลอดด้วยเช่นกัน จนทำให้สังคมทั่วไปไม่เห็นความแตกต่างระหว่างการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั่วไป มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ไม่แตกต่างกันกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน 28 ศึกษาสงเคราะห์จึงส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของหน่วยงานระดับนโยบายที่จะให้การสนับสนุน ทรัพยากรทางการศึกษาหรือการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสตลอดมา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2552: 2)

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ทุกแห่ง รับเด็กด้อยโอกาสซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่กว่าเด็กปกติทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม หรือปัญหาอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย และสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุดได้ ซึ่งคณะกรรมการ ปฎิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแบ่งเด็กด้อยโอกาสออกเป็น 10 ประเภท ประกอบด้วย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2562: 8)

1) เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงาน หรือแรงงานเด็ก หมายถึง เด็กที่ถูกบังคับให้ทำงาน หารายได้ ด้วยการขายแรงงานก่อนวัยอันสมควร ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างจนไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา หรือการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักพัฒนาการอันเหมาะสมกับวัย ตัวบ่งชี้ ความด้อยโอกาส

1.1) เด็กที่ถูกบังคับให้ขายแรงงาน และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชน โดยผ่านการกลั่นกรองส่งต่อเพื่อเข้ารับการศึกษ

1.2) เด็กที่ถูกหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือบังคับขู่เข็ญให้ทำงานที่ไม่เหมาะสมต่อวัยของเด็ก ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

1.3) เด็กที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ถูกหลอกลวง ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างหรือได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เป็นธรรม

1.4) เด็กที่ต้องทำงานหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา

2) เด็กเร่ร่อน หมายถึง เด็กที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งแน่นอนดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้ทิศทางขาดปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต พักอาศัยอยู่ตามใต้สะพาน สวนสาธารณะข้างถนน วัด ที่พักผู้โดยสารประจำทาง ชายหาดหรือบนโต๊ะขายของที่วางเปล่าในตลาด ตัวบ่งชี้ ความด้อยโอกาส

2.1) เด็กที่ไม่มีผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเลี้ยงดู ขาดที่อยู่อาศัย และปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ใช้ชีวิตโดยลำพัง เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดและการเอารัดเอาเปรียบจากผู้อื่น ดำรงตนอย่างไร้สวัสดิภาพ

2.2) เด็กที่เร่ร่อนตามวิถีชีวิตของตน หรือติดตามครอบครัวที่เร่ร่อน เคลื่อนย้ายตามแหล่งงาน

2.3) เด็กที่หนีออกจากครอบครัวไปใช้ชีวิตตามลำพังโดยไม่มีผู้ดูแล มีสาเหตุต่าง ๆ เช่น ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ขัดแย้งอย่างรุนแรงทางความคิดกับครอบครัว

3) เด็กที่อยู่ในธุรกิจบริการทางเพศหรือโสเภณีเด็ก หมายถึง เด็กชายหญิงที่มีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ มีความสมัครใจ หรือถูกบังคับล่อลวงให้ขายบริการทางเพศ หรือตกอยู่ในสภาพที่เสี่ยงต่อการถูกชักจูงให้ประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ตัวบ่งชี้ความด้อยโอกาส

3.1) เด็กที่อยู่ในครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศ

3.2) เด็กที่ครอบครัวประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ขายให้สถานบริการโดยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจของเด็กก็ตาม

3.3) เด็กที่เป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือเคยขายบริการทางเพศ

4) เด็กที่ถูกทอดทิ้ง/กำพร้า หมายถึง เด็กที่มารดาคลอดทิ้งไว้ในโรงพยาบาลหรือตามสถานที่ต่าง ๆ รวมไปถึงเด็กที่พ่อแม่ปล่อยทิ้งไว้ให้มีชีวิตอยู่ตามลำพัง หรืออยู่กับบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาการหย่าร้างหรือครอบครัวแตกแยก มีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน ขาดความรัก ความอบอุ่น ตลอดถึงเด็กกำพร้าที่ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู อันเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ ตัวบ่งชี้ความด้อยโอกาส

4.1) เด็กที่ถูกบิดา มารดาปฏิเสธไม่เลี้ยงดู และอยู่ในความดูแลของสถานเลี้ยงเด็กต่าง ๆ ทั้งระยะแรกเกิดและอยู่ในช่วงอายุการศึกษามัคบังคับ

4.2) เด็กกำพร้าที่ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือไร้ที่พึ่ง

4.3) เด็กที่ถูกทอดทิ้งให้อาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ ซึ่งไม่มีความพร้อมที่จะอุปการะเลี้ยงดู

5) เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ หมายถึง เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข ระวัง หวาดกลัว เนื่องจากถูกทำร้ายทารุณ ถูกบีบคั้น กดดันจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีสภาพจิตใจ หรืออารมณ์ไม่เป็นปกติ หรือถูกล่วงละเมิดทางเพศในลักษณะต่าง ๆ จากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัว ตัวบ่งชี้ความด้อยโอกาส

5.1) เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ

5.2) เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณหรือถูกล่วงละเมิดด้วยวิธีการที่รุนแรง

5.3) เด็กที่อยู่ในสภาพเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดสิทธิ หรือถูกทำร้ายทารุณ

5.4) เด็กที่มีชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข เนื่องจากผู้ปกครองมีสภาพจิตใจ หรืออารมณ์ไม่ปกติ

5.5) เด็กที่ถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต

6) เด็กยากจน (มากเป็นพิเศษ) หมายถึง เด็กซึ่งเป็นบุตรหลานของคนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ครอบครัวอยู่ร่วมกันหลายคน ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานมีชีวิตอยู่อย่างลำบาก รวมถึงเด็กในแหล่งชุมชนแออัด หรือบุตรของกรรมกรก่อสร้าง หรือเด็กจากครอบครัวที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาและบริการอื่น ๆ ตัวบ่งชี้ความด้อยโอกาส

6.1) เด็กที่ครอบครัวมีฐานะยากจน มีรายได้น้อย หรือไม่มีอาชีพที่แน่นอนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

6.2) เด็กที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด

6.3) เด็กยากจนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลกับสถานศึกษาปกติทั่วไป ไม่สามารถเดินทางไปเรียนแบบไปเช้าเย็นกลับได้

7) เด็กในชนกลุ่มน้อย หมายถึง เด็กที่เป็นบุตรหลานของบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติไทย จนเป็นสาเหตุให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา หรือบริการอื่น ๆ ส่วนใหญ่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามบริเวณแนวชายแดนของประเทศไทย ตัวบ่งชี้ความด้อยโอกาส

7.1) เด็กที่เป็นบุตรหลานของชาวไทยภูเขา ชาวไทยใหม่ (ชาวเล) ชาวเกาะ ชาโก มลาบรี (ตองเหลือง) ชาวเรือ หรือชนกลุ่มอื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

7.2) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการถือสัญชาติ หรือการขาดหลักฐานทะเบียนราษฎร

7.3) เด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่บริการทางการศึกษาของรัฐยังเข้าไม่ถึง

8) เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด หมายถึง เด็กที่ติดสารระเหยหรือสารเสพติดให้โทษ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกชักนำให้ประพฤติไม่เหมาะสมเกี่ยวข้องกับกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพล หรือบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นเด็กด้อยโอกาส ที่มีแนวโน้มสูงต่อการก่อปัญหาในสังคม ตัวยบ่งชี้ความด้อยโอกาส

8.1) เด็กที่ติดสารเสพติดและได้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูแล้ว มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษา

8.2) เด็กที่อยู่ในสภาพเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด

8.3) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสารเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าสารเสพติด

8.4) เด็กที่ตกอยู่ในสภาพเป็นเครื่องมือของกลุ่มมิจฉาชีพ ผู้มีอิทธิพล หรือผู้แสวงหาผลประโยชน์โดยใช้สารเสพติดเป็นเงื่อนไข

9) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ หมายถึง เด็กที่ติดเชื้อเอดส์ หรือมีพ่อแม่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ เป็นเด็กที่มักจะถูกมองอย่างรังเกียจ จนไม่สามารถเข้ารับการศึกษาหรือบริการอื่น ๆ ร่วมกับเด็กทั่วไปได้ ตัวยบ่งชี้ความด้อยโอกาส

9.1) เด็กที่ได้รับเชื้อเอชไอวีหรือโรคติดต่อร้ายแรง

9.2) เด็กที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ติดเชื้อหรือเสียชีวิตจากโรคเอดส์

9.3) เด็กที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง ซึ่งถูกสังคมรังเกียจ จนไม่สามารถอยู่ร่วมกับเด็กปกติทั่วไปได้

10) เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กที่กระทำผิดถูกควบคุมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย ตลอดถึงเด็กหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การทอดทิ้งทารก เป็นต้น ตัวยบ่งชี้ความด้อยโอกาส

10.1) เด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ไม่มีผู้ปกครองมาขอประกันตัว หรือผู้ปกครองขอประกันตัวแต่ไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว อยู่ในการควบคุมดูแลของสถานแรกรับเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อยู่ระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และมีคำสั่งให้เด็กไปเรียนหนังสือ

10.2) เด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิด และศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวได้วินิจฉัยแล้ว และมีคำสั่งให้เด็กไปเรียนหนังสือ

10.3) เด็กหญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้ดูแลโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ แต่ในนี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ 2 ประเภทที่ทำการศึกษา ได้แก่

- 1) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 10 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19-43 และ 45-57 จำนวน 38 โรงเรียน

มีการแบ่งสถานศึกษาออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 8 กลุ่ม ตามภูมิภาคของประเทศเพื่อความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อประสานงานภายในกลุ่มสถานศึกษากับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยสถานศึกษาประเภทโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคใต้โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคใต้ เกิดขึ้นตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2558 เพื่อให้สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการบริหารเดียวกัน ได้มีโอกาสร่วมมือและช่วยเหลือกันในการบริหาร ด้านวิชาการ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสมอันจะเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ดูแลรับผิดชอบ สถานศึกษาทั้งประเภทโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยกลุ่มภาคใต้ ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาจำนวน 15 สถานศึกษา แต่ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงประเภทโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์และโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จำนวน 15 โรงเรียน ได้แก่

- 1) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี
- 2) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์นราธิวาส
- 3) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์พัทลุง
- 4) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 5) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร
- 6) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา
- 7) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 36 จังหวัดภูเก็ต
- 8) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่
- 9) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง
- 10) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส
- 11) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 40 จังหวัดปัตตานี
- 12) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 จังหวัดยะลา
- 13) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสงขลา
- 14) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 43 จังหวัดสตูล
- 15) โรงเรียนเยาววิทย์ พังงา

จากการศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ทุกแห่งรับเด็กด้อยโอกาส ซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่กว่าเด็กปกติทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย และสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุดได้ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดการศึกษาในกลุ่มภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัด

สุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลโครงการพระราชทานอารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (ภาคใต้) ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและต่างประเทศ ดังนี้

ธัชกร ธนวรมงคล (2555: 126-128) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าผลการเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประเภทโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชมพู บุญมี (2557: 223-225) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีจำแนกผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่การบริหารของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มารศรี ศักดา (2557: 195-198) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาบุคลากร

รัชนิกร วงศ์จิราษฎ์ (2559 :175-179) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ปรากฏว่า

ด้านการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อารมณ จินดาพันธ์ (2560: 128-130) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติตน รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

ณรงค์ อภัยใจ (2560: 234-238) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ดังนั้น การบริหารโรงเรียน ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน จึงมีส่วนร่วมในการบริหาร มีความ ยึดหยุ่น และเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่โดยมีการปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ใช้หลักสูตรหรือมาตรฐานของการศึกษาชาติให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบทชุมชน ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนความต้องการของตลาด แรงงานหรืออาชีพในชุมชน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Warren (1974: 72-76) ศึกษาแนวปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการโดยสอบถามครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนระดับ 5-9 จากทุนของสหรัฐอเมริกา พบว่า การพัฒนาบุคลากรครูประจำการนั้น ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ควรปรับปรุงโครงสร้างให้เหมาะสมกับความต้องการของครูแต่ละคน 2) ควรมีการประเมินผลความต้องการและความสนใจของครูเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปพิจารณาสำหรับการจัดในโอกาสต่อไป 3) ควรให้ครูมีโอกาสร่วมการวางแผน เสนอวิธีการจัดส่งเสริมครูประจำการ 4) ควรกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างในการจัดแต่ละครั้ง 5) ควรจัดส่งเสริมครูประจำการพิเศษนอกเหนือจากวันเปิดเรียนปกติ 6) ควรใช้เทปบันทึกภาพในการฝึกอบรม 7) ควรมีการจัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และ 8) ควรจัดวางโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้จริง

Feltcher (2553: 144-148) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมในรัฐเวอจิเนีย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากได้ใช้เวลาในการบริหารจัดการ การวางแผนและควบคุมการประชุมเตรียมการและติดตามเกี่ยวกับงบประมาณ ตระเตรียมเกี่ยวกับการซ่อมแซมเครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านเทคโนโลยี และจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาต้องกระตุ้นครูให้มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจใฝ่ศึกษาความรู้อย่างเสมอ

McCarthy (1985: 61-62) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงาน วิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงาน วิชาการเรื่องการสังเกตการณ์สอน การวัดประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง

ทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาทความรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการจัดการศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ เป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล ด้านการประเมิน ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และส่งเสริมการเรียนรู้การสอน ซึ่งบทบาทของผู้บริหารจะส่งผลให้การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ มีความผูกพันต่อองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ เมื่อผู้บริหารหรือหัวหน้างานแสดงบทบาทที่เหมาะสมและทำให้บุคลากรได้รับการตอบสนองความต้องการสามารถพัฒนาตัวเองได้เต็มศักยภาพ ส่งผลให้บุคลากรเกิดความผูกพันกับองค์กรมี 4 ด้าน ได้แก่ คนดีมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พึ่งพาตัวเองได้ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม มีความกตัญญู กตเวที มีความรู้สึกผูกพันข้อดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การเพิ่มสมรรถนะในการผลิต และสามารถทำให้องค์กรมีคุณภาพในการดำเนินงานสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 712 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา โดยเทียบจังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก ดังตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

โรงเรียน	ครู	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พัทลุง	43	15
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สุราษฎร์ธานี	48	17
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นราธิวาส	52	19
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 19 จังหวัดนครศรีธรรมราช	58	21
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 20 จังหวัดชุมพร	51	18
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา	46	17
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 36 จังหวัดภูเก็ต	48	17
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 37 จังหวัดกระบี่	57	20
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง	57	20
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส	47	17
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 40 จังหวัดปัตตานี	48	17
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 41 จังหวัดยะลา	46	17
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสงขลา	46	17
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 43 จังหวัดสตูล	53	19
โรงเรียนเยาววิทย์ พังงา	12	4
รวม	712	255

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสอบถามความคิดเห็นของครู โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย
2. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย
3. การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดกรอบแนวคิด สมมติฐาน และนิยามศัพท์เฉพาะ
5. การกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้
 - 5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 5.2 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพขอเครื่องมือการวิจัย
 5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 6. การสรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ
 7. รายงานผลและเผยแพร่งานวิจัย
 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังตาราง 3

ตาราง 3 แบบแผนการวิจัย

ลำดับที่	วัตถุประสงค์การวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1	เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ครู จำนวน 255 คน	แบบสอบถาม ความคิดเห็น มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2	เพื่อศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียน ในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	ครู จำนวน 255 คน	แบบสอบถาม ความคิดเห็น มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน
3	เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลการสร้างเสริมงาน วิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของ นักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและ ความหวัง ของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ครู จำนวน 255 คน	แบบสอบถาม ความคิดเห็น มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	การวิเคราะห์ ความถดถอย พหุคูณแบบ ขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แก่ แบบสอบถามเรื่อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งของจังหวัด

ตอนที่ 2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) ได้แก่ 1) บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา 2) บทบาทด้านบริหารงานบุคคล 3) บทบาทด้านการประเมิน 4) บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และ 5) บทบาทการส่งเสริมการเรียนรู้การสอน แบบสอบถามทั้งหมดมี 32 ข้อ

ตอนที่ 3 การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) ใช้แนวคิดการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) เป็นคนดีมีวินัยรับผิดชอบตัวเองได้ 2) พึ่งพาตัวเองได้ 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม และ 4) มีความกตัญญูต่อเวที มีความรู้สึกดีชอบชั่วดี ตามความคิดเห็นของครู แบบสอบถามทั้งหมดมี 25 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่กำหนดไว้ และให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ ตัวแปร และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. นำแบบสอบถามที่ร่างแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คำถามแต่ละข้อสามารถตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item Objective Congruence) กำหนดเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน 0 ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน -1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับ นิยามศัพท์เฉพาะ

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ และประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) (Index of Item Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป (เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556: 46-47) จากนั้นผู้วิจัยปรับแก้ภาษาและข้อความตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ให้มีความชัดเจนในการสื่อความหมายผลการพิจารณาข้อคำถาม จำนวน 52 ข้อ ปรากฏว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ทุกข้อ

6. นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่มีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551: 72-73) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เท่ากับ .983 แบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ .986 และทั้งฉบับ เท่ากับ .981 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม หนังสือขอความอนุเคราะห์และเครื่องมือการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูล ส่งไปยังสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อส่งไปยังโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ทาง E-Office และให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์โดยการสแกน QR Code ในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามผ่านแอปพลิเคชัน Google Form โดยกำหนดระยะเวลา 1 เดือน

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไม่สามารถเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามผ่านนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามไปยังประธานผู้ดูแลการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอีกครั้ง

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ส่งกลับมาในรูปแบบออนไลน์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.2 แทนค่าข้อมูลของแบบสอบถาม แล้วบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับที่ตั้งของจังหวัดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ตามความคิดเห็นของครู

1.5 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้

1.5.1 บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา

1.5.2 บทบาทด้านบริหารงานบุคคล

1.5.3 บทบาทด้านการประเมิน

1.5.4 บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

1.5.5 บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน

โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

1.6 วิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ แล้วเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การแปลผล การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 103)

4.51-5.00	หมายถึง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา/การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยใช้สถิติ ในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการหาค่าสถิติ ดังนี้

- 2.1 สถิติที่ใช้ในการบรรยายข้อมูลพื้นฐาน
 - 2.1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
 - 2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 2.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 2.2.1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)
- 2.3 สถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.3.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC)
 - 2.3.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และ 3) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ทางสถิติ

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Skewness	หมายถึง	ค่าความเบ้
Kurtosis	หมายถึง	ค่าความโด่ง
p**	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
p***	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
t	หมายถึง	ค่าสถิติที
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
R ² Change	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายที่เปลี่ยนไป
Adjust R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ทีละตัว
F Change	หมายถึง	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ F ที่เปลี่ยนไป
B	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรในรูปคะแนนดิบ
β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน
Std.error	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อน
$\hat{Y}$	หมายถึง	สมการคะแนนดิบ
$\hat{Z}$	หมายถึง	สมการคะแนนมาตรฐาน

2. สัญลักษณ์ของตัวแปร

X	หมายถึง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
X ₁	หมายถึง	บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา
X ₂	หมายถึง	บทบาทด้านการประเมินผล
X ₃	หมายถึง	บทบาทด้านบริหารงานบุคคล
X ₄	หมายถึง	บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
X ₅	หมายถึง	บทบาทส่งเสริมการเรียนรู้การสอน
Y	หมายถึง	การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียน ในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่ง น้ำใจและความหวัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในรูปแบบออนไลน์(QR Code) ไปยังสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาให้ครูตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่งที่ตั้งสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ
1. จังหวัดกระบี่	20	7.80
2. จังหวัดชุมพร	18	7.10
3. จังหวัดนครศรีธรรมราช	21	8.20
4. จังหวัดนราธิวาส	36	14.10
5. จังหวัดปัตตานี	17	6.70
6. จังหวัดพังงา	21	8.20
7. จังหวัดพัทลุง	15	5.90
8. จังหวัดภูเก็ต	17	6.70
9. จังหวัดยะลา	17	6.70
10. จังหวัดระนอง	20	7.80
11. จังหวัดสงขลา	17	6.70
12. จังหวัดสตูล	19	7.50
13. จังหวัดสุราษฎร์ธานี	17	6.70
รวม	255	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 255 คน เป็นครูในจังหวัดนราธิวาส จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 14.10 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 21 คน จังหวัดพังงา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 จังหวัดกระบี่ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 จังหวัดระนอง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 จังหวัดสตูล จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 จังหวัดชุมพร จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 จังหวัดปัตตานี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 จังหวัดภูเก็ต จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 จังหวัดยะลา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 จังหวัดสงขลา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70

จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และจังหวัดพัทลุง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 1) บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา 2) บทบาทด้านการประเมิน 3) บทบาทด้านบริหารงานบุคคล 4) บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน และ 5) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 5-10

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา	4.54	0.47	มากที่สุด
2. บทบาทด้านการประเมิน	4.52	0.50	มากที่สุด
3. บทบาทด้านบริหารงานบุคคล	4.49	0.55	มาก
4. บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน	4.42	0.60	มาก
5. บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน	4.49	0.54	มาก
รวม	4.49	0.49	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.47$) บทบาทด้านการประเมิน ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.50$) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.54$) บทบาทด้านบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.55$) และบทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.60$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา โดยภาพรวม

บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.53	0.65	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งกรรมการมอบหมายหน้าที่ในการรับผิดชอบปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	4.56	0.62	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	4.49	0.61	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.57	0.58	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร	4.67	0.56	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผนการกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงาน	4.38	0.67	มากที่สุด
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	4.56	0.62	มากที่สุด
รวม	4.54	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.56$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.58$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งกรรมการมอบหมายหน้าที่ในการรับผิดชอบปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.62$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.62$) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.65$) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.61$) และผู้บริหารสถานศึกษา

มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผนการกำกับติดตามควบคุม การดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.67$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านการประเมิน โดยภาพรวมและรายข้อ

บทบาทด้านการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนา การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.52	0.60	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนากิจการศึกษาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง	4.41	0.63	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	4.58	0.61	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลงานการทำงาน และการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.61	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของบุคลากร เพื่อปรับปรุงปฏิบัติงาน	4.38	0.68	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการและด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	4.61	0.59	มากที่สุด
รวม	4.52	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา บทบาทด้านการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการและด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.59$) รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการการทำงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.61$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.61$) ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนากิจการศึกษาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.60$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนากิจการศึกษาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.63$) และผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.68$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ

บทบาทด้านบริหารงานบุคคล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา	4.50	0.59	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสานงานระหว่างบุคลากร สถานศึกษาและชุมชนสังคมอย่างเหมาะสม	4.42	0.65	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูบุคลากร และบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.54	0.68	มากที่สุด
4. ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นกัลยาณมิตรเอาใจใส่ ดูแล ปฏิบัติตนต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน	4.47	0.64	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาประสานงานระหว่างบุคคลในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและนำการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ	4.46	0.71	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการศึกษาดูงาน	4.50	0.68	มากที่สุด
รวม	4.48	0.54	มาก

จากตาราง 8 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา บทบาทด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.68$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.68$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.59$) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นกัลยาณมิตรเอาใจใส่ ดูแลปฏิบัติตนต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.64$) ผู้บริหารสถานศึกษาประสานงานระหว่างบุคคลในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและนำการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.93$) และผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสานงานระหว่างบุคลากรสถานศึกษาและชุมชนสังคมอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.93$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมใน การเรียนรู้และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.43	0.68	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุย ให้คำปรึกษา และการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้าง ความสุขในการทำงาน	4.53	0.67	มากที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้กระตุ้น ให้บุคลากร เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันใน สถานศึกษา	4.33	0.80	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบ การให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ	4.37	0.72	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและ นักเรียน	4.43	0.68	มาก
6. ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานเป็นทีมให้กับครู และบุคลากร เพื่อพัฒนานักเรียน	4.41	0.68	มาก
รวม	4.42	0.69	มาก

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุย ให้คำปรึกษา และการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงาน ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.67$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.68$) ผู้บริหารสถานศึกษา เอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.68$) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจ ในการทำงานเป็นทีมให้กับครูและบุคลากร เพื่อพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.69$) ผู้บริหาร สถานศึกษาสร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 0.72$) และผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากร เกิดแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.80$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวม และรายข้อ

บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	4.49	0.63	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการจัดโปรแกรม เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	4.44	0.64	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายในการ ส่งเสริมการทำวิจัย	4.41	0.71	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการจัดกิจกรรม โครงการ เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	4.51	0.62	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.58	0.61	มากที่สุด
6. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.52	0.66	มากที่สุด
รวม	4.49	0.53	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.61$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.66$) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการจัดกิจกรรม โครงการเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.62$) ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.63$) ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการจัดโปรแกรม เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.64$) และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายในการ ส่งเสริมการทำวิจัย ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษประกอบด้วย 1) นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ 2) นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้ 3) นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม และ 4) นักเรียนกตัญญูทวดที่มีความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดี ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตาราง 11-15

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมรายด้าน

การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้	4.23	0.63	มาก
2. นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้	4.39	0.59	มาก
3. นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม	4.30	0.64	มาก
4. นักเรียนกตัญญูทวดที่มีความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดี	4.33	0.63	มาก
รวม	4.32	0.59	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้ ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.59$) นักเรียนกตัญญูทวดที่มีความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดี ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.63$) นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.64$) และนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเอง ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.63$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ โดยภาพรวมและรายข้อ

นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง	4.17	0.82	มาก
2. นักเรียนในสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อตัวเอง ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม	4.30	0.78	มาก
3. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถช่วยเหลือตัวเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตได้	4.15	0.66	มาก
4. นักเรียนในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง	4.36	0.72	มาก
5. นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ	4.18	0.79	มาก
รวม	4.22	0.63	มาก

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.72$) รองลงมาคือ นักเรียนในสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อตัวเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.78$) นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.79$) นักเรียนในสถานศึกษาสามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.82$) และนักเรียนในสถานศึกษาสามารถช่วยเหลือตัวเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตได้ ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนพึงพาตัวเองได้ จำแนก
โดยภาพรวมและรายข้อ

นักเรียนพึงพาตัวเองได้	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ และมีความมั่นคง	4.50	0.66	มากที่สุด
2. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม	4.20	0.75	มาก
3. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่น มาประกอบการตัดสินใจของตัวเองได้	4.30	0.69	มาก
4. นักเรียนในสถานศึกษามีสภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะ ต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในชีวิตและการหาเลี้ยงชีพ	4.43	0.66	มาก
5. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในอนาคต ของตนเองได้	4.39	0.77	มาก
6. นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงได้	4.48	0.67	มาก
รวม	4.38	0.59	มาก

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนพึงพาตัวเองได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระและมีความมั่นคง ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.66$) รองลงมาคือ นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.67$) นักเรียนในสถานศึกษามีสภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในชีวิตและการหาเลี้ยงชีพ ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.66$) นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในอนาคตของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.77$) นักเรียนในสถานศึกษาสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตัวเองได้ ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.69$) และนักเรียนในสถานศึกษาสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.75$) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ

นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	4.25	0.86	มาก
2. นักเรียนในสถานศึกษามีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	4.35	0.79	มาก
3. นักเรียนในสถานศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหาให้กับคนในสังคม	4.25	0.72	มาก
4. นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น	4.21	0.72	มาก
5. นักเรียนในสถานศึกษามีการเสนอแนวคิดเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และโรงเรียนของตนเอง	4.29	0.73	มาก
6. นักเรียนในสถานศึกษาร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างการสร้างประโยชน์ส่วนรวม	4.43	0.66	มาก
รวม	4.30	0.64	มาก

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนในสถานศึกษาร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างการสร้างประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.66$) รองลงมาคือ นักเรียนในสถานศึกษามีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.79$) นักเรียนในสถานศึกษามีการเสนอแนวคิดเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และโรงเรียนของตนเอง ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.73$) นักเรียนในสถานศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหาให้กับคนในสังคม ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.72$) นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.86$) และนักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.72$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทด้านนักเรียนกตัญญูทเวทีมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยภาพรวมและรายข้อ

นักเรียนกตัญญูทเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. นักเรียนในสถานศึกษามีความกตัญญูทเวทีต่อผู้ปกครอง	4.36	0.73	มาก
2. นักเรียนในสถานศึกษาตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลที่ให้การเลี้ยงดู	4.36	0.63	มาก
3. นักเรียนในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ให้ที่อยู่อาศัย	4.42	0.70	มาก
4. นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความสำนึกที่ดีอยากปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น	4.40	0.72	มาก
5. นักเรียนในสถานศึกษายอมรับเมื่อกระทำผิดและปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ไม่กระทำผิดซ้ำ	4.24	0.79	มาก
6. นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงส่วนรวม ไม่สร้างความเดือดร้อนวุ่นวายแก่ผู้อื่นและสังคม	4.27	0.73	มาก
7. นักเรียนในสถานศึกษาทำประโยชน์เพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน	4.32	0.74	มาก
รวม	4.33	0.62	มาก

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนกตัญญูทเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.70$) รองลงมา คือ นักเรียนในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.72$) นักเรียนในสถานศึกษามีความกตัญญูทเวทีต่อผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.73$) นักเรียนในสถานศึกษาตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลที่ให้การเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.36$, $SD = 0.63$) นักเรียนในสถานศึกษาทำประโยชน์เพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.75$) นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงส่วนรวม ไม่สร้างความเดือดร้อนวุ่นวายแก่ผู้อื่นและสังคม ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.74$) และนักเรียนในสถานศึกษายอมรับเมื่อกระทำผิดและปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ไม่กระทำผิดซ้ำ ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.79$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการทดสอบค่าผิดปกติ (Outliers)

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน ซึ่งเป็นครูของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยได้แบบสอบถามคืนจากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 255 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าผิดปกติ (Outliers) เพื่อทดสอบการแจกแจงของข้อมูลตัวแปร ความเป็นเส้นตรง และ Homoscedasticity (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน, 2551: 280) พบว่า ข้อมูลที่ได้ไม่มีค่าผิดปกติ (Outliers) ดังตาราง 16-17 และภาพ 2

2. ผลการทดสอบการแจกแจงปกติของข้อมูล (Normality)

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณจะต้องมีการแจกแจงปกติของข้อมูล พิจารณาได้จากค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อมูลที่จะต้องมีความระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 จึงจะแสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน, 2551: 280) ดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการทดสอบการแจกแจงปกติของข้อมูล (Normality)

ตัวแปร	n	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
X ₁	255	4.538	0.472	-0.768	0.557
X ₂	255	4.516	0.500	-0.683	0.987
X ₃	255	4.486	0.546	-0.992	0.984
X ₄	255	4.418	0.604	-0.126	0.919
X ₅	255	4.494	0.540	-0.799	0.672
Y ₁	255	4.229	0.634	-0.790	0.514
Y ₂	255	4.387	0.590	-0.403	0.839

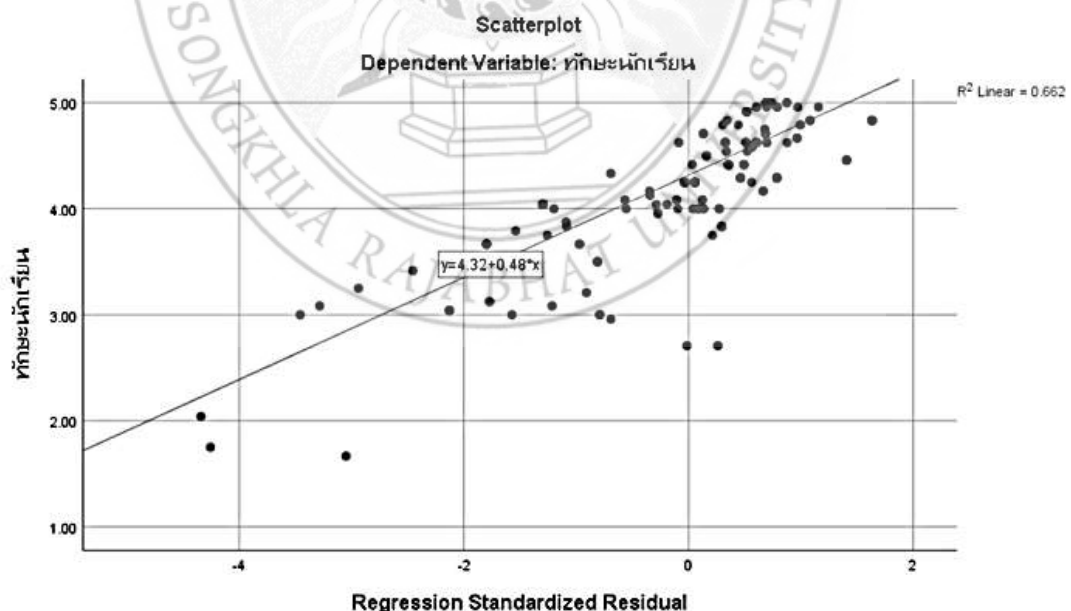
ตาราง 16 (ต่อ)

ตัวแปร	n	$\bar{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
Y_3	255	4.298	0.638	-0.655	0.598
Y_4	255	4.338	0.625	-0.881	-0.401

จากตาราง 16 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความเบ้ (Skewness) ของตัวแปรมีค่า -0.364 ถึง -0.821 และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรมีค่า -0.015 ถึง 0.305 ซึ่งมีการแจกของข้อมูลเป็นปกติ เนื่องจากค่าความเบ้และค่าความโด่งมีค่าไม่เกิน -1.00 ถึง 1.00 จึงสามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

3. ผลการทดสอบการกระจายของตัวแปรตามทุกค่าของตัวแปรพยากรณ์มีความแปรปรวนเท่ากัน (Homoscedasticity)

ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในการทำนายของตัวแปรทำนายมีค่าเท่ากัน (Homoscedasticity) มีการกระจายของความคลาดเคลื่อนคงที่ในตัวแปรทำนายแต่ละตัวเป็น Homoscedasticity เพื่อทดสอบว่าค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ โดยพิจารณาแผนภาพการกระจาย Scatter Plot หากค่าความคลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงใกล้ศูนย์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแคบ แสดงว่า ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์นั้นเป็นค่าคงที่ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551: 281) ดังภาพ 2

ภาพ 2 ผลการทดสอบการกระจายของตัวแปรตามทุกค่าของตัวแปรอิสระมีความแปรปรวนเท่ากัน (Homoscedasticity)

4. ค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน (Autocorrelation)

ตัวแปรพยากรณ์ต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเองหรือที่เรียกว่า การไม่เกิด Autocorrelation โดยใช้ค่า Durbin-Watson ในการทดสอบว่าตัวพยากรณ์มีความสัมพันธ์ภายในตัวเองหรือไม่ โดยมีเกณฑ์ในการวัดค่า Durbin-Watson ดังนี้

มีค่าอยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 แสดงว่ามีความเป็นอิสระ

มีค่าอยู่ในช่วง 2.6 - 4.0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบ

มีค่าอยู่ในช่วง 0 - 1.4 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน ในทิศทางบวก

ทั้งนี้ถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าน้อยกว่า 1.5 และมากกว่า 2.5 แสดงว่าเกิด Auto-correlation หรือตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน, 2551: 281) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวเกณฑ์ พบว่า มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.735 แสดงว่าตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปร

R	R ²	Adjust R ²	Std.Error	Durbin-Watson
.649	.421	.419	.367	1.648

5. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน โดยตัวแปรที่นำมาใช้พยากรณ์ไม่ควรมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป) (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน, 2551: 281) ดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X
X ₁	1.00					
X ₂	.65**	1.00				
X ₃	.61**	.67**	1.00			
X ₄	.61**	.61**	.61**	1.00		
X ₅	.68**	.62**	.66**	.66**	1.00	
X	.65**	.68**	.62**	.66**	.66**	1.00

** p ≤ .01

จากตาราง 19 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์อยู่ระหว่าง .61 ถึง .68 ซึ่งมีค่าไม่เกิน .80 ดังนั้น จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

6. ผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

การศึกษาตัวแปรพยากรณ์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนราธิวาสโดยมีตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ 1) บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา 2) บทบาทด้านการประเมิน 3) บทบาทด้านบริหารงานบุคคล 4) บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน 5) บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน และมีตัวแปรเกณฑ์ คือ การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ด้วยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) รายละเอียดดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.Error	β	t	p
1. บทบาทด้านบุคคล X_3	.385	.108	.356	3.556	.000***
2. บทบาทด้านการเรียนการสอน X_5	.288	.110	.263	2.632	.009**
3. ค่าคงที่	1.295	.258	-	5.025	.000***
$R = .598$ $R^2 = .357$, $p^{**} \leq .01$, $p^{***} \leq .001$					

จากตาราง 19 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัวกับตัวแปรการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีค่าเท่ากับ .598 ($R = .598$) ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .258 (Std.Error = .258) และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ บทบาทด้านบริหารงานบุคคล (X_3) ตัวแปรตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน (X_5)

เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ โดยมีตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมากที่สุดคือ บทบาทด้านบริหารงานบุคคล (X_3) ($B = .385$, $\beta = .356$)

รองลงมาคือ บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน (X_5) ($B = .288$, $\beta = .236$) ตามลำดับ โดยสามารถทำนายการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ($\hat{Y}$) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ร้อยละ 35.7 ($R^2 = .357$) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.295 + .385 (X_3) + .288 (X_5)$$

$$\hat{Z} = .356 + .385 (X_3) + .263 (X_5)$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 3) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 712 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก จากโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 15 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ โดย แบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทุกข้อ ตั้งแต่ 0.67-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.981 แบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ .983 แบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ .986 และมีค่าความเชื่อมั่นของผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ด้วย การสแกน QR Code แล้วตอบแบบสอบถามผ่านแอปพลิเคชัน Google Form แล้ววิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ จากนั้นจึงอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา บทบาทด้านการประเมิน บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน บทบาทด้านบริหารงานบุคคล และบทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ตามลำดับ

1.1 นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรและ ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งกรรมการมอบหมายหน้าที่ในการรับผิดชอบปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผนการกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงาน

1.2 บทบาทด้านการประเมิน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการและด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลงานการทำงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหรสถานศึกษามีการประเมินและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากร ใช้ทรัพยากร ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงาน

1.3 บทบาทด้านบริหารงานบุคคล พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการศึกษาดูงาน และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ประสานงานระหว่างบุคลากรสถานศึกษาและชุมชนสังคมอย่างเหมาะสม

1.4 บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุยให้คำปรึกษา และการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลากรในสถานศึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา

1.5 บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการจัดกิจกรรม โครงการเพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายในการ ส่งเสริมการทำวิจัย

2. การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนพึงพาตัวเองได้ นักเรียนกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม และนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเอง ตามลำดับ

2.1 นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง รองลงมาคือ นักเรียนในสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อตัวเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษาสามารถช่วยเหลือตัวเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตได้

2.2 นักเรียนพึงพาตัวเองได้ พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิต ของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนใน สถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระและมีความมั่นคง รองลงมาคือ นักเรียนในสถานศึกษา สามารถดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ นักเรียนในสถานศึกษามีสภาพจิตใจที่กล้าแข็ง พร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในชีวิตและการหาเลี้ยงชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียน ในสถานศึกษาสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2.3 นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม พบว่า การสร้างเสริมงาน วิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียน การศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษาร่วมพัฒนากิจกรรมการสร้างเสริมสร้างประโยชน์ส่วนรวม รองลงมา คือ นักเรียนในสถานศึกษามีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น

2.4 นักเรียนกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตาม แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ นักเรียน ในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย และนักเรียนในสถานศึกษามีความกตัญญู กตเวทีต่อผู้ปกครอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ นักเรียนในสถานศึกษายอมรับเมื่อกระทำผิดและ ปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ไม่กระทำผิดซ้ำ

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริม งานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียน การศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 2 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามลำดับ ได้แก่ บทบาทด้านบริหารงานบุคคล (X_3) และบทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน (X_5)

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกนาถของนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐาน ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา บทบาทด้านการประเมิน บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน บทบาทด้านบริหารงานบุคคล และบทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ตามลำดับ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งบทบาทแต่ละด้าน มีหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำและปรึกษาในทุก ๆ ด้าน แก่ครูผู้สอน บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา บทบาทด้านการประเมิน บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน บทบาทด้านบริหารงานบุคคล และบทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ดำเนินการโดยอิสระ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น และเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษา ดังนั้นผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา กับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนการจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ของ สุนันธิณี ม่วงเนียม (2560: 126) ที่พบว่าได้สังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการ และได้สรุปบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ บทบาทด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ บทบาทด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน บทบาทด้านการประสานความร่วมมือ บทบาทด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร บทบาทด้านการวัดและประเมินผล บทบาทด้านการจัดสรรทรัพยากร บทบาทด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ และบทบาทด้านการสร้างแรงจูงใจ อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ขวัญใจ โพธิ์ทองนาถ (2558: 172) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกความเป็นประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษาศิลปากรพบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาไว้ 6 บทบาท ได้แก่ บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายของสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษา รู้วัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และบทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือร่วมสติปัญญาของบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเพื่อการบริหาร บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและควบคุมกำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา และมีรูปแบบการสอนด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

จากผลการวิจัย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุดจากทุก ๆ ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นตัวแปรที่อยู่ในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าในปัจจุบันนี้บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สามารถกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการวางแผน การดำเนินงานเป็นที่น่าสนใจและหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ ธีระ รุญเจริญ (2556: 12) พบว่า บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้นำในการบริหารด้านเป้าหมายและนโยบายการบริหารโดยใช้โรงเรียนฐานการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการปรับเปลี่ยนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้กำหนดทิศทางของการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสะอาด (2554: 16) ได้กล่าวว่า บทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร คือ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนา จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า ภารกิจที่สำคัญในการกำหนดนโยบายพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ สำหรับให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

1.2 บทบาทด้านการประเมิน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผน การพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลงานการทำงานและปฏิบัติงานของสถานศึกษาผู้บริหารมีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการจัดทำแผนในการประเมิน มีการรวบรวมรายงานผลและจัดข้อมูลสารสนเทศ แล้วสรุปผลเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน การนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนาและกระบวนการอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย พงสุพันธ์ (2553: 15) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ (2563: 171) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยเครื่องมือการวัดและวิธีการที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับครูในการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน มีการรวบรวม รายงานผลและจัดข้อมูลสารสนเทศแล้วสรุปผลตัดสินใจในการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน นอกจากนี้งานวิจัยยังสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 35) ที่ระบุถึงแนวทางการบริหารการประเมินผลการเรียน และการประเมินการวัดและประเมินผลการเรียนในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องกำหนดงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมด โดยกำหนดให้มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องโดยตลอด รวมทั้งมีการนำผลการดำเนินงานไปปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบมีการกำหนดระเบียบเป็นข้อก้ากกับการปฏิบัติในส่วนที่มีผลเกี่ยวข้องกับกฎหมาย พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบภารกิจต่าง ๆ อย่างชัดเจนโดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 บทบาทด้านบริหารงานบุคคล พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และมีการใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานตามเป้าหมายให้ถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เกิดความร่วมมือ ประสานงานระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนสังคมผู้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประเสริฐ แทนพลกรัง (2557: 114) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรจะมีการพัฒนาบุคลากรโดยการประชุมอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้มาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2549:123) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่มีบทบาทในการแสดงการเป็นผู้นำในการบริหาร การที่ผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพและคุณค่าขององค์การที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสมและพึงประสงค์จะไปกระตุ้น ชักนำโน้มน้าว ให้บุคลากรในองค์กรเกิดความพอใจร่วมมือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย นโยบายและคุณภาพได้มาตรฐานที่วางไว้ และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ผลการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารมีการสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรไปพัฒนาโดยยึดหลักความมีประโยชน์ และสามารถกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้

1.4 บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ มีการกระตุ้นส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานที่ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านการบังคับบัญชาหรือการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุยให้คำที่ปรึกษาในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ ธาตวิทย์ ไชยไวยหาร และวรวิทย์ จินดาพล (2559: 103) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของบทบาทผู้บริหารต่อการพัฒนาครูว่า ครูเป็นบุคลากรที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้เกิดความรู้ ประสบการณ์ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนด ดังนั้น การที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เต็มใจ เต็มที่ เต็มความสามารถได้นั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ ผลการวิจัยครั้งนี้มีผลด้านการพัฒนาและเสริมสร้างขวัญกำลังใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงจะต้องทำงานอย่างเต็มความสามารถเท่านั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุบลรัตน์ ชุมพันธ์ (2558: 98) ที่ทำการศึกษารื่อง การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการศึกษาพบว่า การที่ผู้บังคับบัญชาให้ความใกล้ชิดเป็นกันเอง รับฟัง ข้อคิดเห็น ไว้วางใจให้ปฏิบัติงานคอยแนะนำช่วยเหลือในการทำงาน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีโอกาสก้าวหน้า สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำเอาความเชี่ยวชาญและทักษะที่เต็มเปี่ยมมาออกมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานอย่างเต็มที่ การพัฒนาและเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนราธิวาสอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคลากรเท่าเทียมกัน สร้างความสามัคคีในการทำงานได้อย่างดียิ่ง รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อความก้าวหน้าในอนาคต ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีปัญหาในการทำงานสามารถรับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากบุคลากรเป็นต้น ความจริงใจที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งหลายนี้ ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติของบุคลากรเป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับ วรรณภา กลับลึง (2552: 67) ที่ได้ทำการศึกษาขวัญและกำลังใจของครูในการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า ขวัญและกำลังใจของครูในการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่าครูมีระดับขวัญและกำลังใจระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความสำเร็จ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านการบังคับบัญชา และด้านการยกย่องในความสำเร็จ

1.5 บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด อาจเป็นเพราะบทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน บริหารสถานศึกษามีส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมีการอบรม พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้เพื่อพัฒนาไปในรูปแบบเดียวกัน ทั้งภาคใต้ เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการบริหารต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวลิขิต เจริญ (2553: 128) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรพงศ์ อึ้งโพธิ์ (2562: 98) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ เชวง เพชรภา (2553: 42) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ นักเรียนพึงพาตัวเองได้ นักเรียนกตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สร้างประโยชน์ส่วนรวม และนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเอง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเกิดการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนประจำและเป็นนักเรียนผู้ด้อยโอกาส สิ่งที่สามารถสร้างให้นักเรียนมีงานทำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความชำนาญในสิ่งที่นักเรียนสนใจ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ณรงค์ อภัยใจ (2560: 176) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ พบว่า การบริหาร โรงเรียน ผู้บริหาร คณะครูคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนจึงมีส่วนร่วมในการบริหาร มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ใช้หลักสูตรหรือมาตรฐานของการศึกษาชาติให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบทชุมชน ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนความต้องการของตลาดแรงงานหรืออาชีพในชุมชน และ Khosravani et al. (2014: 62) ยังพบว่า การวิเคราะห์ผลกระทบของตำรา EFL (English as a Foreign Language) ของอิหร่านต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตด้าน

การสื่อสาร การใช้ภาษา ทักษะชีวิตด้านสังคม/บุคคล ทักษะชีวิตด้านภาวะผู้นำ ทักษะ ชีวิตด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา เป้าหมาย การศึกษา คือ การเตรียมนักเรียนให้พร้อมในอนาคต ภาษาอังกฤษและตำราเรียนสามารถใช้เป็น เครื่องมือ ในการปรับปรุงทักษะชีวิตและช่วยส่งเสริมชีวิตของผู้เรียน การกำหนดนโยบายการศึกษา และเพื่อ การพัฒนาหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงและมีค่าความเชื่อมั่น 0.77 ผลจาก การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือเรียน EFL ของอิหร่าน สามารถปรับปรุงทักษะชีวิตด้านการ สื่อสาร การใช้ภาษา และทักษะชีวิตด้านสังคม/บุคคลได้ แต่ไม่สามารถปรับปรุงทักษะชีวิตด้านภาวะ ผู้นำ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการตัดสินใจ การแก้ปัญหาได้อย่างมีนัยสำคัญ และการสร้าง ตำราเรียนที่ดีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ ต้องมีการพัฒนาการสอนและ การฝึกอบรมครูที่ต้องได้รับการแก้ไขควบคู่ไปด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

จากผลการวิจัยการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการ พระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคก หนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายเป็น รายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ด้านนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้ เนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ เป็นนักเรียนประจำต้องอยู่ในกฎระเบียบ อย่างเคร่งครัด ฝึกวินัย การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เกิดภาวะผู้นำที่ดีและสามารถควบคุมตนเอง และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง โดยสามารถปลูกฝังความสำนึกภายในจิตใจ ที่ได้รับการอบรม ปลูกฝัง ซึมซับของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ และสามารถเข้าร่วมใน สังคมด้วยความเข้าใจมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำหรือการรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่ง ของสังคม ซึ่งจะต้องดำรงตนอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตนเองได้ และมีความสามารถที่จะเลือกตัดสินใจ ในการเป็นที่ยอมรับของสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึง ความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคม อย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติ หน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพล ทศศรี (2557: 63) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหาร งานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอมาบตาพุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า ด้านวินัยและการรักษาวินัยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกร สิ้นสม (2557: 83) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ กาญจนา ร้อยนาถ, ดวงแข พิทักษ์สิน และพิชญาวีร์ สิ้นสวัสดิ์

(2551: 32) ที่ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับดี ส่วนผลการศึกษาของ สายพิน เจียมสวัสดิ์ (2560: 57) เรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ด้านวินัยและการรักษาวินัยอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับฟิรฮาม เจ๊ะแม (2557: 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอยะรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้ พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ นักเรียนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างอิสระเมื่ออยู่ในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ เนื่องจากการใช้ชีวิตด้วยตนเองยังมีความมั่นคงในชีวิตตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ หรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นช่วยแก้ไขปัญหาตนเองและผู้อื่น สามารถสร้างงานสร้างอาชีพเพื่อมาประกอบการตัดสินใจของตน ความสามารถในการดำรงชีวิตพึ่งตนเอง ช่วยให้คนสามารถคิดและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอกบุคคลอื่น อีกทั้งยังทำให้เกิดการเป็นตัวของตัวเองในทางความคิด เป็นตัวของตัวเองในการมองปัญหาต่าง ๆ การพึ่งตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดีคือ ช่วยเหลือตนเองได้ไม่เป็นภาระแก่คนอื่น สามารถทำงานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง คิด ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนเพื่อการพึ่งพาตนเอง มีความมั่นคงสมบูรณ์สภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในการหาเลี้ยงชีพ การพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นในการปกครองตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ แพรวนภา เรืองริลา และวสันต์ ทองไทย (2552: 78) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพึ่งพาตนเอง กรณีศึกษาโรงเรียนสัมมาสิกขาการพึ่งตนเองนั้นมีความสำคัญต่อทุกคน เพราะการพึ่งตนเองมีประโยชน์ที่ช่วยให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาในระดับจุลภาค ช่วยให้คนตระหนักในคุณค่า ความสามารถและพลังศักยภาพของตนเอง สามารถคิดและตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาจากบุคคลอื่น มิได้หมายถึงการแยกตนออกจากผู้อื่น การพึ่งตนเองช่วยให้สามารถแก้ปัญหา วิเคราะห์ ปัญหาได้ด้วยตนเอง รู้ข้อดี ข้อเสีย ข้อจำกัดและข้อบกพร่องของตนเอง สามารถใช้ทรัพยากรหรือสิ่งที่มี อยู่ให้เกิดประโยชน์ได้ ถ้ามีกิจกรรมทางเศรษฐกิจก็ทำในลักษณะพอเลี้ยงตัวได้ เป็นระบบที่ลดการพึ่งพา จากการพึ่งตนเองจะช่วยกำหนดนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่ให้ สามารถผ่านลุล่วงไป ช่วยให้บุคคลหรือชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขโดยไม่ต้องยึดหรือมุ่งพึ่งพาระบบภายนอก นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียน เห็นคุณค่าของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รับผิดชอบและเชื่อมั่นในการทำงานและการสอบด้วยตนเอง และเป็นที่พึ่งในการเรียนของเพื่อนโดยถูกต้องไม่สร้างปัญหาภาระแก่ใคร

2.3 นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ นักเรียนสามารถกำหนดแนวทางวางแผนสนับสนุน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็กของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้านการเปิดโอกาสให้นักเรียนและบุคลากร มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนาต่อยอดในกิจกรรมต่าง ๆ ทักษะชีวิต อาชีพของนักเรียนนวัตกรรมและชิ้นงานต่าง ๆ เพื่อมาต่อยอด และการตัดสินใจซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนเป็นอย่างยิ่งจะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมที่ดี และยังเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วมเล็งเห็นผลประโยชน์และกำหนดกิจกรรมที่ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนา ไตต่อผล, ภูฟ้า เสวกพันธ์, วาริรัตน์ แก้วอุไร และอมรรัตน์ วัฒนาธร (2558: 8) ได้ศึกษาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะหลังการใช้หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคุณลักษณะจิตสาธารณะในด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมที่มีผลการเปรียบเทียบต่ำกว่าด้านอื่นนั้น อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต้องรอเวลา โอกาสและใช้เวลาในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม จึงทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมไม่บ่อยครั้ง ส่งผลให้คุณลักษณะจิตสาธารณะด้านนี้มีผลต่ำกว่าด้านอื่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้น ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมและความพร้อมในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้เรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองกาญจน์ นาแพร่ (2560: 12) ที่ศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ระบบสนับสนุนในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน และการทำงานอย่างสร้างสรรค์

2.4 ความกตัญญูตเวทีที่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พบว่า การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ มีนักเรียนที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ มีระเบียบวินัย สร้างความเข้มแข็งและเน้นย้ำในการรู้จักรับผิดชอบ ความกตัญญูตเวทีที่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเพื่อการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเพื่อสังคม เมื่อเราได้

ทำการสิ่งใดแล้วสิ่งนั้นมิได้เกิดผลลัพธ์ต่อตัวเราเพียงผู้เดียว แต่ยังส่งผลไปถึงบุคคลรอบข้างเพื่อน ๆ ครูในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ บุคคลทั่วไป ประเทศชาติ สังคมและการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด หรือบุคคลผู้ให้การเลี้ยงดู ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย การนับถือ อุปถัมภ์บำรุง อุทิศกายใจ สติปัญญา หรือทรัพย์สินเพื่อการเผยแพร่ การปฏิบัติธรรม ช่วยกันผดุงรักษาความเป็นเอกราช ร่วมกันพัฒนาชาติให้รุ่งเรือง แล้วต้องทำประโยชน์ทดแทนคุณแผ่นดิน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อำนาจ สงวนกลาง (2561: 125) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ความกตัญญูทศเวทในพระพุทธศาสนาเถรวาท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการศึกษาพบว่า ความกตัญญูทศเวทในพระพุทธศาสนาเถรวาท มีความสำคัญอยู่ 4 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในเชิงความเป็นเหตุและผล กล่าวคือความกตัญญูในฐานะที่เป็นพื้นฐานของคนดีเป็นเหตุบุคคลที่มีความกตัญญูทศเวทนั้น แสดงพฤติกรรมนั้นออกมาให้เห็นเป็นเชิงคุณเครื่องหมายของคนดี เพราะความที่บุคคลที่มีความกตัญญูทศเวทนั้นเป็นเรื่องยากที่บุคคลทั่วไปจะทำให้สมบูรณ์พร้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิจิตรพงษ์ ปัญญาวิโร (มะพารมย์) (2555: 126) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องกตัญญูในลัทธิขงจื๊อกับในพระพุทธศาสนาที่มีต่อครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า แนวคำสอนเรื่อง “เสียสละ (เสียเงิน แปลว่า ความกตัญญู)” และ “กตัญญู” มีลักษณะสอดคล้องกัน เป็นหลักธรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ และมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางสังคม ซึ่งทุกฝ่ายต้องอิงอาศัยกันอยู่ในฐานะมีบุญคุณต่อกัน และจะต้องแสดงออกเป็นการตอบแทนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามสมควรแก่โอกาสและสถานะ แม้ในรายละเอียดจะมีการเน้นย้ำที่แตกต่างกันบ้าง แต่หลักการของคำสอนที่ยังสอดคล้องกัน

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 2 ตัวแปร ได้แก่ บทบาทด้านบริหารงานบุคคล และบทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าบทบาทด้านบริหารงานบุคคล บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์อิทธิพลที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นการบริหารส่วนใหญ่จะตอบสนองต่อนักเรียนได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมที่สุดในการบริหารส่งผลให้การบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

3.1 บทบาทด้านบริหารงานบุคคล ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งในด้านการบริหารงานบุคคลมีความสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างเสริม

งานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนครูจะค่อยประสานช่วยงาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน บทบาทการบริหารงานบุคคลมีหรือ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ส่งเสริมการทำวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สอดคล้องตามแนวคิดของ วิจิตร ศรีสะอ้าน (2554: 16) เกี่ยวกับปรัชญาและการพัฒนาการบริหาร หลักและระบบการบริหารสถานศึกษาที่ได้กล่าวว่าบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหาร การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย และผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน นอกจากนี้ สัมมา ธรณีย์ (2556: 55) ในเรื่องหลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บทบาทในด้านการจัดการเรียนการสอนมีการวางแผน ผู้บริหารควรออกแบบโครงสร้างการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ส่งเสริมการทำวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

3.2 บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งในด้านส่งเสริมการเรียนการสอนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของนักเรียน มีการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ของนักเรียน หาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อไปพัฒนาและต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อจบการศึกษาไปแล้วจะได้มีงานทำเพิ่มพูนทักษะชีวิตของนักเรียน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนมุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องมีความรู้และทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงาน ตลอดจนมีการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง สอดคล้องกับ สัมมา ธรณีย์ (2556: 55) กล่าวว่า บทบาทในด้านการจัดการเรียนการสอนมีการวางแผน ผู้บริหารควรออกแบบโครงสร้างการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ส่งเสริมการทำวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม นอกจากนี้ Davis and Thomas (1989) ได้กำหนดองค์ประกอบของบทบาทความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนัก และเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียน และมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้า

ทางด้านวิชาการ ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์ สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู สังเกตการสอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ การบริหารการเรียนการสอน วิชาการด้านการนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษามากที่สุด

3.3 บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษาไม่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในสังกัดและมอบหมายงานของบุคลากรให้มี ผู้รับผิดชอบชัดเจนตรงตามความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพ ความถนัดและความสนใจ กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ระดับสถานศึกษาโดยนำข้อมูล และสารสนเทศที่ได้จัดทำไว้รวมทั้งข้อเสนอแนะมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลากรทั้งหมด ดังนั้น บทบาทด้านเป้าหมาย นโยบายสถานศึกษา ไม่ได้ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง และบทบาทด้านการประเมินนั้นบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารการศึกษา

3.4 บทบาทด้านการประเมิน ไม่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทด้านการประเมินหรือการประเมินผลเป็นตำแหน่งผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการประเมินผลการทำงานและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงานของสถานศึกษาและส่งผลต่อตรวจสอบ กำกับ ติดตามการจัดทำแผนและการประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนาศึกษา กระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลงานการทำงานและปฏิบัติงานของสถานศึกษาและคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี จึงไม่สามารถส่งผลต่อผู้เรียนในการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง

3.5 บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ไม่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็นบทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้น ส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน ให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา มีการสร้างสิ่งจูงใจให้ครู และใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ และ

การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานในการวิจัยนี้ก็ได้เป็นผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกนาถของนาแห่งน้ำใจและความหวังของนักเรียนเช่นกัน เพราะค่อนข้างเป็นไปได้ว่า กระตุ้น ส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ประสบผลสำเร็จซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษานั้น ไม่ได้เป็นหน้าที่โดยตรงสู่ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพียงกำหนดระบบต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการให้กำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา มีการสร้างสิ่งจูงใจให้ครู ดังนั้นบทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการ ซึ่งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ทุกแห่ง รับผิดชอบโอกาสซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเด็กปกติทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมหรือปัญหาอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย และสามารถบรรลุถึงศักยภาพขั้นสูงสุดได้ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการศึกษา จึงสามารถนำไปใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกแห่งอย่างเท่าเทียมกันพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ส่งกตสำนักบริหารงานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

บริบทของงานวิจัยที่ได้อ้างถึงนั้น มีลักษณะเดียวกันกับบริบทด้านพื้นที่แต่ละจังหวัดที่มีการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ ส่งกตสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องแลนักเรียนกลุ่มเด็กที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ หรือตกอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมหรืออยู่ในสภาพที่ดีกว่าเด็กโดยทั่วไป และต้องการความช่วยเหลือจากสังคมเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องกับวัย และบรรลุถึงศักยภาพสูงสุด เด็กด้อยโอกาสทุกคนต้องมีสิทธิและโอกาสในการรับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ เพื่อให้ทักษะชีวิตและอาชีพ สามารถพึ่งตนเอง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขมี ศักดิ์ศรีและมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสังคมและประเทศชาติด้านบุคลากร และหาแนวทางแก้ไขหลังจากดำเนินงานทุกครั้งให้ความสำคัญกับการนำผลการศึกษาด้านบุคลากร เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อการจัดการเรียนการสอน มาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบในการตัดสินใจแก้ปัญหาและพัฒนา มีการนำผลการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานของงบประมาณมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียน ในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ ประโยชน์ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการประสานงานและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งนักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน และหน่วยงานอื่น ๆ ในการร่วมกันในการหาแนวทางร่วมกันเพื่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน และเจตคติที่นักเรียนมีต่ออนาคต รวมทั้งจะแนวโน้มการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการทักษะการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนร่วมกับหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความใกล้ชิดเป็นกันเอง รับฟังข้อคิดเห็น ไว้วางใจให้ปฏิบัติงาน คอยแนะนำช่วยเหลือในการทำงาน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีโอกาสก้าวหน้า ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสม เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งอย่างยุติธรรม

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยเสนอแนะการศึกษา ค้นคว้า ครั้งต่อไปดังนี้

2.1 สถานศึกษา บุคคลหรือหน่วยงานที่สนใจพัฒนาด้านการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาของนักเรียน

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นักวิชาการ หรือนักศึกษาในระดับการศึกษา ต่าง ๆ ควรทำการศึกษาความต้องการ และความคาดหวังด้านทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการ พระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง และอาชีพของนักเรียนและศึกษา แนวทางในการส่งเสริมทักษะ ชีวิตและอาชีพให้แก่นักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกลักษณ์ จุลเดช. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยกับการบริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กรองกาญจน์ นาแพร่. (2560). การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- _____. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____. (2558). นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2558 (Online). https://www.mdh.go.th/view.php?article_id=593, 15 กรกฎาคม 2565.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). นโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- _____. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (Online). http://academic.obec.go.th/images/document/1590998426d_1.pdf, 27 พฤษภาคม 2565.
- กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน. (2560). เกษตรกรรมยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. (2560). โคกหนองนาโมเดล (Online). https://www.opsmoac.go.th/km-km_article-files-401591791792, 17 มีนาคม 2565.
- กาญจนา ร้อยนาค, ดวงแข พิทักษ์สิน และพิชญายวีร์ สีนสวัสดิ์. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้จริยธรรมการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิตติธ หล้าปิมปา. (2558). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ขวัญใจ โพธิ์ทองนาค. (2558). การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกความเป็นประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมสันต์ ผุยลานวงศ์. (2558). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนแอนดรอยด์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง นิพจน์ทางคณิตศาสตร์ (Expression). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ครรรชิต มาลัยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา (Online). http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html, 21 พฤษภาคม 2565.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทวีปรี (1991).
- จันทร์ อัมในบุญ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จารุพร เพ็งสกุล. (2545). ความคาดหวังของผู้นำชุมชนต่อบทบาทนักพัฒนาในการสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่ชุมชน พื้นที่การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตภาคใต้. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จารุวรรณ สุวรรณศรี. (2560). บทบาทผู้บริหารในการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตมา วรรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชมพู บุญมี. (2557). การศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลิต เจนเจริญ. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนอำเภอบะคำจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2556). การบริหารการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- เชวง เพชรภา. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐธิดา สีนปลารัตน์. (2562). บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ณัฐนันท์ สุขสวัสดิ์. (2556). ความเป็นจริงกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ดลพัฒน์ ยศธร. (2547). การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารินทร์ สงมะเรียง. (2559). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตรีสุข เทียนทอง. (2564). คำแถลงนโยบายการจัดการศึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. (Online). <https://www.moe360.blog/2021/04/16/education-policy/>, 2 มิถุนายน 2565.
- ทรงพล เจริญคำ. (2555). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ทรงพล เจริญคำ. (2563). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน. (2551). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กทม: ประสานการพิมพ์.
- ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทัน ไทงาม. (2560). องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคกลางและภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- จักร ธนวมงคล. (2555). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยพนธ์ ไสยาสัน. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- ธารทิพย์ ไชยโหวาร และวรวิทย์ จินดาพล. (2559). **บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง – กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ธารทิพย์ ไชยโหวาร และวรวิทย์ จินดาพล. (2559). “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำพอง กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.” **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8 Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80 Anniversary.** 1(8), 1033-1043.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2556). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). **การวิจัยและตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2553). **การวิจัยและประเมินความต้องการจำเป็น.** กรุงเทพมหานคร: ธรรมดาเพรส.
- นฤมล พรหมลัทธิ. (2561). **บทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. 7 ธันวาคม 2561. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.**
- นวพรรดี นามพุทธา. (2555). **รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
- นัยนา ตรงบรรทัด. (2557). **การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.**
- นุรไอนี เจ๊ะกา. (2557). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). **การวิจัยเบื้องต้น. ครั้งที่พิมพ์ 9.** กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- เบญจวรรณ ช่อชู และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2563). “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร.” *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*. 7(2), 3.
- ประชุม สุวดี. (2554). *การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- ประเวศ วะสี. (2540). *การพัฒนาพลังสร้างสรรค์องค์กร*. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- ประเสริฐ แทนพลกรัง. (2557). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปราโมทย์ คล้ายศิริ. (2558). *การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ปาจริย์ เกตุสำเภา. (2554). *แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านกระสังสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระมหาจิรฉัตร อริโย. (2554). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระมหาชिरพงษ์ ปณฺญาวชิโร (มะพารมย์). (2555). *การศึกษาวิเคราะห์ความกตัญญูคุณเวทีในพระพุทธศาสนาเถรวาท*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- พระมหาสุเทพ สุภาจาโร. (2559). *การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระศรีธรรมภาณี. (2558). *บทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่ศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- พัชรี มั่นสนธิ. (2559). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2555). ผู้นำกับการจัดการการเปลี่ยนแปลง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2556). **ทฤษฎีองค์กรสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). **การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธศาสตร์**. ปรินญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- แพรวนภา เรียงริลา และวสันต์ ทองไทย. (2552). **การจัดการเรียนการสอนเพื่อการพึ่งพาตนเอง : กรณีศึกษาโรงเรียนสัมมาลีขาปฐมอโคก**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2549). **พฤติกรรมองค์การและการบริหาร**. กรุงเทพฯ: โอ เอส เพลสตั้งเจ้า
- ไพรัช งาม. (2557). **การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอยะรัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2**. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2557). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี: มนตรี.
- ภาวดี ธาราศรีวิสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มะรอมลี อามะ. (2564). **การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส**. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- มานิต กิตติจุงจิต. (2555). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล**. กรุงเทพมหานคร: กิจอักษร.
- มารศรี ศักดา. (2557). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2557). **เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ** (Online). http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html, 15 สิงหาคม 2565.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2562). **วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา** (Online). <https://www.chaipat.or.th/publication/journal/cpf-journal-1.html>, 9 มิถุนายน 2565.
- ยาใจ เดชจันทร์. (2556). **ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี.
- รักศักดิ์ คุ่มชนม์. (2561). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และ
ตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- รัชนิกร วงศ์จิราภรณ์. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษา
ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564).
เล่มที่ 133 ตอนที่ 115 ก, 1-15.
- _____. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 (ตอนที่ 40 ก),
6 เมษายน 2560, 1-90.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม
2554. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสภา.
- รุ่งระวี เมฆไธย. (2560). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างทักษะของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- รุ่งอรุณ เขียวพุ่มพวง. (2557). กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก.
กรุงเทพมหานคร: เอส.ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์.
- วรรณภา กลัปกง. (2552). ขวัญและกำลังใจของครูในการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัฒนา ไตต่อผล, ภูฟ้า เสวกพันธ์, วาริรัตน์ แก้วอุไร และอมรรัตน์ วัฒนาธ. (2558). “การพัฒนา
หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการ
เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.” วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 17(2), 7.
- วันชัย พงสุพันธ์. (2553). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขต
พื้นที่ศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- วันทนา อมตาริยกุล และจำนงค์ อมตาริยกุล. (2554). การเปรียบเทียบคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ
ความมีระเบียบวินัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานที่มีการอบรม
เลี้ยงดูแตกต่างกัน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น.
- วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2554). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร (Online). http://www.members.thai.net/intira/article_theorymgr01.html, 24 มีนาคม 2565.
- ศิริพล ทศศรี. (2557). การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบันนังสตา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โอเดียน
สโตร์.
- สมคิด บางโม. (2558). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.
- สมใจ ลิกขวัฒน์ และคณะ. (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มี
ต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมรภูมิ อ่อนนุช. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
38. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.
- สมหมาย เจริญภูมิ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารของบริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สวาท ชำนาญยา. (2560). การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษ
มัธยมศึกษา เขต 36 จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2556). การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัมมนา วรนิธย์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2557). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา. ขอนแก่น: อภิชาติ
การพิมพ์.
- สายพิณ เจริญสวัสดิ์. (2560). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ในสังกัด
สำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร:
ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาระดับ
อุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). กรอบแนวทางแผนกลยุทธ์
แก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).
กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.
2560-2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2560). ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) (Online).
https://www.nesdb.go.th/download/document /SAC/NS_Draftplan-Aug2017.pdf,
20 กรกฎาคม 2565.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุโขทัย. (2563). โคก-หนอง-นา โมเดล คืออะไร (Online).
<https://district.cdd.go.th/muang-sukhothai>, 24 เมษายน 2565.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2560). การบริหารจัดการน้ำด้วย โคก หนอง
นาโมเดล (Online). <https://www.nectec.or.th/news/news-pr-ews/khoknongna.html>,
24 เมษายน 2565.
- _____. (2560). รายงานประจำปี 2560 สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
(สวทช.). ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2552). คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่จัด
การศึกษาสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ.
- _____. (2559). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำในสถานศึกษาสังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- _____. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ.

- สิริกร สีนสม. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุคนธา ชินศิริ. (2554). ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนันท์ สังข์อ่อง. (2555). สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สุนันธิณี ม่วงเนียม. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุภักดิ์ ยมพุก. (2558). “การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4.” วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 6(5), 8.
- สุรพงศ์ อั้งโพธิ์. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อนุชา โสมาบุตร. (2556). แนวคิดการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในศตวรรษที่ 21 (Online). <https://www.teacherweekly.wordpress.com>, 25 กรกฎาคม 2565.
- อัจฉรา จงดี. (2560). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อารมณ จินดาพันธ์. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรสู่ความเป็นครูมืออาชีพในยุคปฏิรูปการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- อำนวย ทองโปร่ง. (2555). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์ และสติวดี.
- _____. (2558). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และสติวดี.
- อำนวย พลรักษา. (2556). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- อำนาจ สงวนกลาง. (2561). การศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนา ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ. 23 มกราคม 2662. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อุบลรัตน์ ชุณห์พันธ์. (2558). การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Barnard, C. I. (1983). *The Functions of the Executive*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Bartol, K. M., and Martin, D. C. (1997). *Management*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Campbell, B. J. (1979). *Understanding Information System Foundation for Control*. New Delhi: Prentice-Hall of India.
- Campbell, R. F. (1976). *Administration Behavior in Education*. New York: McGraw-Hill.
- Davis, G.A. and Thomas, M.A. (1989). *Effective Schools and Effective Teachers*. Boston: Allyn and Bacon.
- Fesler, J. W. and Kettl, D. F. (1991). *The Politics of The Administrative Process*. New Jersey: Chatham House Publishers.
- Good, C. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.
- Hallinger, P. and Murphy, J. (1989). *Assessing the Instructional Management Behavior of Principals* (Online) <http://www.lip.umi.com/dissertations/fullcit/8619109>, 13 พฤษภาคม 2565.
- Heck, L. and George, A. M. (1990). "Instructional Leadership and Schools Achievement: Validation of Causal Model," *Educational Administration Quarterly*. 26(2), 94-125.
- Hersey, P., Blanchard, K. H., and Johnson, D. E. (2001). *Management of Organizational Behavior: Leading Human Resources*. 8th ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2001). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. 6th ed. เมือง: McGraw-Hill International Edition 2001.
- Jonassen, D. H. (1999). *Handbook of research for educational communications and technology: a project of the association for educational communications and technology*. New York: Macmillan Library References.
- Khosravani, A., et al. (2014). "Analyzing the Effects of Iranian EFL Textbooks on Developing Learners' Life Skills." *English Language Teaching*. 7(6), 54-67.

- Koonz, H. (1936). *Principle of Management*. New York: McGraw – Hill.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities.” **Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607-610.
- McCarthy E. J. (1985). “Feeling and Knowing, Attitude and Attitude Change.” In **The Handbook of Social Psychology**. 3rd ed. 2, 233-246.
- Sergiovanni, T. J. and Strarat R. J. (1983). **Supervision Human Perspective**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Wagner, J. A. and Hollenbeck, J. R. (1995). **Management of Organizational Behavior**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Warren, F.M. (1992). “An Analysis of Guideline for Inservice Teacher Education Practice in Selected School Grade 5-9,” **Dissertation Abstracts International**. 24(1), 5.
- Wiles, K. (1955). **Supervision for Better School**. New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.พรรณี ผุดเกตุ ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
2. อาจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การวัดผลการศึกษา
3. นายสุทัศน์ พานรัตน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงาน ศึกษาสงเคราะห์พัทลุง
ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๑๖๘๘

ที่ สนส. ๔๒๒๘/๒๕๖๕ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พรณี นุตเกต

ด้วย นางสาวศุภมาส ขุมภูทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๖๓G๑๘๐๐๒๑ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโคกหนองนาแห่งน้ำใจ และความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์หัตถ์ไฉไล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกกร ศิริสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่นักศึกษาทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้ ได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนัย ตันวานิช)

รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้เรียนเชิญ ข้าพเจ้า อาจารย์ ดร.พรณี ผุดเกตุ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของ นางสาวศุภมาส จุมภูทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๖๓G๑๔๐๐๒๑ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้า อีสาระ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิจัย และทักษะชีวิตของ นักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยโคกหนองนาแห่งน้ำใจ และความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ” ดังรายละเอียดตามหนังสือบันทึกข้อความสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ที่ สนส. ๕๒๒๘/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ นั้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว จึงพิจารณา ดังนี้

- ☒ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สะดวกเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

(ลงชื่อ).....

(ดร.พรณี ผุดเกตุ)

ตำแหน่ง อาจารย์ (ทำวิทยานิพนธ์)

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์

ที่ นว ๐๒๓๕.๐๓๔/๐๒๖

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
๗๖๐๐๐๖

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ นนทิพัทธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑-๒ฉบับ

ด้วยนางสาวศุภมาส ชุมภูทอง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ ๒๓๖๑๘๐๐๒๐๑ วิทยาลัย
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ (ภาคพิเศษ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “บทบาทของผู้นำทางศาสนาที่ส่งผลต่อการสร้าง
เสริมงานวิชาการ วิจัย และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน บารมีเกษตร สืบสาน รักษา
ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงวิถีชีวิตพอเพียงในชุมชนหนองน้ำใจ และความหวังของโรงเรียน
การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ นนทิพัทธ์
วิบูลย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเชิงดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญ
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ทั้งนี้ได้นำส่งเครื่องมือวิจัย
มาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้รับทราบและอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทน์ นนทิพัทธ์)

รองผู้อำนวยการ วิชาการและการแพทย์

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๗๕๓๓๓ ๒๖๖๔๔

ผู้ประสานงาน : นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง โทร. ๐๙ ๐๗๓๕ ๘๖๐๐๔

ที่ นว ๐๐๑๙.๐๓๔๕/๐๒๓๙

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
สำนักงานเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
๔๐๐๐๐๐

สงขลา ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุทัศน์ ฐานรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปรึกษาโรงเรียนโพธิ์ทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบฟอร์มใบขอเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ ๒ (ภาคพิเศษ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "บทบาทของผู้นำทางจิตวิญญาณในการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนพรหมราชทาน อุบลราชธานี สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน" และขอความพินิจของโรงเรียนการศึกษาค้นคว้าอิสระ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยได้ส่งแบบฟอร์มขอเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอความพินิจของโรงเรียนการศึกษาค้นคว้าอิสระ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยได้ส่งแบบฟอร์มขอเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอความพินิจของโรงเรียนการศึกษาค้นคว้าอิสระ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา โดยท่านได้นำส่งเครื่องมือวิจัยมาเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภัย คันถวิทย์)

รองผู้อำนวยการ วิชาการและการแผน

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

งานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๓๐๓๓ ๒๐๕๑๔๕

ผู้ประสานงาน : นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง โทร. ๐๔๓ ๐๙๓๔๕ ๔๕๑๔๕

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ตามที่สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้เรียนเชิญ ข้าราชการ นายสุทัศน์ พานูรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยของ นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา รหัส ๒๓G๑๘๐๐๒๑ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา (ภาคพิเศษ) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนใน โครงการพระราชทาน อวรุณเขตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ความแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจ และความหวังของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ” ดังรายละเอียดตามหนังสือบันทึกข้อความสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ที่ อว ๐๖๓๙.๐๓(๔)/๐๒๗ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ นั้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดดังกล่าวแล้ว จึงพิจารณา ดังนี้

- ☒ ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- ☐ ไม่สะดวกเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

(ลงชื่อ)

(นายสุทัศน์ พานูรัตน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้

ตำแหน่ง

หน่วยงาน

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่ตั้งผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 - 1.2 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 - 1.3 เพื่อศึกษาการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. แบบสอบถามนี้ใช้กับข้าราชการครูเป็นผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความกรุณาจากข้าราชการครูโปรดได้กรอกแบบสอบถามทุกข้อด้วยความเป็นจริง
4. แบบสอบถามชุดนี้ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด และคำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวศุภมาส ชุมภูทอง
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. พื้นที่ตั้งของสถานศึกษา

- ☐ จังหวัดกระบี่
- ☐ จังหวัดชุมพร
- ☐ จังหวัดตรัง
- ☐ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ☐ จังหวัดนราธิวาส
- ☐ จังหวัดปัตตานี
- ☐ จังหวัดพังงา
- ☐ จังหวัดพัทลุง
- ☐ จังหวัดภูเก็ต
- ☐ จังหวัดยะลา
- ☐ จังหวัดระนอง
- ☐ จังหวัดสงขลา
- ☐ จังหวัดสตูล
- ☐ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 32 ข้อ โปรดตอบทุกข้อ
2. ขอให้ท่านผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามระบุในแต่ละข้อท่านมีความคิด เห็นอยู่ในระดับใดแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่มีตัวเลขแสดงระดับไว้ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องซึ่งตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดและโปรดตอบ ทุกข้อ

ข้อ	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	ระดับการปฏิบัติ				
บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดโครงสร้างการบริหารและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน					
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งกรรมการมอบหมายหน้าที่ในการรับผิดชอบปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผนการกำกับติดตามควบคุมการดำเนินงาน					
7.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน					
บทบาทด้านการประเมินผล						
8.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
9.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการประเมินคุณภาพของแผนการพัฒนากิจการการศึกษา					
10.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินและควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ทรัพยากร ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ					
11.	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลงานการทำงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
12.	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงาน					

ข้อ	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	ระดับการปฏิบัติ				
13.	ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตามดูแลความก้าวหน้า ด้านต่าง ๆ					
บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล						
14.	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของ การศึกษา					
15.	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสานงานระหว่าง บุคลากรสถานศึกษาและชุมชนสังคมอย่างเหมาะสม					
16.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครู บุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา					
17.	ผู้บริหารสถานศึกษา เอาใจใส่ ดูแลปฏิบัติตนต่อ บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน สร้างบรรยากาศการทำงาน ที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นกัลยาณมิตร					
18.	ผู้บริหารสถานศึกษาประสานงานระหว่างบุคคลในการ ปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายและนำการปฏิบัติงานของ บุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ					
19.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุม ปฏิบัติการศึกษาดูงาน					
บทบาทด้านการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน						
20.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา ประชุม เชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน					
21.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
22.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุย ให้คำปรึกษา การสร้างขวัญและกำลังใจและสร้าง ความสุขในการทำงาน					

ข้อ	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	ระดับการปฏิบัติ				
23.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กระตุ้นให้บุคลากร เกิด แรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา					
24.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบ การให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ					
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครู และนักเรียน					
26.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน เป็นทีมให้กับครูและบุคลากร เพื่อพัฒนานักเรียน ร่วมกัน					
บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน						
27.	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษา กำหนด					
28.	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการจัดโปรแกรม เพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอน และส่งเสริมการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของสังคม					
29.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมายในการ ส่งเสริม การทำวิจัย					
30.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการจัดกิจกรรม โครงการ เพื่อให้สถานศึกษารู้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้					
31.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย					
32.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้ เอื้อต่อการเรียนรู้และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 25 ข้อ โปรดตอบทุกข้อ
2. ขอให้ท่านผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าระดับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ตามระบุในแต่ละข้อ ท่านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใดแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือที่มีตัวเลขแสดงระดับไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
มีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้						
1.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถควบคุมตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง					
2.	นักเรียนในสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม					
3.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถช่วยเหลือตัวเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตได้					
4.	นักเรียนในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง					
5.	นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ					
พึ่งพาตัวเองได้						
6.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระและมีความมั่นคง					

ข้อ	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม					
8.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบการตัดสินใจของตัวเองได้					
9.	นักเรียนในสถานศึกษามีสภาพจิตใจที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคในชีวิตและการหาเลี้ยงชีพ					
10.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในอนาคตของตนเองได้					
11.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้					
เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม						
12.	นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม					
13.	นักเรียนในสถานศึกษามีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม					
14.	นักเรียนในสถานศึกษารับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหากับคนในสังคม					
15.	นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น					
16.	นักเรียนในสถานศึกษามีการเสนอแนวคิดเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และโรงเรียนของตนเอง					
17.	นักเรียนในสถานศึกษาร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างการสร้างประโยชน์ส่วนรวม					
กตัญญูกตเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี						
18.	นักเรียนในสถานศึกษามีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ปกครอง					
19.	นักเรียนในสถานศึกษาตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลที่ให้การเลี้ยงดู					
20.	นักเรียนในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ให้ที่อยู่อาศัย					
21.	นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึงความสำนึกที่ดีอยากปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น					

ข้อ	แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
22.	นักเรียนในสถานศึกษาอบรมเมื่อกระทำผิดและปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ไม่กระทำผิดซ้ำ					
23.	นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงส่วนรวม ไม่สร้างความเดือดร้อนวุ่นวายแก่ผู้อื่นและสังคม					
24.	นักเรียนในสถานศึกษาทำประโยชน์เพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน					

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 20 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม						
1.	พื้นที่ตั้งของจังหวัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	○ จังหวัดกระบี่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	○ จังหวัดชุมพร					
	○ จังหวัดนครศรีธรรมราช					
	○ จังหวัดนราธิวาส					
	○ จังหวัดปัตตานี					
	○ จังหวัดพังงา					
	○ จังหวัดพัทลุง					
	○ จังหวัดภูเก็ต					
	○ จังหวัดยะลา					
	○ จังหวัดระนอง					
	○ จังหวัดสงขลา					
	○ จังหวัดสตูล					
	○ จังหวัดสุราษฎร์ธานี					

ตาราง 21 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
บทบาทด้านเป้าหมายและนโยบายสถานศึกษา						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดโครงสร้าง การบริหารและกำหนดหน้าที่ความ รับผิดชอบอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้ง กรรมการมอบหมายหน้าที่ในการ รับผิดชอบปฏิบัติงานในสถานศึกษา อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และแนวทางในการ ปฏิบัติงานในสถานศึกษา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
4.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา ร่วมกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติ การของสถานศึกษาร่วมกับบุคลากร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร การดำเนินงานตามแผนการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรร ทรัพยากรอย่างเหมาะสมในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร โดยคำนึงถึงความ คุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
บทบาทด้านการประเมินผล						
8.	ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการจัดทำ แผนการพัฒนาศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพ ของแผนการพัฒนาระบบการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินและ ควบคุม กำกับ ติดตามบุคลากรใช้ ทรัพยากร ใช้เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
11.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผล งานการทำงานและการปฏิบัติงานของ บุคลากรอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
12.	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น ของบุคลากรเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13.	ผู้บริหารสถานศึกษา กำกับ ติดตาม ดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการและ ด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล						
14.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดวางตัว บุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่บรรลุ ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15.	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจหน้าที่ใน การตัดสินใจ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของ สถานศึกษาประสานงานระหว่างบุคลากร สถานศึกษาและชุมชนสังคมอย่าง เหมาะสม	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
16.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีกับบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างบรรยากาศ การทำงานที่ดี พัฒนาการทำงานเป็นทีม อย่างเป็นกัลยาณมิตรเอาใจใส่ ดูแล ปฏิบัติตนต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
18.	ผู้บริหารสถานศึกษาประสานงาน ระหว่างบุคคลในการปฏิบัติให้บรรลุ เป้าหมายและนำการปฏิบัติงานของ บุคคลในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดย การประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
20.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดย การประชุมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติ การศึกษาดูงาน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
21.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและ กำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นกันเอง สามารถพูดคุยให้คำปรึกษา การสร้าง ขวัญและกำลังใจและสร้างความสุข ในการทำงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
23.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กระตุ้นให้ บุคลากร เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ร่วมกันในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสิ่งจูงใจ ให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลใน การสนับสนุนงานด้านวิชาการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ต่อ ความคิดเห็นของครูและนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
26.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจ ในการทำงานเป็นทีมให้กับครูและ บุคลากร เพื่อพัฒนานักเรียนร่วมกัน บทบาทด้านส่งเสริมการเรียนรู้การสอน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27.	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบส่งเสริม การเรียนรู้การสอนเพื่อให้การสอนบรรลุ เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28.	ผู้บริหารสถานศึกษารับผิดชอบการจัด โปรแกรม เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ การสอน และส่งเสริมการจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดจุดมุ่งหมาย ในการ ส่งเสริมการทำวิจัย	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
30.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดการจัด กิจกรรม โครงการเพื่อให้สถานศึกษารู้ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้าง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย และเป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่	คนที่	คนที่		
		1	2	3		
32.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัด สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตาราง 22 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตรสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โศกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบตัวเองได้						
1.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถควบคุม ตนเองและพฤติกรรมของตนเองให้ เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	นักเรียนในสถานศึกษามีจิตสำนึกที่ดี รู้บทบาทของตัวเองในฐานะที่เป็น ส่วนหนึ่งของสังคม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถช่วยเหลือ ตัวเองในด้านการเรียนและการดำเนิน ชีวิตได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4.	นักเรียนในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อ ตนเอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึง ความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อ การศึกษาเล่าเรียนและการเป็นอยู่ ของตนเองตลอดจนสังคมอย่างเต็ม ความสามารถ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
นักเรียนพึ่งพาตัวเองได้						
6.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิต อยู่ได้อย่างอิสระและมีความมั่นคง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถตัดสินใจ เรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
8.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถ ขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบ การตัดสินใจของตัวเองได้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
9.	นักเรียนในสถานศึกษามีสภาพจิตใจ ที่กล้าแข็งพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหา อุปสรรคในชีวิตและการหาเลี้ยงชีพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกำหนด เป้าหมายในอนาคตของตนเองได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11.	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถดำรงชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
นักเรียนเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสร้างประโยชน์ส่วนรวม						
12.	นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
13.	นักเรียนในสถานศึกษามีความเมตตาต่อ เพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดลอม	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
14.	นักเรียนในสถานศึกษารับรู้ความสามารถ ของตนเองในการแก้ไขปัญหาและร่วม แก้ไขปัญหากับคนในสังคม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15.	นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึง ความแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคม ให้ดีขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
16.	นักเรียนในสถานศึกษามีการเสนอแนวคิด เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และโรงเรียน ของตนเอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17.	นักเรียนในสถานศึกษาร่วมพัฒนากิจกรรม การเสริมสร้างการสร้างประโยชน์ส่วนรวม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
นักเรียนกตัญญูทเวที มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี						
18.	นักเรียนในสถานศึกษามีความกตัญญู ทเวทีต่อผู้ปกครอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19.	นักเรียนในสถานศึกษาตอบแทนบุญคุณ พ่อแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลที่ให้ การเลี้ยงดู	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าความ เที่ยงตรง	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
20.	นักเรียนในสถานศึกษาสำนึกบุญคุณ ต่อผู้ที่ให้วิชาความรู้ ให้ที่อยู่อาศัย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
21.	นักเรียนในสถานศึกษาแสดงออกถึง ความสำนึกที่ดีอยากปรับปรุงตัวเอง ให้ดีขึ้น	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
22.	นักเรียนในสถานศึกษายอมรับเมื่อ กระทำผิดและปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น ไม่กระทำผิดซ้ำ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23.	นักเรียนในสถานศึกษาคำนึงถึงส่วนรวม ไม่สร้างความเดือดร้อนวุ่นวายแก่ผู้อื่น และสังคม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24.	นักเรียนในสถานศึกษาทำประโยชน์ เพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตาราง 23 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของนักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง ของโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

รายการ	N	ค่าความเชื่อมั่น
บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคใต้ สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ	30	0.981
การสร้างเสริมงานวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิตของ นักเรียนในโครงการพระราชทาน อารยเกษตร สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โคก หนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง	30	0.983
รวมทั้งฉบับ	30	0.986